

Mimosa Eldving

**SEKSIBILEIDEN ILMAPIIRIN MERKITYS
OSALLISTUJIEN SEKSUAALISUUDEN
ILMAISEMISELLE JA TOTEUTTAMISELLE**

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Pro gradu -tutkielma
Helmikuu 2025

TIIVISTELMÄ

Mimosa Eldving: Seksibileiden ilmapiirin merkitys osallistujien seksuaalisuuden ilmaisemiselle ja toteuttamiselle
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma, sosiaalipsykologia
Helmikuu 2025

Tässä tutkimuksessa analysoin seksibileissä käyvien henkilöiden kokemuksia Suomessa järjestettävien seksibileiden sosiaalisesta ilmapiiristä ja sen heijastumisesta seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen tapahtumakontekstissa. Tarkastelen seksibileitä sosiaalisena ilmiönä, jossa ihmiset kokoontuvat samaan tilaan tai ympäristöön katselemaan tai myös harrastamaan seksiä yhden tai useamman ihmisen kanssa. Tutkimukseni tavoitteena on lisätä ymmärrystä marginalisoidusta seksuaalikäyttäytymisen muodosta ja sille annetuista merkityksistä seksibileikävijöiden itsensä keskuudessa.

Tutkimusaineistoni koostuu kahdeksasta puolistrukturoidusta teemahaastattelusta. Haastateltavat olivat iältään 29–44-vuotiaita, ja heidän kokemuksensa erilaisissa seksibileissä käymisestä vaihtelivat reilusta vuodesta kahdeksaan vuoteen. Analysoin tutkimusaineiston refleksiivisen temaattisen analyysin keinoin. Sovelsin analyysissa kokemusnäkökulmaa paikantamalla ja tulkitsemalla haastattelupuheessa tuotettuja kuvauksia ja merkityksenantoja seksibileiden ilmapiirin sekä seksuaalisuuden ilmaisemisen ja toteuttamisen välisistä kytköksistä.

Haastattelupuheen analyysin perusteella seksibileissä vallitsee seksuaalista avoimuutta korostava, turvallisuuden tunteeseen panostava ja tietyiltä osin yhteiskunnallisia seksuaalinormeja haastava ilmapiiri, joka rohkaisee oman seksuaalisuuden yksilölliseen ilmaisuun ja toteuttamiseen. Kuvaan tätä viiden teeman kautta: 1) yksilölliseen itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri; 2) omien halujen ja tarpeiden mukaiseen seksiin kannustava ilmapiiri; 3) avoimen ja kokeilevan seksuaalisuuden normalisoiva ilmapiiri; 4) intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä voimistava ilmapiiri; sekä 5) yhteenkuuluvuuden tunnetta rakentava ilmapiiri. Ilmapiirin piirteiden painotukset vaihtelevat tapahtumakohtaisesti muun muassa tapahtuman teeman ja kävijäkunnan mukaan.

Haastateltavien kokemuksissa painottui erityisesti hyväksytyksi tuleminen tunne omana itsenään. Seksibileissä voi tulla nähdyksi seksuaalisine haluineen ja tarpeineen ja saada niille vastakaikua, mikä yhdessä turvallisen, vapaamielisen ja häpeää poistavan ilmapiirin kanssa edesauttaa omien mieltymystensä mukaista seksin harrastamista, seksifantasioiden toteuttamista sekä omien toiveiden kuunteleminen ja tutkimista monien eri seksikumppaneiden kanssa. Vaikka seksibileiden koetaan pääasiassa tarjoavan vapautta tutkia omaa nautintoaan ja mieltymyksiään itselle sopivassa tahdissa, kohtaamisten nopeatempoisuus ja hektinen ilmapiiri voivat aiheuttaa joillekin osallistujille suorituspainetta seuranhakuun ja seksiin. Tutkimukseni osoittaa, että seksibileiden sosiaalinen ilmapiiri muovaa osallistujien kokemuksia, minkä lisäksi seksibileikävijät pyrkivät tuottamaan ja ylläpitämään hyväksyttävää, turvallista ja yhteisöllistä ilmapiiriä sekä välttämään toimimasta sitä uhkaavilla tavoilla.

Koska turvallisuuden tunteen merkitys painottui vahvasti tutkimuksessani, seksibilejärjestäjien on syytä jatkossakin panostaa tapahtumien turvallisuussääntöjen laatimiseen, niistä tiedottamiseen kaikille kävijöille, sääntöjen noudattamisen valvomiseen sekä välittömään sääntörikkeisiin puuttumiseen. Tämä edellyttää osallistujilta saadun palautteen aitoa kuuntelemista sekä mahdollisesti eri seksibilejärjestäjien keskinäistä vuoropuhelua turvallisuuskäytäntöjen kehittämiseksi ja yhtenäistämiseksi. Jatkotutkimuksena voisi vertailla erilaisien seksibileiden ilmapiirejä keskenään, minkä lisäksi seksibileiden tutkimukseen olisi tarpeellista soveltaa intersektionaalista, ihmisten välisiä erontekoja huomioivaa tutkimusotetta. Kaiken kaikkiaan toivon tutkimukseni raivaavan tietä Suomessa toimivien seksuaalisesti vapaamielisten yhteisöjen ja seksibileiden akateemiselle ja sosiaalipsykologiselle tutkimukselle, joka on toistaiseksi äärimmäisen vähäistä.

Avainsanat: seksibileet, seksuaalisuus, seksuaalinen vapaamielisyys, ryhmäseksi, seksuaaliasenteet, refleksiivinen temaattinen analyysi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

TEKOÄLYN KÄYTTÖ OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
 Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

Tekoälysovellusten nimet ja versiot: -

Käyttötarkoitus: -

Osiot, joissa tekoälyä on käytetty: -

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien osat, joissa on hyödynnetty tekoälyä, ja hyväksyn vastuun mahdollisista eettisten ohjeiden rikkomuksista.

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	1
2	Seksuaalisuus sosiaalisen toiminnan muotona ja minuuden osana	3
3	Seksibileet sosiaalisena ilmiönä	6
3.1	Seksuaalisesti vapaamieliset tapahtumat ja niiden kävijät tutkimuskohteina.....	6
3.2	Katsaus seksibileiden monipuoliseen maailmaan	9
3.3	Yhteisesti sovitut käytännöt seksuaalisesti vapaamielisen toiminnan perustana	13
3.4	Tunteetonta panemista vai merkityksellisiä ihmissuhteita?	16
4	Normeja ylittävä seksuaalikäyttäytyminen yhteiskunnan valokeilassa ja varjoissa	18
4.1	Haastavat yhteiskunnalliset normit seksuaalisuuksien arvottajina	18
4.2	Haastetut seksuaalisuuden normit	23
5	Tutkimusongelma	27
6	Aineisto ja menetelmät	28
6.1	Aineistonkeruu ja tutkimusaineisto	28
6.1.1	Puolistrukturoidut teemahaastattelut	30
6.1.2	Tutkimuksen eettisyys	31
6.2	Refleksiivinen temaattinen analyysi	32
6.2.1	Kokemusnäkökulma kokemusten analysoinnissa ja tulkitsemisessä	34
6.2.2	Analyysin eteneminen	35
6.3	Tutkijan paikantuminen	38
7	Seksibileiden sosiaalisen ilmapiirin merkitys seksuaalisuuden ilmaisemiselle ja toteuttamiselle	41
7.1	Teema 1: Yksilölliseen itseilmaisuuun rohkaiseva ilmapiiri	43
7.2	Teema 2: Omien halujen mukaiseen seksiin kannustava ilmapiiri	49
7.2.1	Turvallisuuden tunne taustalla	50
7.2.2	Yksilöllisten halujen ja tarpeiden kuuntelu	54
7.3	Teema 3: Avoimen ja kokeilevan seksuaalisuuden normalisoiva ilmapiiri	59

7.3.1	Seksuaalisesti vapaamielinen asenneilmapiiri ja toiminta	59
7.3.2	Seksuaalinen kokeilu ja itsetutkiskelu	67
7.4	Teema 4: Intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä voimistava ilmapiiri	71
7.5	Teema 5: Yhteenkuuluvuuden tunnetta rakentava ilmapiiri.....	80
8	Pohdinta ja johtopäätökset	85
8.1	Yhteenveto ja pohdinta	85
8.2	Soveltaminen tieteeseen ja käytäntöön	90
8.3	Tutkijan positioituminen tiedontuotannossa.....	91
8.4	Vahvuudet ja rajoitukset	93
8.5	Jatkotutkimusaiheita	96
	Lähteet.....	98
	Liitteet	106

1 Johdanto

Seksibileet ovat kollektiivisen seksuaalikäyttäytymisen muoto, jossa ihmiset kokoontuvat samaan tilaan katselemaan ja mahdollisesti osallistumaan seksuaaliseen kanssakäymiseen yhden tai useamman henkilön kanssa (Frank 2018). Vuonna 2015 kerätyn tutkimusaineiston mukaan yhdysvaltalaisista noin 5–6 prosenttia on osallistunut seksibileisiin ja noin 12 prosenttia pitää seksibileisiin menemistä erittäin tai melko houkuttelevana (Herbenick ym. 2017, 12; 16). Sen sijaan suomalaisten seksibileissä käymisen yleisyyttä ei ole tutkittu tieteellisesti. Itse asiassa Suomen kontekstissa järjestettäviä seksibileitä ja niissä käyviä ihmisiä kartoittava akateeminen tutkimus on lähestulkoon olematonta. Pitkällisestä etsimisprosessista huolimatta löysin ainoastaan Harviaisen ja Frankin (2018) haastatteluihin ja etnografiseen havainnointiin perustuvan tutkimusartikkelin, jossa analysoidaan ryhmäseksin säännöistä neuvottelemista suomalaisissa ja yhdysvaltalaisissa ryhmäseksitapahtumissa. Seksibileistä on kuitenkin tehty englanninkielisiä tutkimuksia esimerkiksi Norjassa (Bentzen & Træen 2013), Yhdysvalloissa (Kimberly 2016) ja Isossa-Britanniassa (Haywood 2022b).

Akateemisen tutkimuksen puutteesta huolimatta Suomessa järjestettävät seksibileet ja muut seksuaalisesti vapaamieliset tapahtumat ovat muutaman viime vuoden aikana herättäneet median mielenkiinnon. Artikkeleita on kirjoitettu muun muassa ”parinvaihtotapahtumista” (Ilta-Sanomat 2020a), ”eroiikkafestivaaleista” (Iltalehti 2021) ja ”eroottisista bileistä” (Hämeen Sanomat 2022) joko kävijöiden (Ilta-Sanomat 2023; YLE 2023) tai asiantuntijoiden (Seura 2021) haastatteluihin tukeutuen, paikan päälle suuntautuvan tutkivan journalismin keinoin (Iltalehti 2023) tai raportoimalla ja uutisoimalla ulkopuolisin silmin tapahtumista (Ilta-Sanomat 2020b; Ilta-Sanomat 2024). Sensaatiohakuisten ja päivittelevien uutisten rinnalle on tullut enenevässä määrin artikkeleja, joissa kävijät itse kertovat, miksi he käyvät seksibileissä ja mitä se heille merkitsee (esim. Helsingin Sanomat 2023; Ilta-Sanomat 2022).

Joillekin seksibileisiin ja seksuaalisesti vapaamielisiin tapahtumiin osallistumisessa on kyse yhdestä tai muutamasta kokeilusta, kun taas toisille se on elämäntyyli, harrastus, elämänvaihe tai yksi identiteetin osa. Tässä tutkimuksessa keskityn jälkimmäisiin eli heihin, joille seksibileissä käyminen on jatkuva seksuaalisuuden toteuttamisen tapa ainakin tutkimuksen toteutushetkellä. Analysoin seksibileikävijöiden kuvailuja ja merkityksenantoja seksibileiden ilmapiiristä ja sen heijastumisesta oman ja muiden kävijöiden seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen seksibilekontekstissa. Toteutan analyysin refleksiivisen temaattisen analyysin keinoin.

Harkitsin pitkään, voinko valita tutkimusaiheekseni seksibileitä niihin kytkeytyvän tabuluonteeseen vuoksi. Lopullisen päätöksen tein kuunneltuani H-sana-podcastin jakson, jossa sosiologi ja väitöskirjatutkija Kitty Suoranta keskustelee seksologian ja seksialan ammattilaisten Tiia ja Jouni Forsströmin kanssa ryhmäseksistä ja seksibileistä. Podcastissa Suoranta kuvaillee, kuinka usean ihmisen välinen seksi tekee näkyväksi seksiin liitettäviä normeja ja oletuksia kahdenvälisestä seksistä sekä seksin yksityisyydestä ja heterokeskeisyydestä. Juuri normien rikkominen tekee seksibileistä varteenotettavan tutkimuskohteen: ”ylipäänsä siitä [ryhmäseksistä] pitää puhua analyttisesti ja enemmän”. (Forsström & Forsström 2021, 17:42-18:57.) Tutkimukseni aihevalinnassa onkin osittain kyse halustani vakuuttaa, että marginalisoitu seksi ja seksuaalisuus ovat tarpeellisia ja vakavasti otettavia tutkimuskohteita. Seksuaalikasvattajana ja yhteiskuntatutkijana väitän, että erilaisia seksuaalisuuden toteuttamisen muotoja tutkimalla niiden ympäriltä voidaan hälventää mystisyyden verhoa ja siten pienentää niihin kohdistuvia ennakkoluuloja, stigmaa ja moralisointia.

Jotkut saattavat ajatella tämän tutkimuksen olevan monien media uutisten tavoin tirkistelyä seksibileiden kiehtovana, jännittävänä, paheellisena ja salaperäisenä pidettyyn maailmaan. Tämä ei kuitenkaan ole ollut tutkimukseni motiivi. Minulle tutkijana toimiminen merkitsee ennen kaikkea ymmärryksen lisäämistä seksuaalisuuden monimuotoisuudesta tieteellisen tiedon tuottamisen keinoin. Olen halunnut tuoda esiin seksibileissä käyvien omaa näkökulmaa: tässä tutkimuksessa seksibileissä käyvät ihmiset ovat päässeet anonyymisti kertomaan kokemuksistaan ja ajatuksistaan ilman pelkoa itseensä kohdistuvista ennakkoluuloista, tuomitsemisesta tai ihmettelystä. Koulutettuna seksologina tutkimustyötäni ja tutkimusaiheeseen suuntautumistani ohjaavat eettiset periaatteet, joiden perusta on yleismaailmallisissa seksuaalioikeuksissa (World Association for Sexual Health 2014). Uskon, että jokaiselle kuuluu oikeus ilmentää ja toteuttaa seksuaalisuuttaan ilman tuomitsemista.

Tirkistelyargumentti ei päde myöskään siksi, että tutkimuksessani ei ole kyse ulkoryhmän eli ”heidän” tai ”vieraiden” tutkimisesta, sillä olen itsekkin osallisena tutkittavassa ilmiössä. Toisin sanoen kyse on sisäpiirin tutkimisesta (Juvonen 2017). Seksuaalisesti vapaamieliseen yhteisöön kuulumisen myötä olen käynyt useita keskusteluja seksibileissä käyvien ihmisten kanssa, seurannut heidän keskustelujaan sosiaalisen median foorumeilla sekä ollut todistamassa ja kokemassa seksibileiden ja muiden seksuaalisesti vapaamielisten tapahtumien ilmapiiiriä ja toimintaa. Gradussani keskustelutan näitä kokemuksiani ja havaintojani aieman tutkimuskirjallisuuden sekä toteuttamani analyysin kanssa.

Tutkimukseni kirjallisuuskatsaus jakautuu kolmeen osaan. Ensiksi pureudun seksin ja seksuaalisuuden käsitteellistämiseen tutkimuksissa, minkä jälkeen perehdyn seksibileiden maailmaan tarkastellen niitä sosiaalisena ilmiönä. Kolmannessa kirjallisuusluvussa luon kuvaa nykyisestä länsimaissa vallitsevasta yhteiskunnallisesta normistosta ja asenneilmapiiristä, jossa seksibileitä toteutetaan ja tutkitaan. Tutkimuksen empiirisen osan alussa esittelen tutkimusongelman ja kuvaan aineistonkeruuta, tutkimusaineistoa ja analyysimenetelmää. Analyysiosiossa kuvailen ja tulkiten seksibileiden ilmapiirin merkitystä seksuaalisuuden ilmaise- miselle ja toteuttamiselle tapahtumakontekstissa. Viimeisessä luvussa nivon analyysin tulok- sia yhteen ja keskustelutan pohdintojani aiempien tutkimusten kanssa. Lisäksi esitän jatko- tutkimusehdotuksia sekä arvioin tutkimuksen luotettavuutta ja eettisiä kysymyksiä.

2 Seksuaalisuus sosiaalisen toiminnan muotona ja minuuden osana

Seksuaalisuus on olennainen yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen kohde, sillä se näyttelee keskeistä osaa ihmisten sosiaalisessa elämässä. Uraauurtavaa tutkimusta ryhmäseksistä ja seksibileistä tehneen Katherine Frankin (2013, 14) mukaan monet tutkijat saattavat kuiten- kin vältellä tarttumista seksiä koskeviin tutkimusaiheisiin pelätessään tiedeyhteisössä lei- maantumista, jolla voi olla negatiivisia seurauksia tutkijan maineelle ja uskottavuudelle. Sek- suaalisuuteen liittyvät yhteiskunnalliset asenteet ja valtasuhteet vaikuttavat siihen, millaiset seksuaalisuuden osa-alueet vaikuttavat tutkimisen arvoisilta ja mahdollisilta tutkia (em.). Tästä huolimatta seksuaalisuutta on teoretisoitu ja tutkittu useasta näkökulmasta eri tutki- musaloilla, ja tutkijoiden käsitykset seksuaalisuuden luonteesta ja merkityksestä vaihtelevat. Tässä luvussa kartoitan, kuinka seksuaalisuutta on käsitteellistetty yhteiskuntatieteellisellä tutkimuskentällä, ja linjaan samalla tutkimukseni näkökulmia seksiin ja seksuaalisuuteen.

Seksuaalisuutta määritellään, tulkitaan ja arvioidaan yhteiskunnissa ja sen myötä tutkimus- kentällä muun muassa sen perusteella, mistä yksilön seksuaalisuuden uskotaan kumpuavan, nähdäänkö seksuaalisuus itsessään hyvänä vai pahana asiana ja missä menevät oikean- tai vääränlaisen seksuaalisuuden rajat. Luvussa 4 paneudun seksuaalisuuden yhteiskunnallisiin ja moraalisiin rajanvetoihin, kun taas tässä luvussa keskityn seksuaalisuuden ja seksin mää- rittelyyn. Yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa on muutaman vuosikymmenen ajan esiin- tynyt pyrkimystä irtautua pelkästään biologiaan ja psykologiaan painottuvasta lähestymis- tavasta seksuaalisuuteen. Vastanäkemyksenä seksuaalisuuden biologiaan pelkistämislle on esitetty, että seksuaalisuus on sosiaalisen elämän tuotos, minkä vuoksi sitä tulee tutkia

sosiaalisena ilmiönä (Gagnon & Simon 2017; Jackson & Scott 2010; Rubin 2011). Jackson ja Scott (2010, 5) paikantavat tutkimusnäkökulman kohdistumisen seksuaalisuuden sosiaaliseen rakentumiseen 1960-luvun paikkeille. Silloinen sosiologian tutkijoiden sukupolvi alkoi kyseenalaistaa tapoja, joilla vedettiin rajoja yhteiskunnan vaatimuksiin ja normeihin mukautuvan seksuaalikäyttäytymisen sekä poikkeavana pidetyn seksuaalikäyttäytymisen välille. Tämän seurauksena seksuaalisuuden ”poikkeavia” muotoja alettiin jäsentää ja ymmärtää sosiaalisina määritelmänä, ei itsestään selvinä totuuksina. (Em.)

Gagnonin ja Simonin mukaan seksuaalisuuden pelkistäminen seksuaalisiin haluihin, impulssiin ja vaistoihin ehkäisee näkemästä seksuaalisuuden sosiaalisesti hankittua puolta. He edustavat sosiaalipsykologista näkökulmaa, jonka mukaan kulttuuriset normit, ihmisten välinen vuorovaikutus sekä yksilöiden menneet kokemukset ja nykyiset halut vaikuttavat seksuaalikäyttäytymiseen. Seksuaalisuuden biologista puolta voi ilmaista sen myötä, kun yksilö on oppinut vuorovaikutuksessa kulttuurin ja muiden ihmisten kanssa, millaisia sosiaalisia ja psykologisia merkityksiä seksuaalisuudella on. (Gagnon & Simon 2017, 16; Simon & Gagnon 2003, 492.) Jeffrey Weeks (2003) on ilmaissut asian siten, että kehon fysiologia ja biologia luovat edellytykset seksuaalisuudelle määräten ja rajoittaen sen mahdollisuuksia, mutta ne eivät luo seksuaalisuuden ja seksuaalikäyttäytymisen muotoja. Biologian luomat mahdollisuudet muuttuvat ja saavat merkityksensä sosiaalisissa suhteissa. Jotta seksuaalisuutta voidaan ymmärtää, biologian merkitystä ei tule siis häivyttää, mutta samalla on tärkeää ymmärtää, että sosiaaliset, yhteiskunnalliset ja kulttuuriset voimat tuottavat ja muovavat seksuaalisuutta. (Em., 18-19.)

Weeks (2003, 7) määrittelee seksuaalisuuden historialliseksi rakennelmaksi, joka yhdistelee biologisia ja psyykkisiä mahdollisuuksia sekä kulttuurisia muotoja. Jackson ja Scott (2010, 2) huomauttavat omassa määritelmässään, että seksuaalisuus ei pelkisty vain seksuaalisiin tekoihin tai seksuaalisiin identiteetteihin, vaan se kattaa sisäänsä tunteita, ihmissuhteita ja tapoja, joilla määrittelemme itsemme seksuaalisiksi. Näissä kuvauksissa on yhtymäkohtia WHO:n (2006, 16) seksuaalisuuden määritelmään, jota käytetään etenkin seksologian kentällä seksuaalisuuden kuvailemisessa. WHO lukee seksuaalisuuteen mukaan muun muassa sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuoliroolit, seksuaalisen suuntautumisen, mielihyvän ja lisääntymisen. Seksuaalisuutta koetaan ja ilmaistaan yksilökohtaisesti esimerkiksi ajatuksissa, fantasioissa, haluissa, uskomuksissa, asenteissa, arvoissa, käyttäytymisessä, rooleissa ja suhteissa. Seksuaalisuuteen vaikuttavat monet yksilöön ja ympäristöön liittyvät tekijät, jotka ovat biologisia, psykologisia, sosiaalisia, taloudellisia, poliittisia, eettisiä, laillisia, historiallisia, uskonnollisia ja hengellisiä. (Em.) Mukailen tutkimuksessani samankaltaista

lähestymistapaa seksuaalisuuteen: Seksuaalisuus muovautuu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja suhteissa, mutta se on yhteydessä biologiaan. Seksuaalisuuden eri muodot ja osa-alueet ilmenevät moninaisin tavoin eri yksilöillä elämänvaiheesta ja hetkestä toiseen. Näkökulmassani painottuu myös seksuaalisuuden ja siihen liittyvien kokemusten merkitys yksilön identiteetissä, minuuden kokemisessa ja itsemäärittelyssä, sillä seksuaalisuus on keskeinen osa ihmisyyttä (WHO 2006, 16). Aiemmat kokemukset ja ympäröivä kulttuuri ovat yhteydessä yksilön tapaan ymmärtää ja kokea seksuaalisuuttaan sekä siihen, millaisia merkityksiä hän näille kokemuksilleen ja tuntemuksilleen antaa.

Jakson ja Scott (2010, 2) ovat kyseenalaistaneet seksuaalisuuden pitämisen jonain erityisenä ja erottamisen arkielämän sosiaalisuudesta. Heidän mukaansa seksuaalisuuden pitäisi ajatella olevan osa sosiaalista elämää, minkä vuoksi sitä tulee analysoida kuin mitä tahansa muuta sosiaalisen elämän osa-aluetta. Kun seksi ja seksuaalisuus mielletään tavalliseksi osaksi sosiaalista maailmaa, niiden nautintoja ja vaaroja ei itsessään nähdä seksiin ja seksuaalisuuteen kuuluviksi ominaisuuksiksi. Sen sijaan ymmärretään, että nautinnot ja vaarat ovat osana lähes kaikkea sosiaalista vuorovaikutusta. (Em., 47-48.) Myös tässä tutkimuksessa seksuaalisuus nähdään yhtenä sosiaalisen elämän ilmiönä. Samalla kuitenkin ajattelen seksin ja seksuaalisuuden sisältävän omia erityispiirteitään, kuten kiihottavat ja eroottista mielihyvää tuottavat aistimukset ja niihin liittyvät keholliset reaktiot, jotka tuovat oman vihtaensa seksuaalisuuteen osana muuta sosiaalista elämää.

Ennen seuraavaan lukuun siirtymistä määrittelen lopuksi, kuinka seksi ymmärretään tutkimuksessani. Seksi on yksi seksuaalisuuden toteuttamisen muoto, eikä se kaikilla ihmisillä kuulu osaksi heidän seksuaalisuuttaan. Väestöliiton (2024) sivuilla seksin sanotaan viittaavan ajatuksiin, tunteisiin tai toimintaan, joiden tarkoituksena on tuottaa seksuaalista kiihottumista, nautintoa ja mielihyvää. Kiihottumisen ja nautinnon tavoittelun tai saamisen lisäksi seksiin sisältyy intentio eli tavoite harrastaa seksiä (Paalanen 2021). Ymmärrän tämän niin, että seksi edellyttää kaikkien osapuolten suostumusta eli yhteistä halua harrastaa seksiä. Toisaalta seksin määritelmä on häilyvä, sillä jokainen ihminen määrittelee omalla kohdallaan, mikä juuri heille tarkoittaa seksiä (Frank 2013, 15). Yhdelle kiihottavien asioiden ajatteleminen on seksiä, kun taas toisille käsillä hyväily ja suuseksi eivät ole vielä "oikeaa" seksiä. Tästä syystä toisinaan onkin mielekkäämpää puhua seksin sijaan seksuaalisesta toiminnasta, joka on mielestäni käsitteenä hieman kattavampi. Tutkimuksessani käytän *seksin* ja *seksuaalisen toiminnan* käsitteitä pääasiassa toisilleen rinnakkaisina. Kaiken kaikkiaan ne voivat pitää sisällään monenlaisia toteutumisen muotoja riippuen siitä, mitä kukin yksilö kokee seksuaalista nautintoa tuottavaksi.

3 Seksibileet sosiaalisena ilmiönä

Tässä luvussa syvennyttään seksibileiden maailmaan tarkastelemalla sitä sosiaalisena, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa toteutuvana sosiaalipsykologisena ilmiönä. Ensiksi teen katsauksen seksibileiden tutkimukselliseen käsitteellistämiseen ja näkökulmiin. Toisen alaluvun olen omistanut erilaisten seksibileiden kuvailulle suomalaisessa ja länsimaisessa kontekstissa: millaisia seksibileitä järjestetään, ketkä ovat seksibileiden kävijäkuntaa ja mitä seksibileissä tapahtuu. Kolmannessa alaluvussa kuvailen, miten seksibileissä on soveliasta toimia sekä millaisille arvoille ja ihanteille seksibileiden toiminta perustuu. Lopuksi siirrän katseen seksibileissä tapahtuvaan sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja ihmissuhteisiin.

3.1 Seksuaalisesti vapaamieliset tapahtumat ja niiden kävijät tutkimuskohteina

Seksibileet ovat yksi kollektiivisen seksuaalisuuden muodoista ja ympäristöistä, jonne ihmiset kerääntyvät seksuaalisten tekojen äärelle. Kyseisissä tapahtumissa ihmiset voivat harrastaa kahdenkeskistä seksiä, seksiä peräkkäin monien eri kumppaneiden kanssa tai ryhmäseksiä¹. (Frank 2018, 4.) Tällaisesta seksuaalikäyttäytymisestä käytetään useita termejä niin arkikielessä kuin tutkimuksissakin. Tutkimuskirjallisuudessa puhutaan esimerkiksi ryhmäseksitapahtumista (engl. *group sex event*) (Frank 2018; Harviainen & Frank 2018), swinger-tapahtumista (engl. *swinger event*) tai swingerjuhlista (engl. *swinger party*) (Kimberly 2016; Vaynman & Harviainen 2022). Kaikkein yleisimmin käytetään käsitteitä *swingaus* tai *swingaaminen* (engl. *swinging*), joista löytyy myös suomenkielinen versio ”parinvaihto”. Edellä mainitut käsitteet kuitenkin mielestäni rajaavat käsitystä siitä, mitä seksibileissä tapahtuu ja keille ne on tarkoitettu. Seksibileitä ei läheskään aina ole suunnattu pelkästään pariskunnille, mihin swinger-termi viittaa. Swingaaminen pitää sisällään myös pariskuntien järjestämät seksitapaamiset muiden pariskuntien tai yksittäisten ihmisten kanssa, eli kyse on muustakin kuin seksibileissä käymisestä. Termi ”ryhmäseksitapahtuma” puolestaan ohjaa mielikuvia yksinomaan usean ihmisen väliseen seksiin, jota suinkaan kaikki eivät tee seksibileissä.

¹ Frank (2013, 15–16) määrittelee ryhmäseksin eroottiseksi tai seksuaaliseksi toiminnaksi, johon osallistuu enemmän kuin kaksi ihmistä. Se voi koostua erilaisista osallistujien ja tarkkailijoiden kokoonpanoista. Ryhmäseksissä osallistujat ovat joko todistamassa tai osallistuvat monenlaiseen toimintaan, kuten suutelemiseen, itsetyydytykseen, yhteiseen sooloseksiin, käsiseksiin, suuseksiin, vaginayhdyntään tai anaaliseksiin joko samanaikaisten tai peräkkäisten kumppaneiden kanssa.

Tässä tutkimuksessa olen päättänyt käyttää käsitettä *seksibileet*, sillä mielestäni se kattaa erilaiset järjestetyt tapahtumat, joihin ihmiset kokoontuvat seksuaalisten kohtaamisten merkeissä. Kyseinen käsite on ymmärtääkseni melko vakiintunut arkikieleen. Tiedostan kuitenkin, että toisinaan on mielekkäämpää puhua esimerkiksi eroottisista, seksuaalisesti vapaamielisistä² tai seksiposiitiivisista³ tapahtumista, joihin ei linkity yhtä vahvasti mielikuvaa seksin harrastamisesta. Nimestään huolimatta seksibileissä kenenkään ei tarvitse harrastaa seksiä, ja jotkut tulevatkin paikan päälle vain katselemaan ja viettämään aikaa. Kuvailen ja määritelen seksibileet tarkemmin alaluvussa 3.2.

Seksibileet ovat sosiaalipsykologisesti kiinnostava ja laajasti ammennettava tutkimuskohde, koska niissä yhdistyvät monet sosiaalisen elämän ilmiöt ja käytännöt. Seksibileiden osalta on mahdollista tutkia esimerkiksi ryhmän sisäisiä ja ryhmien välisiä suhteita, ihmisten toimimista ryhmässä, yhteisön ja ryhmän normeja sekä ihmisten välistä vuorovaikutusta ja neuvottelua (ks. esim. Harviainen & Frank 2018; McDonald 2010). Myös erilaiset yksilöllä olevat asenteet, arvot, uskomukset, odotukset, normit, intentiot eli käyttäytymisaikomukset ja motiivit sekä niiden vaikutus omaan ajatteluun, tunteisiin ja toimintaan ovat keskeisiä vuorovaikutukseen vaikuttavia tekijöitä seksibileissä (ks. esim. Wilt, Harrison & Michael 2018). Yhtä lailla roolit, sosiaaliset identiteetit ja minäkäsitykset näyttelevät omaa rooliaan seksibileissä. Tässä mielessä on yllättävää, kuinka vähän aiheesta on tehty sosiaalipsykologista tutkimusta. Koska vuorovaikutus ja ihmisten välinen kanssakäyminen kytkeytyvät niin vahvasti seksibileisiin, olen valinnut puhua aiheesta sosiaalisena ilmiönä ja toimintana. Ilmiön käsite kattaa seksibileiden yhteisöllisen muodon, joka voi toteutua moninaisilla tavoilla suurista yhteisöistä ja tapahtumista pieniin yksityisiin ryhmäseksitapaamisiin. Toisaalta termien käytössä on kyse käsitteellisestä valinnasta tutkimuskontekstissa, mutta kunkin ihmisen omassa merkitysmaailmassa asia voidaan ymmärtää ja käsitteellistää toisin.

² Ymmärrän seksuaalisen vapaamielisyyden ajattelu- ja arvomaailmana sekä toimintana, joka ei rajaudu tai mukaudu perinteiseen heteroseksuaaliseen, monogaamiseen ja parisuhdekeskeiseen seksuaalisuuden toteuttamiseen tapaan. Siinä asennoidutaan joko myönteisesti tai neutraalisti seksuaalisuuden toteuttamiseen yleisistä normeista poikkeavasti. Seksuaalisessa vapaamielisyydessä sallitaan erilaiset seksuaalikäyttäytymisen muodot kuten satunnaiset seksisuhteet, saman sukupuolen välinen seksi sekä yhteisymmärrykseen perustuva parisuhteen ulkopuolinen seksi (Ludwig ym. 2023).

³ Seksiposiitiivisuuteen kuuluvat myönteinen suhtautuminen seksiin ja seksuaalisuuteen, seksuaalisuuden näkeminen luontaisena osana ihmisyyttä, avoin ja häpeää poistava keskusteluympäristö sekä rajojen kunnioittaminen. Seksiposiitiivisuudessa kaikenlaiset seksuaaliset suuntautumiset, seksuaaliset mieltymykset, suhdemuodot ja sukupuolet ovat keskenään yhdenvertaisia, eikä suostumukseen perustuvia seksuaalisuuden toteuttamisen tapoja arvoteta keskenään. Seksiposiitiivisuutta on myös sen ymmärtäminen, että kaikki eivät pidä seksistä tai halua sitä.

Akateemisessa tutkimuksessa seksibileitä on käsitelty usein seksuaalisena riskikäyttäytymisenä etenkin homoseksuaalisten miesten kohdalla (esim. Downing & Hirshfield 2015; Grov ym. 2013) mutta myös heteroseksuaalisissa swingertapahtumissa (esim. Bentzen & Træen 2013). Frank (2013, 9) huomauttaa, että heteroseksuaalisia swingereitä käsittelevät tutkimukset keskittyvät usein mustasukkaisuuteen tai osallistujien väliseen neuvotteluun. Monissa seksibileitä käsittelevissä tai niitä sivuavissa tutkimuksissa keskitytäänkin niissä käyvien pariskuntien väliseen suhteeseen, kuten swingerparien itsetuntoon (Ruzansky & Harrison 2019), suhteen dynamiikkaan (Vaillancourt & Few-Demo 2014), swingausta koskeviin sukupuolittuneisiin käytäntöihin, motiiveihin ja asenteisiin (Wilt, Harrison & Michael 2018) tai swingaamisessa saatujen kokemusten merkityksiin parisuhteelle (Kimberly & Hans 2017). Useimmiten seksibileet kuitenkin esiintyvät pelkkänä yksittäismainintana esimerkiksi suhteiden moninaisuutta tai satunnaista seksiä käsittelevissä tutkimuksissa. Seksiklubeja etnografisesti tutkinut Chris Haywood (2022a, 301) on kritisoinut, että aiheesta tehdyt tutkimukset asettavat etusijalle monisuhteisuuden, vaikka seksibileissä ja -klubeilla käy myös sinkkuja sekä suhteensa monogaamiseksi määritteleviä ihmisiä.

Graduni tutkimuksellisen fokus kohdistuu seksibileiden ilmapiiriin. Ilmapiiri (engl. *atmosphere*) on terminä kiehtova sen arkikielisen yleisyyden mutta merkityssisältöjen häilyvyyden vuoksi. Elämme ilmapiireissä, puhumme niistä ja liikumme niiden läpi. Ilmapiirit ovat ohimeneviä ja jatkuvasti muuttuvia, mutta samalla ne ovat väistämätön osa jokapäiväistä kokemuksellista ja käsitteellistä ympäristöämme. Ilmapiiri kuvastaa sitä, miltä paikat ja tapahtumat tuntuvat ja mitä ne tarkoittavat ja merkitsevät niihin osallistuville ihmisille. (Sumartojo & Pink 2019, 1; 6.) Ilmapiirit voidaan myös määritellä tilanteen havaituiksi ominaisuuksiksi, jotka koostuvat ihmisten ja aineellisten asioiden yhdistelmästä (Bille, Bjerregaard & Sørensen 2015, 32). Niinpä ilmapiirin tutkimuksessa olennaista on kiinnittää huomiota niihin erityisolosuhteisiin, joissa ilmapiirit syntyvät, ja ihmisten niille antamiin merkityksiin. Ilmapiireille annetut merkitykset voivat kulkea ihmisten mukana ja muokata heidän ymmärrystään omista kokemuksista. Ilmapiiriä tulee tästä syystä käsitellä paikkojen ja tapahtumien yksilöllisenä ymmärtämisen tapana, joka perustuu erilaisiin muistoihin, ennakko-odotuksiin, aistilisiin tai kehollisiin kykyihin sekä kulttuuriseen ymmärrykseen. (Sumartojo & Pink 2019, 6.)

Ilmapiirin käsitteeseen sisältyy aineellinen ulottuvuus, joka kattaa esimerkiksi fyysisen tilan, sijainnin, sisustuksen, valaistuksen ja värit (Green ym. 2010, 11-12; Haywood 2022b, 74). Ilmapiirin aineelliseen puoleen painottuvassa eli tilallisessa analyysissä keskitytään esimerkiksi jonkin rakennuksen, huoneen, kaupungin tai muun tilan ympäristöön ja elementteihin (Sumartojo & Pink 2019, 19). Esimerkiksi Green ja kumppanit (2010) ovat tutkineet

seksuaalisen sosiaalisuuden ilmapiiriä siitä näkökulmasta, kuinka tila ja paikka muokkaavat seksuaalista toimintaa inspiroimalla ja rajaamalla erilaisia eroottisuuden muotoja ja käytäntöjä tietyssä ympäristössä tai tapahtumapaikassa. Myös Haywood (2022b) on seksiklubeja käsittelevässä tutkimuksessaan kohdistanut ilmapiirin tarkastelun ympäröivään tilaan ja puitteisiin, mutta huomionut myös ihmisten välisen vuorovaikutuksen. Seksiklubit paikkana mahdollistavat ja luovat tietynlaista tunnelmaa ja ilmapiiriä, joka osittain jo vallitsee paikassa, kun sinne astuu sisään (em.). Lisäksi lesbo- ja queer-kylpylöitä tutkinut Hammers (2009) on huomionut ilmapiirin tilallisen puolen tarkastelemalla tilajärjestelyjä ja tapoja, joilla tapahtumaan luodaan seksuaalista ja turvallista tunnelmaa.

Tässä tutkimuksessa en korosta paikan ja tilassa olevien materiaalistien tekijöiden merkitystä, sillä seksibileet voivat tapahtua hyvin monissa eri paikoissa ja konteksteissa, joita en aio järjestelmällisesti eritellä analyysissä. Sen sijaan uskon, että fyysisen tilan sijaan ihmisillä jonkin tilan sisällä on merkityksellisempi rooli ilmapiirin luomisessa. Se, miten koemme, olemme ja odotamme muiden näkevän meidät ja suhtautuvan meihin, vaikuttaa tapoihin, joilla tuomme itseämme esiin ja toimimme seksuaalisesti. Toisin sanoen ympäröivä ilmapiiri sekä ihmisten siinä sallimat ja kieltämät asiat ovat yhteydessä käyttäytymiseemme. Tämän vuoksi keskityn ilmapiirin sosiaaliseen puoleen. Tutkimukseni näkökulmana on, että seksibileiden ilmapiiri tuotetaan niihin osallistuvien ihmisten toiminnan kautta. Ihmisten väliset, alati muotoutuvat suhteet sekä sanallinen ja sanaton vuorovaikutus yhdessä yksilön persoonan, tunnetilojen, minäkuvan, odotusten ja aiempien kokemusten kanssa suuntaavat havaintoja ja muodostavat käsitystä tapahtuman sosiaalisesta ilmapiiristä ja siinä muodostuvista kokemuksista. Tämä puolestaan on yhteydessä siihen, kuinka yksilö tulkitsee itseään ja muita seksuaalisina toimijoina tietyssä kontekstissa – tässä tapauksessa seksibileissä.

3.2 Katsaus seksibileiden monipuoliseen maailmaan

Nykypäivän seksibileet ja swingaaminen – tai amerikkalaisittain myös *lifestyle* (suom. elämäntyyli) – paikannetaan sekä Yhdysvalloissa että Suomessa 1960-1970-lukujen seksuaaliseen vallankumoukseen, jolloin muun muassa tasa-arvoinen avioliitto, monogamiakritiikki ja satunnaisen seksin salliminen sekä miehille että naisille nousivat puheenaiheiksi. Swingaus liitettiin tuolloin etenkin keskiluokkaisen vähemmistön vapaa-ajanvietteeksi. Siihen sisältyi ajatus siitä, että vaimo ja mies antavat toisilleen luvan harrastaa seksiä muiden kanssa samaan aikaan samassa paikassa. Nykyään swingauksella tarkoitetaan yleensä heteroseksuaalisessa, emotionaalisesti sitoutuneessa monogaamisessa suhteessa olevien pariskuntien vapaa-ajan aktiiviteettia, johon sisältyy seksuaalista kanssakäymistä jonkun muun kuin

oman kumppanin kanssa. (Frank 2013, 65; Harviainen & Frank 2018, 226-227; McDonald 2010, 71.) Swingerit eivät kuitenkaan aina ole pariskuntia, vaan joskus myös sinkkuja, joilla on aikomus osallistua usean henkilön väliseen seksiin (Vaynman & Harviainen 2022, 131). Swingaukseen on alkanut liittyä kaupallistumista etenkin 1990-luvulta lähtien muun muassa seksi- ja swingerklubien lisääntymisen myötä (Harviainen & Frank 2018, 226). Sittemmin swingaus ilmiönä on levinnyt maailmanlaajuisesti. Pitkälti kaikissa Euroopan suurimmissa kaupungeissa on swinger- ja seksiklubeja, joissa järjestetään monenlaisia seksibileitä. (Frank 2013, 66; Hämäläinen 2020, 115.)

Swingereiden antamat merkitykset swingaukselle vaihtelevat. Joillekin se on osa identiteettiä ja mieluisin suhdemuoto (Vaynman & Harviainen 2022, 138), kun taas toiset mieltävät sen vapaa-ajan harrastukseksi tai kokonaiseksi elämäntyyliseksi (Hämäläinen 2020, 110). Monet seksibileissä tai -klubeilla käyvät pariskunnat ja sinkut eivät kuitenkaan kutsu itseään swingereiksi (Frank 2013, 65; Vaynman & Harviainen 2022, 138), vaikka ulkopuolisten silmin heidän seksuaalikäyttäytymisensä saatettaisiinkin mieltää swingaukseksi. Jotkut seksibilekävijät kuvailevat itseään liberaaleiksi tai vapaamielisiksi (Vaynman & Harviainen 2022, 138) ilman sen tarkempia määritelmiä. Osa suhteessa olevista seksibilekävijöistä puolestaan kutsuu itseään monogaamisiksi, polyamoriseksi tai avoimessa suhteessa oleviksi⁴, kun taas toiset välttävät määrittelyjä toteamalla haluavansa vain juhlia ja pitää hauskaa (Frank 2013, 6).

Tutkimuksissa tulee huomioida, ettei ihmisten identifioituminen ole aina sama kuin miltä heidän toimintansa tutkijoille tai muille ulkopuolisille näyttää (Frank 2013, 65). Tässä tutkimuksessa olen valinnut puhua *seksibilekävijöistä* ja *ihmisistä, jotka käyvät seksibileissä*, minkä näen viittaavan pikemminkin toimintaan kuin identiteettiin. Koska monet pitävät seksibileissä käymistä harrastuksena tai ajanvietteenä, läheskään kaikki eivät näe tarvetta lokeroida itseään mihinkään tiettyyn kategoriaan. Seksibileissä käyville ihmisille ei ole muutenkaan Suomessa muodostunut yhtenäistä käsitteistöä, jonka käytöstä ja merkityksistä oltaisiin yksimielisiä. Tiettyjen sanojen merkitys on myös ajan saatossa muuttunut, minkä vuoksi osa saattaa kokea tietyt termit negatiivisina. Näin on esimerkiksi osittain käynyt swinger-

⁴ Suhdemuodot voidaan jaotella monogaamisiin eli yksiavioisiin suhteisiin sekä monisuhteisiin, joista käytetään myös termiä eettinen non-monogamia. Monisuhdemuotoja on monia erilaisia, mutta yleisimmät niistä jaotellaan seuraavalla tavalla: 1) *swingauksessa* pariskunta harrastaa yhdessä seksiä suhteen ulkopuolisten osapuolten kanssa; 2) *polyamoriassa* kumppanuksilla voi olla romanttisia suhteita useampien ihmisten kanssa samanaikaisesti; 3) *avoimessa suhteessa* pariskunnalla on primäärisuhteensa eli ensisijaisen suhteensa lisäksi seksuaalisia kontakteja muihin ihmisiin, mutta romanttiset suhteet on yleensä kielletty. (Conley, Piemonte, Gusakova & Rubin 2018, 510.)

käsitteen kanssa, sillä osa seksibilekävijöistä ei halua liittää itseensä kyseistä termiä. Lisäksi joidenkin termien käyttö on kontekstisidonnaista, eli tietyssä seurassa ja ympäristössä tietyt sanat koetaan positiivisiksi, kun taas toisissa yhteyksissä niihin liitetään negatiivisia mielleyhtymiä. Esimerkiksi seksibilekontekstissa "pervo" voi olla leikkimielinen hellittelynimi (ks. myös Pohtinen 2014, 5), kun taas seksibileiden ja seksuaalisesti vapaamielisen yhteisön ulkopuolella kyseinen sana saatetaan yhdistää vääristyneeseen tai kieroutuneeseen seksuaalisuuteen suhteessa vallitseviin normeihin (ks. Weeks 2003).

Vaikka Suomi on suhteellisen pieni maa, täällä on muutamia seksibileiden järjestäjätahoja. Valtaosa niistä on keskittynyt pääkaupunkiseudulle, mutta seksibileitä ja muita seksuaalisesti vapaamielisiä tapaamisia järjestetään ympäri Suomea niin brändättyjen tahojen kuin yksityishenkilöiden toimesta. Joihinkin seksibileisiin osallistuminen on maksullista, kun taas toiset ovat maksuttomia. Lisäksi joissakin tapahtumissa osallistumismaksut ovat erisuuruisia pariskunnille, sinkkumiehille ja sinkkunaisille. Maksullisuus on yleistä etenkin seksiklubien ja brändättyjen bilejärjestäjien kohdalla, mutta myös joistakin yksityisbileistä peritään maksu. Haywood (2022b, 7) onkin sanonut, että seksiklubit myyvät lupausta fantasioiden täyttymisestä, eli toisin sanoen seksifantasioiden toteuttaminen on kaupallistettu.

Seksibileiden osallistujamäärät vaihtelevat muutamasta henkilöstä satoihin kävijöihin. Seksibileitä järjestetään muun muassa mökeillä, hotelleissa, kartanoissa, yksityisasunnoissa, Airbnb-asunnoissa ja seksiklubeilla. Siinä missä seksibileet usein keskittyvät vahvasti seksiin, seksuaalisesti vapaamielisille järjestetään myös muita tapahtumia, joissa ei välttämättä harasteta seksiä. Niissä on tarkoitus tutustua ihmisiin, viettää aikaa yhdessä ja mahdollisesti sopia jatkoja yksityisiin tiloihin potentiaalisten seksikumppaneiden kanssa (Harviainen & Frank 2018, 228). Tällaisia "miittejä" pidetään muun muassa pubeissa, yökerhoissa, laivaristeilyillä, puistoissa, rannoilla ja kylpylöissä, jolloin mahdolliset jatkot voidaan sopia esimerkiksi hotellihuoneeseen, omaan asuntoon, vuokrahuoneistoon tai hyttiin.

Seksibileitä järjestetään erilaisilla kävijärajoituksilla ja teemoilla. Jotkut tapahtumat on suunnattu tietynlaisille vieraille, kuten tietylle sukupuolelle, tietyn ikäisille (Harviainen & Frank 2018, 230), sinkuille tai pariskunnille (Frank 2013, 13) tai tietynlaisen vartalon omaaville ja niistä pitävälle henkilölle. Muutoinkaan kutsut seksibileisiin eivät aina koske kaikkia halukkaita. Sukupuoli, ikä, ulkonäkö, etnisyys, sosiaalinen luokka tai kansallisuus voivat muodostua joko eduksi tai haitaksi (em.). Seksibileet voidaan myös järjestää tietyn teeman mukaan tai niihin voidaan sisällyttää erilaisia aktiviteetteja tai työpajoja kuten tantraa, vartalomaailausta, shibaria eli köysillä sitomista tai koulutuksellista sisältöä esimerkiksi suostumuksesta

(Harviainen & Frank 2018, 230; Hämäläinen 2020, 117) tai erilaisista nautinnon tuottamisen tekniikoista. Teemat voivat olla mitä moninaisimpia ja mielikuvituksellisimpia, kuten scifi ja fantasia, antiikin rooma, kinky ja BDSM⁵, koulu, sirkus tai villi länsi. Lisäksi teemoja voidaan rakentaa esimerkiksi jonkin värin, juhlan, pukeutumistyylin, materiaalin, elokuvan tai fetissin ympärille. Jotkut tapahtumat keskittyvät ihmisten väliseen läheisyyteen ja halailuun, jolloin seksin harrastaminen ei ole pääasiallinen optio – jos lainkaan.

Seksibileissä käyminen itsessään on marginalisoitu seksuaalisuuden toteuttamisen muoto, mutta sen lisäksi seksibileissä voi toteuttaa muita marginaalisia tai marginalisoituja seksin tekemisen tapoja, joita muualla ei välttämättä pidettäisi sallittuina, toivottuina tai mahdollisina toteuttaa. Tällaista seksuaalista toimintaa ovat esimerkiksi anonyymi seksi, saman sukupuolen välinen seksi, ryhmäseksi, parinvaihto, bukkake (monta miestä laukeaa kasvoille), gangbang (nainen harrastaa seksiä monen miehen kanssa), BDSM ja fistaaminen (nyrkkinainti). (Haywood 2022b, 13.) Haywoodin (2022b, 44–45) tutkimuksen mukaan usean ihmisen välisen seksin ohella suosittuja seksuaalisen toiminnan muotoja seksiklubeilla ovat esimerkiksi seksivälineiden käyttö, sitominen, tuplapenetraatio ja anaaliseksi. Seksibileitä ei kuitenkaan voi pelkistää yhteenkään seksin muotoon, sillä bileissä käyvät ihmiset eroavat seksimieltymyksiltään, fantasioiltaan, haluiltaan ja toiveiltaan. Jotkut kaipaavat seksibileissä ensisijaisesti halailua, lähekkäin makoilua, silittelyä ja hieromista, kun taas toiset hakevat kovempia otteita, kuten tukistamista, läpsimistä, piiskaamista, kuristamista tai kahlitsemista. Lisäksi on heitä, jotka hakevat kaikkea tätä omasta mielialastaan ja kontekstista riippuen – sekä paljon muuta, mitä ei tässä mainittu. Seksibileet ikään kuin kokoavat erilaiset seksin ja seksuaalisuuden ilmentymät yhteen, vaikkakin niiden esiintyminen vaihtelee tapahtumasta toiseen muun muassa tapahtuman teeman ja kävijäkunnan mukaan.

⁵ Kinky-käsitteellä voidaan tarkoittaa sadistista, masokistista, fetisististä, transvestista, voyeristista (tarkkailevaa), ekshibitionistista (paljastavaa) sekä muutoin suostumuksellista, sopimuksenvaraista ja poikkeuksellisen tai epänormatiivisenä pidettyä seksuaalisuuden ilmentämistä ja toteuttamista. Kinky-termin käytöllä voidaan viitata henkilön identiteettiin, mieltymyksiin, itsensä ilmaisuun (pukeutuminen, ehostus), käyttäytymiseen ja elämäntyyliin, mutta se voi myös kuvata tapahtuman ja kulttuurin luonnetta ja sisältöä. BDSM puolestaan on yksi kinkyn muoto. (Liski 2014, 44; Pohtinen 2014, 3.) Se on lyhenne sanoista bondage ja discipline, domination ja submission sekä sadism ja masochism. Nämä sisältävät esimerkiksi suostumuksellisen sitomisen, kurittamisen ja erilaiset valtaleikit kuten dominoinnin, alistamisen ja alistumisen. (Jozifkova 2013, 391; Schori, Jackowski & Schön 2022, 287.)

3.3 Yhteisesti sovitut käytännöt seksuaalisesti vapaamielisen toiminnan perustana

Useimmat seksibileet perustuvat tietynlaisille arvoille ja ihanteille, joiden pohjalta pyritään varmistamaan osallistujien turvallisuuden tunne ja siten seksuaalisesti vapautunut ilmapiiri. Swingaus - kuten myös yleisemmin seksuaalisesti vapaamielinen elämäntyyli - perustuu eettisiin ihanteisiin rehellisyydestä, luottamuksesta, avoimuudesta, ennakkoluulottomuudesta, tasavertaisuudesta, kunnioituksesta ja yhteisestä suostumuksesta (Frank 2013, 66; Harviainen & Frank 2018, 227; McDonald 2010, 74). BDSM-yhteisöjä tutkinut Bauer (2010, 150) on kuvaillut taitoja ja eettisiä toimintatapoja, jotka varmistavat näiden ihanteiden toteutumisen. Osallistujilta edellytetään tai vähintäänkin toivotaan seksuaalista itsetuntemusta, omien rajojen tiedostamista sekä kykyä kommunikoida haluistaan ja rajoistaan rehellisesti. Näin voidaan taata, että seksuaalinen toiminta tapahtuu suostumuksellisesti ja vastuullisesti. (Em.) Kokemukseni mukaan tämä pätee pitkälti myös Suomen seksuaalisesti vapaamieliseen yhteisöön ja seksibileisiin. Toisaalta kyse on ihanteista, mutta kuten missä tahansa sosiaalisessa kanssakäymisessä, ihanteet ja arvot eivät aina toteudu toivotulla tavalla.

Ihanteiden toteutumisen turvaamiseksi seksibileissä on sääntöjä, käytäntöjä ja toimintatapoja, jotka voivat jonkin verran vaihdella tapahtumasta toiseen. Niiden tarkoituksena on luoda vapauden tuntua sekä helpottaa osallistujien välistä vuorovaikutusta. Yhteisesti hyväksytyjen sääntöjen avulla yhteiskunnallisia seksuaalinormeja (ks. luku 4.1) voidaan rikkoa sosiaalisesti, emotionaalisesti ja fyysisesti turvallisella tavalla. Säännöt ja odotukset saataan vahvistaa järjestäjien tai vieraiden sanomana tai sanattomasti vieraiden käytöksen kautta. (Harviainen & Frank 2018, 230; 235.) Joissakin seksibileissä tapahtuman alussa järjestäjät käyvät kaikkien osallistujien kuullen säännöt läpi, minkä lisäksi säännöt on voitu kiinnittää esimerkiksi seinälle tai ne on kirjattu tapahtumakutsuun tai järjestäjän nettisivuille.

Yksi seksibileiden tärkeimmistä säännöistä on kondomin käyttö yhdynnässä ja mahdollisesti myös suuseksissä. Poikkeuksena sääntöön ovat vakituiset seksikumppanit ja pariskunnat, jotka ovat yhdessä sopineet suojaamattomasta seksistä toistensa kanssa. (Harviainen & Frank 2018, 230.) Myös muissa tapauksissa jotkut osallistujat päättävät harrastaa seksiä ilman suojausta suosituksista huolimatta (Bentzen & Træen 2013, 145; Kimberly 2016, 64). Joissakin seksibileissä kondomin käyttö on kuitenkin niin ehdoton sääntö, että kondomin poisjättämisen ehdottaminen voi johtaa porttikieltoon. Jotkut tapahtumajärjestäjät ja -paikat tarjoavat seksissä suojautumista varten esimerkiksi kondomeja, suuseksisuoja, kumi-hanskoja ja liukuvoidetta, kun taas toisissa ne ovat osallistujien omalla vastuulla.

Tapahtumissa saatetaan tehdä rajauksia eri tilojen ja alueiden suhteen siten, mitkä niistä on tarkoitettu sosiaaliseen kanssakäymiseen ja mitkä puolestaan seksin harrastamiseen. Joissakin paikoissa alueelliset rajat ovat häilyviä, kun taas toisissa niitä valvotaan tarkasti, jolloin on ehdottoman kiellettyä harrastaa seksiä sosiaalisella alueella tai seurustella seksuaalisella alueella. Taustalla on käytännön syitä, sillä joidenkin osallistujien voi olla vaikea heittäytyä seksuaaliseen tunnelmaan ja kiihottua, jos vieressä käydään keskustelua arkisista asioista. (Frank 2013, 75-76.) Lisäksi rajanveto alueiden välillä auttaa kävijöitä vuorottelemaan seksuaalista ja sosiaalista aktiivisuutta. Esimerkiksi joillakin osallistujilla sosiaalisiin tiloihin meneminen auttaa rauhoittumaan seksuaalisten kohtaamisten välillä, kun taas toisilla sosiaalinen kanssakäyminen toimii keinona kiihottua ja virittäytyä uudelleen seksuaalisesti. (Meunier 2018, 332-333.) Tapahtumissa saatetaan myös varata tiloja tai huoneita tietynlaisille seksin muodoille (Hammers 2009, 323), minkä lisäksi huoneita on voitu rakentaa erilaisten teemojen mukaan esimerkiksi tyrmäksi, lääkärin vastaanotoksi, hotellihuoneeksi tai peileillä vuoratuksi huoneeksi. Osa tapahtumapaikoista tarjoaa mahdollisuuksia ruokailla, juoda alkoholia, kuunnella musiikkia, tanssia ja keskustella (Frank 2013, 75). Vaikka alkoholin käyttö on joissakin tapahtumissa ainakin pienissä määrin sallittua, päihtyneenä oleminen on usein kiellettyä (Harviainen & Frank 2018, 227) tapahtumasta poistamisen uhalla. Päihtyneiden käytön rajaamisella pyritään lisäämään tapahtumien turvallisuutta, sillä päihtyneenä suostumuksen varmistaminen ja ehkäisyn käyttö voivat unohtua.

Suostumuksen varmistaminen, kommunikaatio ja neuvottelutaidot ovat ratkaisevan tärkeässä roolissa (Bauer 2010, 149). Seksibileissä varsin laajasti ja yhteisesti jaettu sääntö on, että "ei tarkoittaa ei" (Kimberly 2016, 64), eikä asiasta saa jäädä tivaamaan. Lisään tähän, että suostumuksen varmistamisen taitoihin kuuluu myös muiden eleiden ja vihjeiden, kuten hiljaa pysymisen tai vetäytymisen, tulkitseminen kieltäytymiseksi. Toisin sanoen "vain kyllä on kyllä". Bauerin (2010, 150-151) mukaan yhteiskunnassamme seksistä neuvottelemista on totuttu pitämään spontaaniuden ja intohimon tappajana, mutta seksuaalisesti vapaamielissä piireissä asia ymmärretään päinvastoin: Seksistä kommunikointi ja neuvottelu voivat laajentaa seksuaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia, kun seksikumppanit rohkaistuvat jakamaan seksuaalisia fantasioitaan, toiveitaan ja halujaan. Lisäksi keskustelu voi jo itsessään kuulua osaksi seksuaalista kohtaamista luomalla eroottista tunnelmaa etukäteen. (Em.)

Seksistä neuvottelemisen käytännöt vaihtelevat tapahtumakohtaisesti, mutta lähtökohtaisesti pelkkä tapahtumassa mukana oleminen ei ole suostumus mihinkään (Harviainen & Frank 2018, 230). Joissakin tapahtumissa seksistä neuvottelu on suoraviivaista, jolloin asiaa vain kysytään, kun taas toisissa tilanteissa se on monimutkaisempaa. Neuvottelu voi sisältää

keskustelua siitä, millaiset seksuaaliset teot ovat sallittuja ja mitkä eivät sekä millaista seksiä halutaan. (Frank 2013, 80; Hammers 2009, 321.) Päästäkseen mukaan meneillään olevaan ryhmäseksiin suostumus tulee saada kaikilta asianosaisilta. Kommunikoinnin osalta esimerkiksi sillä on merkitystä, minkä sukupuolen edustajille tapahtuma on suunnattu. Frankin (2013, 81) mukaan pääasiassa heteroseksuaalisille miehille ja naisille suunnatuissa tapahtumissa kommunikointi on hienovaraisempaa verrattuna miehille suunnattuihin tapahtumiin. Kaikkia sukupuolia sisältävissä seksibileissä esimerkiksi tuijottaminen ja itsetyydyttäminen samaan aikaan voidaan tulkita aggressiiviseksi ja tungettelevaksi lähestymistavaksi. Sen sijaan esimerkiksi flirttailevilla katseilla voidaan ilmaista kiinnostusta. Myöskään koskeminen ilman lupaa ei ole useinkaan toivottua, mutta tässä voi ilmetä kulttuurisia eroja. (Em.) Naisille suunnattuja seksibileitä Kanadassa tutkinut Hammers (2009, 320) puolestaan havaitsi, että lesbo-/queertapahtumissa⁶ verbaalinen kommunikointi on tärkeässä roolissa seksuaalisissa kohtaamisissa, kun taas homokylpylöissä verbaalista kommunikointia on vain vähän tai ei ollenkaan. Lesbo-/queertapahtumassa verbaalinen kommunikointi ei ollut vain osa neuvottelua, vaan sen avulla kohtaamisesta tehtiin myös seksikästä, viettelevää ja tyydyttävää.

Harviainen ja Frank (2018, 233–234) maalaavat tutkimuksessaan kuvaa ihanteellisesta seksibilekävijästä. Heidän mukaansa hyvältä seksibilekävijältä odotetaan empaattisuutta, hienotunteisuutta, huomaavaisuutta, sopeutuvuutta, leikkisyyttä, fyysistä viehättävyyttä sekä seksuaalisia taitoja ja kestävyyttä. Tarvittaviin ihmissuhdetaitoihin kuuluu esimerkiksi se, että henkilö kykenee kommunikoimaan seksuaalisesta kiinnostuksestaan kunnioittavasti sekä arvioimaan ja tulkitsemaan muiden osallistujien sanattomia reaktioita hänen toimintaansa. Haywoodin (2022b, 112–114) tutkimuksen mukaan seksiklubiympäristössä kohtelias, kunnioittava ja huomaavainen käyttäytyminen ovat eroottista pääomaa, mikä on merkittävä etu ennen kaikkea miehille, sillä se voi lisätä todennäköisyyttä päästä mukaan seksuaaliseen toimintaan muiden kävijöiden kanssa. Lisäksi seksiklubit edellyttävät miehiltä niin sanottua refleksiivistä maskuliinisuutta, jolla Haywood viittaa kunnioittavaa, vastuullista ja kunnollisuutta ilmentävään mieheyteen. Miehiltä edellytetään vastuunottoa seksuaalisesta käyttäytymisestään, mikä edistää maskuliinisuutta, jota kuvaavat kontrolli, tietoisuus ja naisten tarpeiden keskeisyys.

⁶ Queer-termi voi viitata sekä identiteettiin että poliittiseen tai akateemiseen näkökulmaan, joka kyseenalaistaa seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoleen ja seksiin liittyvät kategoriat ja yhteiskunnalliset normit. Identiteettinä queer irtautuu perinteisistä sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen määritelmistä. (Richardson 2000; Helsinki Pride -yhteisö ry. 2023)

Miesten vastuullisuutta korostavassa puhetavassa pidän ongelmallisena suostumuksen ja kohteliaisuuden tarpeellisuuden sukupuolittamista (ks. esim. Kimberly 2016). Havaintojeni mukaan monissa tapahtumissa painotetaan suostumuksen merkitystä yleisesti ja vaatimus kunnioittavasta käytöksestä koskee kaikkia. Toki voi olla, että joissakin seksibileissä oletetaan, että naiset automaattisesti osaavat käyttäytyä suostumuksellisesti, mikä on mielestäni haitallinen, naisilta vastuuta poistava ajattelutapa. Toisaalta vallalla saattaa olla oletus miesten velvollisuudesta olla aloitteellisia osapuolia, minkä vuoksi nimenomaan heihin kohdistetaan vaatimus kohteliaisuudesta. Lisäksi joidenkin miesten röyhkeä ja tungetteleva käyttäytyminen on voinut lisätä tarvetta painottaa miehille kohteliaan käyttäytymisen merkitystä.

3.4 Tunteetonta panemista vai merkityksellisiä ihmissuhteita?

Swingaus on monille pariskunnille heidän elämässään toissijaista, väliaikaista ja tietynlainen viihteen muoto (Vaynman & Harviainen 2022, 138). Swingausta onkin kritisoitu siitä, että se on seksiä ilman tunteita. Swingerit tiedostavat tämän, ja osalle heistä seksi on nimenomaan hauskanpitoa ilman sitoumuksia tai syviä tunteita. Seksibileissä seksistä saatetaankin puhua leikkimisenä (engl. *play*), mikä poistaa toiminnasta vakavuuden ja korostaa hauskuutta. Kun toiminta mielletään leikiksi, etenkin swingausta harrastavien pariskuntien on helpompi erottaa tunteet fyysisyydestä. (McDonald 2010, 75; Harviainen & Frank 2018, 222.) Seksiä leikin näkökulmasta tutkineen Paasosen (2018, 151) mukaan leikkiä voi käyttää keinona tutkia ja muokata seksuaalinormien rajoja ja sitä, mitä kehot voivat tai haluavat tehdä. Esimerkiksi swinger-elämäntyyli antaa pariskunnille mahdollisuuden neuvotella seksin ja läheisyyden diskursseista, kuten siitä, että satunnainen seksi on mahdollista vain ennen avioliittoa, minkä jälkeen rakkaus ja seksi ovat kietoutuneet tiukasti toisiinsa. Niinpä seksi voidaan ymmärtää rakkauden ja sitoutumisen ilmaisuna parisuhteessa mutta ”leikkinä” muiden kumppaneiden kanssa. (Frank 2013, 66.) Tämänkaltainen jaottelu erottaa kaverillisen läheisyyden romanttisesta läheisyydestä arvottaen samalla kaveruuden vähemmän merkitykselliseksi verrattuna romanttiseen suhteeseen (Kean 2018, 467–468). Toisaalta on syytä huomioida, että seksibileissä käyvillä sinkuilla ja polyamorisilla ei välttämättä esiinny yhtä voimakasta tarvetta pitää tunteita erillään seksistä ja ystävydestä.

Kritiikki ”tunteetonta” seksiä kohtaan kuvastaa sitä, kuinka yhteiskunnassamme ylistetään rakkautta ja sitoutumista, kun taas satunnaiseen seksiin liitetään ajatus moraalittomuudesta. Romanttisten tunteiden mieltäminen seksiä ylevämmäksi ja hyveellisemmäksi ei ilmene vain monogaamisissa suhteissa, vaan Ritchien (2010, 48–49) ja Wilkinsonin (2010, 245) mukaan myös polyamoriset ihmiset saattavat etäännyttää itsensä muista monisuhdemuodoista,

satunnaisesta seksistä tai seksiin perustuvista suhteista korostamalla rakkauden merkitystä ja väheksymällä seksin merkitystä. Satunnaiset seksisuhteet useiden seksikumppaneiden kanssa saatetaan yhdistää kypsymättömyyteen (em.). Tämänkaltaisen suhteiden arvottaminen on ongelmallista, koska siinä omaa suhteissa elämisen tapaa pyritään tekemään hyväksytyksi valtaväestön silmissä muiden monisuhteiden kustannuksella. Mielestäni olisi hyvä kyseenalaistaa nykyisiä narratiiveja rakkauden ensisijaisuudesta lähisuhteissa ja avartaa katseita sen tutkailulle, millaisia merkityksiä seksuaaliseen nautintoon tähtäävät kohtaamiset ja ihmissuhteet saavat yksilöiden elämässä. Esimerkiksi BDSM-piireissä halutaan poistaa seksuaalisuuden myyttisyyttä, ja seksuaalisia toimintoja kohdellaan kuin mitä tahansa muita sosiaalisia aktiviteetteja, joita voi tehdä kavereiden kanssa. Tähän sisältyy ajatus, että eri ihmisillä on erilaiset mielenkiinnon kohteet, taidot, tyylit ja roolit, eikä yksi ihminen voi siksi täyttää toisen ihmisen kaikkia seksuaalisia tarpeita. (Bauer 2010, 148.)

Seksibileissä käymisessä ei läheskään kaikille ole kyse ainoastaan seksistä, vaan ihmissuhteet kytkeytyvät niihin keskeisellä tavalla. Olen havainnut, että vapaamielisessä yhteisössä muodostetaan läheisiä ystävyysuhteita, jotka perustuvat yhteiselle ajanvietolle sekä ajatus- ja kokemusten jakamiselle. Näihin suhteisiin voi sisältyä tai olla sisällymättä seksiä. Yhtenevä arvo- ja ajatusmaailma, kiinnostus seksuaalisuuden monimuotoisuutta kohtaan sekä tarve ja halu keskustella avoimesti tuovat ihmisiä yhteen. Uusien suhteiden luomisen lisäksi seksibileiden myötä voidaan ylläpitää ja muovata olemassa olevia pari- tai monisuhteita. Myös tutkimukset tukevat näitä havaintojani. Miehillä suunnattujen seksibileiden sosiaalisista vuorovaikutusta koskevia normeja tutkinut Étienne Meunier (2018) on jakanut seksibilekävijöiden sosiaalisen kanssakäymisen tavat ja normit kolmeen ryhmään: (1) anonyymi seksi ilman sosiaalista vuorovaikutusta, (2) rento ja satunnainen sosiaalinen vuorovaikutus sekä (3) sosiaalisten siteiden luominen seksibileissä. Toiset suosivat anonymiteettiä ja vähäistä seurustelua, kun taas toiset haluavat seurustella jonkin verran, mutta samalla pitää seksibileissä tavatut seksikumppanit erillään muista ihmissuhteista. Erontekoa saatetaan tehdä seksibileiden ja "tosimaailman" välillä, minkä vuoksi seksibileissä keskustelut pidetään pinnallisina. Jotkut sen sijaan kokevat seksibilekävijät kavereikseen ja nauttivat siitä, että voivat yhdistää seksin, sosiaalisuuden ja ystävyuden. (Em., 333.)

Seksibileet toimivat joillekin paikkana, jossa voi tavata ja vaihtaa kuulumisia kavereiden ja tuttujen kanssa, mikäli heitä on muutoin hankala tavata esimerkiksi etäisyyksien ja aikatauluvaikeuksien vuoksi. Nämä ihmiset voivatkin käyttää seksibileissä paljon aikaa seurusteluun. (Meunier 2018, 335.) Frank (2013, 186) huomauttaa, että useissa tutkimuksissa swinger-elämäntyyliin mukana olevat ihmiset korostavat ystävyysuhteiden muodostamisen

tärkeyttä yhtä paljon kuin seksuaalisten kokemusten saamista. Toisin sanoen seksibileiden viehätys ei paikannu pelkästään seksikokemuksiin. Hammersin (2009, 329-330) tutkimuksessa valtaosa haastatelluista kertoi yhdeksi tärkeimmistä syistä seksibileisiin tulemiselle erilaisten ihmisten tapaamisen ja ajanvieton samanhenkisten ihmisten kanssa.

Tässä luvussa on tarkasteltu seksibileitä sosiaalisena ilmiönä, jonka normit, käytännöt ja ihanteet poikkeavat monilta osin yleisistä kulttuurisista seksuaalikäsityksistä ja -käytännöistä. Yhteiskunnassamme seksibileitä kummeksutaan, karsastetaan ja paheksutaan, mutta samalla niistä ollaan uteliaan kiinnostuneita. Seuraavassa luvussa tarkastelunäkökulma suunnataan länsimaiden yhteiskunnalliseen normiviidakkoon ja asenneilmastoon, joka luo sen ympäristön, jossa seksibileitä järjestetään ja niihin osallistutaan.

4 Normeja ylittävä seksuaalikäyttäytyminen yhteiskunnan valokeilassa ja varjoissa

Jotta seksibileissä käyvien ihmisten kokemuksia ja näkemyksiä seksibileissä käymisestä voi analysoida perusteellisemmin, täytyy tuntea sitä kulttuurista ja sosiaalista ympäristöä, jossa seksibileisiin osallistutaan. Seksibileet ja niissä käyminen eivät ole linjassa yhteiskunnan nykyisen seksuaalisuutta koskevan normiston kanssa, mikä luo jännitteitä seksibileisiin kohdistuviin asenteisiin. Niinpä tässä luvussa syvennyn normeihin, joita seksibileet tekevät näkyväksi. Ensimmäisessä alaluvussa paneudutaan länsimaisessa yhteiskunnassa vallalla oleviin normeihin ja diskursseihin, jotka värittävät seksibileisiin ja etenkin niissä käyviin ihmisiin suhtautumista. Normit ja asenteet eivät kuitenkaan ole muuttumattomia, ihmisten toimintaa yksistään määrääviä voimia, mikä on toisen alaluvun teemana. Lisäksi tarkastelen molemmissa luvuissa, kuinka seksibileisiin osallistuminen haastaa ja kyseenalaistaa vallitsevia normeja.

4.1 Haastavat yhteiskunnalliset normit seksuaalisuuksien arvottajina

Suomalaisessa yhteiskunnassa vallitsee yksilönvapautta kunnioittava eetos, jossa seksuaalisuus on lähtökohtaisesti yksilön henkilökohtainen asia. Yksilöllä on itsemääräämisoikeus omaan seksuaalikäyttäytymiseensä niin kauan, kun toiminnalla ei vahingoiteta muita ihmisiä tai loukata heidän oikeuksiaan. Käytännössä tämä ei kuitenkaan ole aivan näin yksinkertaista, sillä lukuisat yhteiskunnalliset normit, uskomukset, tavat ja ihanteet kehystävät ja rajaavat käsityksiä erilaisista seksin, seksuaalisuuden ja ihmissuhteiden toteuttamisen tapojen hyväksyttävyydestä. (Ahtola, Forsström & Paalanen 2019, 129; 131.) Vaikka seksuaalisten asenteiden julistetaan vapautuneen viimeisten vuosikymmenten aikana länsimaissa

(Kontula 2017; Weeks 2003, 97), eri sukupuoliin, seksuaali-identiteetteihin ja seksuaalisuuden muotoihin kohdistetut moraalikäsitteet, asenteet, oletukset ja mielikuvat elävät edelleen vahvana, joskin monissa tapauksissa aiempaa piiloisemmin. Olennaista onkin kysyä, kuinka seksuaalisesti vapaita todellisuudessa olemme ja millaisille ihmisille vapaus sallitaan.

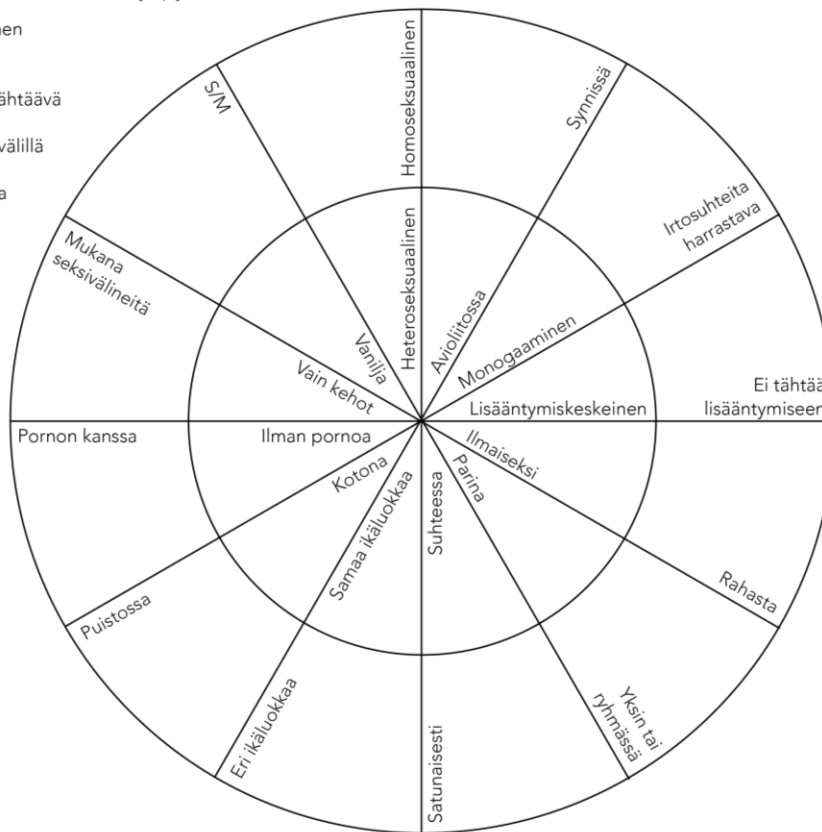
Kukin kulttuuri leimaa eri aikakausina erilaisia haluja, seksin tekemisen tapoja ja seksuaalisuuksia sopiviksi tai sopimattomiksi, moraaliseksi tai moraalittomiksi sekä terveiksi tai kieroutuneiksi (Weeks 2003, 20). Nämä uskomukset ja näkemykset ovat kuitenkin usein keskenään ristiriitaisia tai jopa vastakkaisia. Yhtäältä tietynlaisia seksin ja seksuaalisuuden toteuttamisen muotoja tai seksin "liiallisuutta" pidetään moraalittomina ja vaarallisina. Toisaalta seksi on tapana mieltää joksikin erityiseksi, arjesta erilliseksi tai arjen ylittäväksi henkilökohtaisen täyttymyksen lähteeksi. Seksi voidaan nähdä väylänä vapautumisen, hurmion ja jännityksen saavuttamiseen sekä parisuhteen lujittajana, minkä vuoksi seksiä ja seksuaalisuutta tulisi suojella ja kohdella pyhänä asiana. (Jackson & Scott 2010, 45.) Jackson ja Scott (2010, 46) haluavat kuitenkin irrottautua tämänkaltaisista dikotomisista ja essentialistisista (eli seksuaalisuuden perimmäistä olemusta määräävistä) näkemyksistä esittämällä, että seksi itsessään ei ole joko hyvää tai paha, nautinnollista tai vaarallista tai ihmisiä sortavaa tai vapauttavaa. Sen sijaan seksuaalisuus voi saada edellä kuvattuja merkityksiä niiden sosiaalisten olosuhteiden kautta, joissa seksuaalielämää eletään.

Seksuaalisuutta koskevat uskonnolliset, psykiatriset, populäärit ja poliittiset diskurssit rajavat hyvin pienen osan seksuaalisuudesta turvalliseksi, terveeksi, kypsäksi, lailliseksi tai poliittisesti oikeanlaiseksi. Yhteiskunnallinen sääntely osoittaa seksuaalisuuden olevan osa valtajärjestelmää, joka palkitsee, suosii ja kannustaa joitakin yksilöitä ja tekoja, mutta rankaisee, tukahduttaa ja marginalisoi toiset. (Rubin 2011, 151; 180.) Tämän näkemyksen pohjalta Gayle Rubin (2011) on kehittänyt teorian seksuaalinormien kehästä (kuvio 1; engl. *charmed circle*), jonka hän esitteli vuonna 1984 julkaistussa artikkelissaan *Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality*. Kuvion avulla voi tarkastella seksuaalisuuden yhteiskunnallista arvojärjestelmää. Hänen tavoitteenaan oli luoda käsitteellisiä työkaluja, jotka tunnistavat, kuvailevat, selittävät ja tuovat ilmi seksuaalisuuteen liittyviä epäoikeudenmukaisuuksia ja sortoa länsimaisessa yhteiskunnassa. Kehän taustalla piilee ajatus, jonka mukaan yhteiskunnassamme vallitsevaan seksuaaliseen hierarkiaan sisältyy tarve luoda ja ylläpitää kuvitteellisia rajoja hyvän ja pahan sekä normaalin ja poikkeavan seksin ja seksuaalisuuden välillä. Kyseiset rajanvedot toimivat pohjana seksuaalisuuteen liittyvälle epäoikeudenmukaisuudelle ja sorrolle. (Em., 145; 151.)

Auvoinen kehä

Hyvä, normaali, luonnollinen ja pyhä seksuaalisuus

Heteroseksuaalinen
Avioliitossa
Monogaaminen
Lisääntymiseen tähtäävä
Ei-kaupallista
Kahden ihmisen välillä
Suhteessa
Samaa ikäluokkaa
Yksityisesti
Ilman pornoa
Vain kehot
Vanilja

Ulkoreunat

Paha, epänormaali, luonnoton ja kirottu seksuaalisuus

Homoseksuaalinen
Avioliiton ulkopuolella
Intosuhteita harrastava
Ei tähtää lisääntymiseen
Kaupallista
Yksin tai ryhmässä
Satunaisesti
Eri ikäluokkaa
Julkisesti
Pornografia
Mukana seksivälineitä
S/M

Kuvio 1: Seksuaalinen hierarkia: sisäkehä vs. ulkoreunat (Rubin 2011, 152; vapaasti suomennettu)

Kehän kuvaaman seksuaalisen arvojärjestelmän mukaan heteroseksuaalinen, aviollinen, monogaaminen, lisääntymiskeskeinen, samaan ikäluokkaan kuuluvien välinen ja ei-kaupallinen seksi on "hyvää", "normaalia" ja "luonnollista". Se ei saa sisältää pornoa, fetissivälineitä, seksivälineitä tai muita rooleja kuin mies ja nainen. Kaikenlainen näitä sääntöjä rikkova seksi on "pahaa", "epänormaalia" ja "luonnotonta". (Rubin 2011, 151.) Näiden rajanvetojen perusteella seksibileet ja niissä tapahtuva seksi sijoittuvat lähes jokaisessa kategoriassa ulomalle kehälle: satunnaista seksiä harrastetaan mahdollisesti useiden eri kumppaneiden kanssa yleensä parisuhteen ulkopuolella, seksin harrastaminen tapahtuu julkisesti muiden nähden, seksi ei tähtää lisääntymiseen ja se voi tapahtua samaa sukupuolta olevien välillä. Lisäksi bileissä saatetaan toteuttaa fetissejä ja erilaisia roolileikkejä.

Paasonen (2018, 5) on pannut merkille, että seksuaalisten arvojen ja normien keskus edustaa erittäin kapeaa pistettä. Hyvän seksin ja seksuaalisuuden ihanne määrittelee tapaa, jolla seksuaalisia suuntautumisia ja haluja lähestytään, marginalisoidaan, esitetään ja säädellään. Tämä osaltaan vaikuttaa ihmisten seksuaalielämiin muovaamalla ja suuntaamalla tapoja, joilla ne toteutuvat ja tulevat eletyiksi. Todellisessa elämässä normia kuitenkin toteutetaan

enemmän tai vähemmän poikkeavin variaatioin niin mielihalujen, toimintatapojen kuin läheissuhteiden osalta. Näin ollen hyvän ja sallitun seksin normin pysyvyys järkkyy ja kyseenalaistuu eletyssä elämässä. (Em.) Lisäksi seksuaalinen sorto ja stigma eivät vahingoita kaikkia yhtä vakavin seurauksin. Erilaiset yksilölliset etuoikeudet muun muassa sukupuoleen, etnisyyteen ja sosioekonomiseen taustaan liittyen voivat vaikuttaa siihen, kuinka normatiivisia rajoja ylittävään henkilöön suhtaudutaan. (Rubin 2011, 164.) Esimerkiksi yhteiskunnassamme vallitseva seksuaalinen kaksoisstandardi moralisoi ja tuomitsee naisia seksuaalisesta aktiivisuudesta ja useista seksikumppaneista, kun taas samanlainen käytös on miehille hyväksyttävää tai jopa maineikkautta lisäävää (Barker, Gill & Harvey 2018, 58-59; Farvid, Braun & Rowney 2016, 544).

Kuten seksuaalinormien kehä havainnollistaa, länsimainen käsitys ja ideaali intiimeistä suhteista perustuu oletukselle miehen ja naisen muodostamasta parisuhteesta, jossa sekä romanttiset että seksuaaliset tunteet ja teot kohdistetaan ainoastaan omaan kumppaniin. Toisin sanoen läheiset ihmissuhteet ymmärretään heteronormatiivisesti ja mononormatiivisesti. Heteronormatiivisuudessa parisuhteen oletetaan muodostuvan kahden "vastakkaisen" sukupuolen välille. Kyseinen normi ei huomioi muita sukupuolia, kuten ei samaa sukupuolta olevien läheissuhteitakaan. Heteronormatiivisuutta on esimerkiksi se, että heteroseksuaalisuutta itsessään ei pidetä seksuaalisena suuntautumisena toisin kuin homo- tai biseksuaalisuutta. (Barker, Gill & Harvey 2018, 94.) Heteroseksuaalisuus on kyseenalaistamaton oletus (Weeks 2003, 86), joka ei vaadi selityksiä.

Marianne Pieperin ja Robin Bauerin vuonna 2005 kehittämä termi mononormatiivisuus kuvaa länsimaissa vallalla olevaa diskurssia, jossa monogamia on julistettu ainoaksi oikeaksi ja ihmiselle "luonnolliseksi" suhdemuodoksi (ks. Bauer 2010, 145). Mononormatiivisuus pitää itsestäänselvyytenä kahden ihmisen muodostamaa romanttista suhdetta, rakkaussuhteiden arvottamista muita ihmissuhteita korkeammalle sekä parisuhteen ulkopuolisten suhteiden kieltämistä. Se väheksyy, sivuuttaa, sulkee ulos, piilottaa, marginalisoi ja toiseuttaa niitä läheisyyden muotoja, jotka eivät vastaa monogamianormistoa. Tämän seurauksena monogamianormiin mukautumattomat suhteet saavat maineen poikkeuksena ja selitystä vaativana. (Em.) Mononormatiivisuus määrittää myös pariskuntien seksielämää, sillä monogaamisuuden vaatimus edellyttää, että ihmisten täytyy pystyä täyttämään kaikki seksuaaliset halunsa ja tarpeensa yhdessä parisuhteessa (Barker, Gill & Harvey 2018, 95). Monogamianormi voi näin ollen rajata yksilön mahdollisuuksia tutkia seksuaalisuuttaan, nautintoaan ja mieltymyksiään laaja-alaisesti muiden ihmisten kanssa.

Farvid ja Braun (2013b, 369-370) ovat tarkastelleet satunnaista seksiä Rubinin seksuaalinormien kehän näkökulmasta. Heidän mukaansa ihmisten kunnioitettavuutta ei arvostella vain seksin ja suhdetyypin mukaan, vaan myös suhteessa erilaisiin satunnaisen seksin muotoihin. Seksin ja suhteiden hierarkiassa statusta nostaa se, mitä enemmän niihin sitoudutaan ja panostetaan emotionaalisesti. Tämän perusteella monogaamiset suhteet "Sen Yhden Oikean" kanssa arvotetaan korkeimmalle, minkä jälkeen arvojärjestyksessä tulevat deittailu sen oikean löytämiseksi, pitkäkestoiset seksiin perustuvat suhteet ja lyhytkestoiset seksitapaamiset. (Em.) Koska seksibileissä harrastetaan seksiä satunnaisten kumppaneiden kanssa, Rubinin teorian mukaan sitä pidetään epäkunnioitettavana. Asia ei kuitenkaan ole aivan näin suoraviivainen. Thompsonin ja kumppaneiden (2018, 235) tutkimuksessa selvisi, että swingausta ja ryhmäseksiä tuomitaan vähemmän kuin avoimia suhteita ja polyamoriaa. Syyksi he arvelivat, että romanttisilta suhteilta odotetaan seksuaalista ja emotionaalista eksklusiivisuutta. Polyamoria ja avoimet suhteet rikkovat tätä normia, minkä vuoksi niitä tuomitaan herkemmin kuin swingausta ja ryhmäseksiä, joissa ainoastaan seksuaalisen eksklusiivisuuden normi rikkoutuu toisin kuin emotionaalisen eksklusiivisuuden normi. (Em.)

Seksibileet tekevät näkyväksi heteronormin, seksin yksityisyyden normin ja monogamiaoletuksen keinotekoisuuden ja haurauden. Bauerin (2010, 146) mukaan BDSM-yhteisöissä monogamianormi on kääntynyt pääläelleen: tapahtumissa suorastaan oletetaan, että osallistujat osallistuvat sessioihin muiden kanssa, vaikka he olisivat paikalla kumppaninsa kanssa. Voisikin sanoa, että BDSM-tapahtumissa monisuhteisuus on tavallista (em.). Havaintojeni mukaan sama pätee seksibileissä, joissa monisuhteisuus on suhteellisen yleistä ja näkyvästi esillä. Seksibileissä käyminen ei kuitenkaan määritä ihmisen suosimaa suhdemuotoa. Jotkut saattavat käydä bileissä sinkkuna, mutta alkaessaan seurustella he lopettavat seksibileissä käymisen. Osa bileissä vierailevista pariskunnista puolestaan voi määritellä suhteensa monogaamiseksi. Sekä seksibileikävijöihin että ihmisiin ylipäätään olisi tarkoituksenmukaista soveltaa Tiessalon ja Karhumäen (2020, 11) käyttämää termiä *moninaisuusolettama*. Se tarkoittaa, että ihmiset kohdataan lähtökohtaisesti omanlaisinaan ilman ennakkoon tehtyjä oletuksia heidän sukupuolestaan, seksuaali-identiteetistään tai suhdemuodostaan.

Yhteiskunnallisista normeista ja valtavirrasta poikkeaminen voi olla stigmatisoivaa, millä voi olla seurauksia siihen, kuinka ihmiset näkevät itsensä. Toisaalta leimaantumisen uhka voi saada ihmisen välttelemään stigman kiinnittymistä tai irrottautumaan siitä. O'Byrnesin ja Hainesin (2021, 140-141) tutkimuksessa monisuhteiset puhuivat oman normaaliutensa puolesta myöntämällä olevansa erilaisia suhdemuotonsa puolesta, mutta olevansa muuten "normaaleja". Monisuhteisuuden poikkeavuutta torjuttiin myös tuomalla esiin sosiaalista

pääomaa lisääviä tekijöitä, kuten käytöstapoja, kasvatusta, menestystä ja varallisuutta. Tällaisten yhteiskunnallisesti arvostettujen tekijöiden esiintuomisella pyritään siis kompensoimaan normeista poikkeamista ja saamaan hyväksyntää muiden silmissä.

Toinen tiukkojen seksuaaliasenteiden seuraus on se, että ne ajavat ja pakottavat normeista poikkeavia yksilöitä pois näkyvistä. Monissa swingausta ja monisuhteita käsittelevissä tutkimuksissa tutkittavat puhuvat oman seksuaalisuutensa piilottamisesta ulkopuolisilta tai kaapissa olemisesta (esim. Bentzen & Træen 2013; Kimberly & Hans 2017; O’Byrne & Haines 2021; Vaynman & Harviainen 2022). Termi ”olla kaapissa” viittaa seksuaaliseen marginalisaatioon ja stigmatisoitumiseen sekä tarpeeseen piilottaa yksilön seksuaalisuuden harjoittaminen (O’Byrne & Haines 2021, 149). Monet swingerit elävät kaksoiselämää salaamalla swingaamisen perheeltään, ystäviltaan ja työkavereiltaan. Heille on tärkeää pitää nämä asiat toisistaan erillään ja välttää paljastumisen riskiä. Paljastumisella pelätään olevan negatiivisia seurauksia, kuten ystävien ja sukulaisten kielteistä suhtautumista, mainehaittoja tai työelämässä toimimisen vaikeutumista. (Bentzen & Træen 2013, 137-138; Vaynman & Harviainen 2022, 144.) Toisaalta Bentzenin ja Træenin (2013) tutkimukseen osallistuneista he, jotka olivat olleet avoimia elämäntyylistään, eivät olleet kohdanneet kielteisiä reaktioita.

Vaillancourtin ja Few-Demon (2014, 316) tutkimukseen osallistuneet puolestaan painottivat salailun sijaan yksityisyyden merkitystä. Syy olla puhumatta muille swingauksesta voi olla se, että sen paremmin pariskunnan kuin sinkunkaan seksielämä ei yksinkertaisesti kuulu muille. Seksibileissä käymisessäkin on vahvasti kyse seksin harrastamisesta ja seksimieltymyksistä, jotka yleensä mielletään yksityisasiaksi, eikä niistä siksi välttämättä haluta kertoa ihan jokaiselle. Lisäksi joillekin seksibilekävijöille yksityisyys ja kaksoiselämän eläminen voivat lisätä eroottisuuden ja jännityksen tuntua, jolloin salailu on olennainen osa seksibileiden viehätystä (Hämäläinen 2020, 112; Vaynman & Harviainen 2022, 144). Tietyntyyppisten seksuaalisuuden varjoissa pysyminen kuitenkin vahvistaa entisestään vallalla olevia normeja.

4.2 Haastetut seksuaalisuuden normit

Normista poikkeava seksuaalikäyttäytyminen pyritään yhtäältä piilottamaan ja häivyttämään yhteiskunnassamme, mutta samalla se myös halutaan nostaa esiin ja toisinaan asettaa tikun nokkaan vallitsevan normin korostamiseksi ja poikkeavuuden esiintuomiseksi. Hyvää ei ole ilman huonoa eikä arvostettua ilman tuomittua – tarvitaan vastinpari, toinen. Toisaalta normista poikkeavan seksuaalisuuden esiintuomisen motiivina voi olla tiedon lisääminen ja

ihmisten asenteiden muuttaminen sallivampaan suuntaan. Seuraavaksi tarkastelen seksuaalisuutta koskevan asenneilmapiirin muutosta länsimaiden ja Suomen kontekstissa.

Gayle Rubin (2011, 151) on painottanut, että edellä esitellyn seksuaalinormien kehän rajat eivät ole kiinteät ja muuttumattomat, vaan ne liikkuvat hitaasti. Teoria on luotu jo 40 vuotta sitten, ja tuona aikana seksuaaliasenteet ovat ehtineet jonkin verran muuttua ja liberalisoi-
tua. Esimerkiksi seksuaali- ja sukupuoli vähemmistöjen aktivismi on tuonut esiin vaihtoehtoi-
sia seksuaali-identiteettejä ja seksuaalisia toimintoja sekä vaatinut tasa-arvoa, mikä on edes-
auttanut kehän reunojen liikkumista ulommas (Barker, Gill & Harvey 2018, 4). Samalla mo-
nogamia on edelleen pysynyt normina, jota sosiaaliset muutokset ovat kuitenkin haasta-
neet. Nykyään pysytään pidempään sinkkuina, harrastetaan enemmän seksiä ennen avio-
liittoa ja muodostetaan avioliiton ulkopuolisia suhteita. (Harviainen & Frank 2018, 226.) Toi-
saalta asenteiden vapautumista seuraa usein vastaliikehdintää, mikä näkyy nykypäivänä
konservatiivisten, äärioikeistolaisten ja uskonnollisten ideologioiden ja asenteiden ottaessa
tilaa seksuaalisuutta, sukupuolta ja yhdenvertaisuutta koskevissa keskusteluissa. Tällaisia
ideologioita edustavat esimerkiksi anti-gender-liike ja antifeminismi, joissa vastustetaan esi-
merkiksi aborttia, seksuaalikasvatusta sekä sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksia.
(ks. esim. Graff & Korolczuk 2022.)

Eräs iso muutos on tapahtunut seksin lisääntymiskeskeisyyden vaihtumisessa nautintokes-
keisyydeksi. Feministien ja LGBTQ-aktivistien kampanjointi sen puolesta, että nautinto on
kaikille kuuluva oikeus, on läpäissyt valtavirtapuheen seksistä ja seksuaalisuudesta. Seksua-
aalista nautintoa on kehystetty voimaantumisdiskurssilla, jossa nautinto kuvataan jonakin,
jota tulee tavoitella ja joka on todiste vapautumisesta. (Barker, Gill & Harvey 2018, 132.)
Toinen normimuutos koskee parisuhdekeskeisyyden murtumista, mitä muun muassa seu-
ranhakusovellukset voimistavat. Nykyään satunnaiset seksisuhteet saavat olla vapaammin
esillä, mikä on mahdollistanut seksuaalisten kokemusten laajentamisen ja nautinnon tutki-
misen. (Paasonen 2018, 18.) Hyväksyvä suhtautuminen nautinnon hakemiseen ja kokemus-
ten laajentamiseen ei kuitenkaan ulotu samalla tavoin seksibileissä käymiseen, sillä seksibi-
leet rikkovat useampaa normia verrattuna satunnaisiin seksisuhteisiin. Seksi samassa tilassa
muiden ihmisten kanssa sekä useat seksikumppanit saman illan aikana herättävät yhä kau-
histelua tai vähintäänkin ihmetystä. Vaikka tieto erilaisista seksin, seksuaalisuuden ja suhtei-
den toteuttamisen tavoista on lisääntynyt, tästä huolimatta seksistä puhutaan lähes aina yh-
den tai kahden ihmisen välisenä asiana. Tällöin ei huomioida sitä, että seksin harrastamisen
osapuolia voi olla useampia: kolme, neljä, viisi tai kymmeniä.

Suomalaisten seksielämää ja seksuaaliasenteita kartoittavassa FINSEX-tutkimuksessa on havaittu vastaavanlaista asenteiden vapautumista. Esimerkiksi seksin ilman rakkautta hyväksyvien määrä on kasvanut joka mittauskerta alkaen vuodesta 1970 vuoteen 2015. Tuoreimmassa tutkimuksessa miehistä 63 prosenttia ja naisista 56 prosenttia hyväksyy asian, ja nuorimpien, 18–24-vuotiaiden kohdalla vastaava luku on 80 prosenttia. Kysyttäessä suomalaisien näkemyksiä sairaana tai perverssinä pidetyistä seksuaalisuuden muodoista selvisi, että miehistä kolmasosa ja naisista lähes puolet pitää ryhmäseksiä ja parinvaihtoa perverssinä tai sairaana. Vapaan seksin kohdalla vastaavat luvut ovat miesvastaajilla 26 prosenttia ja naisvastaajilla 35 prosenttia. Asenteet ovat kuitenkin lieventyneet vuoden 2007 tutkimukseen verrattuna. Lisäksi nuorempien vastaajien (18–34-vuotiaiden) asenteet ovat sallivampia kuin iäkkäämpien (yli 55-vuotiaiden) vastaajien. (Kontula 2017.) Viimeisimmästä asennemittauksesta on kuitenkin pian jo 10 vuotta, joten tuoretta tutkimustietoa ei ole saatavilla.

Huomiota on kuitenkin syytä kiinnittää FINSEX-tutkimuksen kysymyksenmuotoiluun ja sanavalintoihin sosiaalisen todellisuuden rakentajina. Kun tutkittavilta kysytään, mitä asioita he pitävät perversseinä tai sairaina, luodaan jo valmiiksi ymmärrystä siitä, että tietynlaisia seksuaalisuuden muotoja on oletettavaa pitää vinoutuneina tai sopimattomina. Tutkijat ovat tehneet sen suhteen valintoja, millaisia seksuaalisuuden muotoja he ovat sisällyttäneet kyseiseen kysymykseen ja mitä puolestaan eivät. Kun vastausvaihtoehdoissa on ”homo- ja biseksuaalisuus”, ”anaalivydyntä” ja ”ryhmäseksi” mutta ei esimerkiksi ”heteroseksuaalisuus”, ”emätinyhdyntä” ja ”kahdenvälinen seksi parisuhteessa”, kysymyksenasettelulla vahvistetaan vallalla olevia normeja ja mielikuvia tiettyjen seksuaalikäyttäytymisen muotojen ja seksuaali-identiteettien sairaudesta ja perverssyydestä suhteessa ”normaaliin”. Weeks (2003, 70; 90) on kritisoinut perversio-sanankäyttöä tieteellisessä kontekstissa. Kyseinen käsite on moraalisesti ja poliittisesti latautunut, sillä se luokittelee tietyt seksuaalisuudet muita seksuaalisuuksia alempiarvoisiksi. Hän suosii moninaisuus-termin käyttöä, sillä se asettaa seksuaalikäyttäytymisen muodot jatkumolle, jossa niitä ei arvoteta keskenään.

Vaikka muutamat Rubinin kehässä esitetyt seksuaalisuuden muodot ja osa-alueet – kuten itsetydytys, seksivälineiden käyttö, satunnainen seksi sekä lisääntymisen sijaan nautintoon tähtäävä seksi – ovat liukuneet ulkoreunoilta kohti keskustaa eli hyväksyttävyyden rajoja, Keanin (2018, 464) mukaan swingaus ei ole kokenut samaa kehityskaarta. Toisaalta Haywood (2022b, 186) on havainnut, että seksiklubit ovat valtavirtaistuneet ja aiheesta uutisoidaan ja kirjoitetaan aiempaa enemmän. Olen tehnyt seksibileiden uutisoinnin osalta saman huomion, josta mainitsinkin jo johdannossa. Valtamedia maalaa usein kuvan, jonka mukaan seksin siirtymisessä yksityisestä julkiseen, useista ihmisistä koostuvaan ympäristöön on

samaan aikaan jotain kiehtovan omituista sekä iljettävän perverssiä. Uutisissa esiintyykin vaihtelevasti kielteisiä ja myönteisiä puhetapoja, joissa näkökulmaksi on otettu esimerkiksi huumori, halveksittavuus, vaarallisuus ja riskit tai vastaavasti kiihottavuus, kiehtovuus, jännittävyys tai kunnioitettavuus. (Em., 160; 186.)

Valtamedian kiinnostus ja ristiriitaiset näkemykset seksibileistä ovat siinä mielessä ymmärrettäviä, että seksibileet ovat kaukana normiksi mielletyistä seksuaalikäyttäytymisen tavoista tehden samalla normeja näkyviksi. Outo ja poikkeava kiehtoo ja kummeksuttaa ihmisiä. Haywoodin (2022b, 161) ja Frankin (2018, 5) mukaan jo pelkkä seksibileiden ja seksiklubien olemassaolo itsessään on transgressio, eli se rikkoo normeja, sääntöjä ja yleisesti hyväksytyä. Lisäksi seksibileissä tapahtuva seksuaalinen toiminta pitkälti rikkoo, haastaa, venyttää ja uudistaa monogamiaan, heteroseksuaalisuuteen, kahdenkeskiseen seksiin sekä seksin yksityisyyteen liittyviä normeja ja käytäntöjä (Frank 2013, 120; Haywood 2022b, 24). Kaiken lisäksi monet seksibilekävijät iloitsevat ja nauttivat siitä, että he voivat olla kapinallisia turvaliseksi koetussa ympäristössä (Frank 2013, 186). Vaikka yhteiskunnan normit rakentavatkin joistakin seksuaalisuuden toteuttamisen tavoista – kuten seksibileissä käymisestä – ongelman, ihminen itse ei välttämättä koe seksuaalisuuttaan ongelmalliseksi tai haitalliseksi.

Voisi sanoa, että yhteiskunta ikään kuin tarjoaa seksuaaliselle vuorovaikutukselle soveltuvat tavoitteet ja piirteet, mutta ne eivät yksin määrää yksilöiden tuntemisen, ajattelun ja käyttäytymisen tapoja. Myös yksilöiden henkilökohtaiset kokemukset ja sosiaalinen oppiminen ohjaavat seksuaalikäyttäytymistä, mikä omalta osaltaan selittää normeista poikkeamista. (Wiederma 2005, 496–497.) Kuten on tullut ilmi, seksuaalisuuden historia ei suinkaan ole ainoastaan kontrollin värittämää, vaan siihen on sisältynyt myös moraalisääntöjen vastustamista. Yhtenä esimerkkinä moraalisen sääntelyn synnyttämisestä normien rikkomisesta ja vastarinnasta toimivat seksuaalivähemmistöjen muodostamat alakulttuurit ja verkostot (Weeks 2003, 27), jollaiseksi seksibileet ja niiden ympärille muodostunut seksuaalisesti vapaamielisten ihmisten yhteisö ja swinger-elämäntyyli voidaan laskea. Seksibileissä vallitsevat normit ja käytännöt (joita olen käsitellyt luvussa 3.3) antavat osallistujille tilaa muokata omia seksuaalikäsitteisiään ja -asenteitaan kyseistä alakulttuuria vastaavaksi. Haywood (2022b, 162) on tehnyt vastaavan huomion seksiklubien kohdalla, sillä hänen mukaansa normit ja arvot muotoutuvat niissä uudelleen, mikä rakentaa omanlaistaan käsitystä seksuaalisen hyväksyttävyyden ja kielletyn välisistä rajoista.

5 Tutkimusongelma

Tutkimukseni tavoitteena on tuottaa lisää tietoa toistaiseksi melko vähän tutkitusta ja marginalisoidusta seksuaalikäyttäytymisen muodosta, seksibileissä käymisestä. Tutkimusaiheessani yhdistyvät ihmisten välisen vuorovaikutuksen, ihmissuhteiden ja ryhmän sisäisen toiminnan kaltaiset sosiaalipsykologiset ilmiöt sekä yhteiskunnallisista seksuaalinormeista poikkeava käyttäytyminen. Olen kiinnostunut näiden tekijöiden merkityksestä seksibileiden ilmapiirin luomisessa ja siten seksibilekävijöiden kokemusten muovautumisessa. Tarkoitukseni on analysoida seksibileissä käyvien ihmisten tekemiä kuvauksia ja merkityksenantoja seksibileiden sosiaalisesta ilmapiiristä sekä ilmapiirin ja bileissä saatavien kokemusten mahdollisesta heijastumisesta seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen seksibilekontekstissa. Painotus on yksilöiden omissa ajatuksissa, näkemyksissä ja subjektiivisissa kokemuksissa sekä niistä tekemissäni tulkinnoissa. Tutkimuskysymykseni on: *Miten seksibileissä käyvät ihmiset kuvailevat kokemuksiaan seksibileiden sosiaalisen ilmapiirin merkityksestä seksuaalisuuden ilmaisemiselle ja toteuttamiselle seksibileympäristössä?*

Käytän tutkimuksessani käsitteitä seksuaalisuuden *ilmaiseminen* ja *toteuttaminen*. Termeinä ne ovat jokseenkin päällekkäiset, ja suomenkielisissä seksuaalisuutta käsittelevissä tutkimuksissa ja artikkeleissa ne esiintyvät usein toisilleen rinnakkaisina. Nähdäkseni kyseisissä käsitteissä on kuitenkin vivahde-eroja, minkä vuoksi olen erotellut ne. WHO:n (2006, 16) seksuaalisuuden määritelmässä ja monissa tutkimuksissa (esim. Herbenick ym. 2017; Jackson & Scott 2010; Richardson 2000) käytetään termiä seksuaalisuuden ilmaiseminen (engl. *sexual expression*), jolla pääsääntöisesti viitataan seksuaalisuuden kokemiseen ja erilaisiin seksuaalikäyttäytymisen muotoihin. Omassa tutkimuksessani viitataan seksuaalisuuden ilmaisemisella ja siihen liittyvällä käsitteellä *seksuaalinen itseilmaisu* esimerkiksi elämäntyyliin, identiteetin ja seksuaalisten mieltymysten esiintuomiseen. Seksuaalisuutta voi ilmaista esimerkiksi pukeutumisen ja muun ulkoisen olemuksen sekä käyttäytymisen kautta, minkä lisäksi seksuaalinen itseilmaisu voi näkyä esimerkiksi seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen tai ihmissuhteiden esiintuomisena. Tämän tutkimuksen puitteissa seksuaalisuuden toteuttaminen on puolestaan yhteydessä seksissä tapahtuvaan toimintaan, vaikka tutkimuksissa sekin saatetaan sisällyttää seksuaalisuuden ilmaisemiseen (esim. Herbenick ym. 2017).

Keskityn tutkimuksessani seksibileiden sosiaalisesta ilmapiiristä tuotettuihin kuvauksiin sekä ilmapiiriin sisällytettyihin merkityksiin ja funktioihin seksuaalisuuden ilmaisemisen ja toteuttamisen kannalta. Ilmapiirin sosiaalinen puoli korostuu tutkimuksessani, koska tutkin seksuaalisuutta, joka on vahvasti kytköksissä ihmisten väliseen vuorovaikutukseen ja suhteisiin

(Gagnon & Simon 2017; Jackson & Scott 2010; Rubin 2011; Weeks 2003), vaikka tilat ja puitteet luovatkin seksuaalisen toiminnan mahdollisuuksia ja rajoitteita (Green ym. 2010; ks. myös luku 3.1). Myös tutkimusaineistoni on vaikuttanut tähän rajaukseen, sillä tutkittavien puhe keskittyi ensisijaisesti ihmisten kanssa käytyihin keskusteluihin, ihmisten väliseen toimintaan ja muista ihmisistä tehtyihin havaintoihin – eivät paikkaan tai tilaan, jossa vuorovaikutus tapahtuu. Seuraavassa luvussa kuvailen tarkemmin tutkimusaineistoa ja -menetelmiä.

6 Aineisto ja menetelmät

Tässä luvussa esittelen ensiksi aineistonkeruumenetelmän ja tutkimusaineiston, minkä jälkeen kuvailen analyysissä hyödyntämäni refleksiivisen temaattisen analyysin menetelmää sekä siihen liittyviä ontologisia ja epistemologisia taustaoletuksiani. Lopuksi reflektoin suhdettani tutkimusaiheeseen.

6.1 Aineistonkeruu ja tutkimusaineisto

Tein aineistonkeruun ja tutkittavien valitsemisen osalta kuusi rajausta, jotka perustelen seuraavaksi. Ensimmäisen rajauksen tarkoitus oli varmistaa, että tutkimukseen osallistuvilla oli kertynyt jo jonkin verran kokemusta seksuaalisesti vapaamielisistä tapahtumista. Tästä syystä tutkimuskutsussa⁷ (liite 1) kerrottiin, että hain tutkittavia, joilla on kokemusta seksuaalisesti vapaamielisestä elämäntyylistä vähintään vuoden verran ja seksibileitä tai muita vastaavia tapahtumia on takana vähintään kolme. Toinen rajausta koski tutkittavien ikää, sillä hain tutkimukseeni 20–45-vuotiaita henkilöitä. Monet seksibileistä ja swingauksesta tehdyt tutkimukset kartoittavat pitkälti keski-ikäisten kokemuksia (esim. Bentzen & Træen 2013; Ruzansky & Harrison 2019), joten pyrin suuntaamaan tarkastelun seksibileisiin osallistumisen merkityksistä nuorempien harrastajien keskuudessa. Kolmanneksi hain tutkimukseeni suomea puhuvia ja Suomessa järjestettävissä seksibileissä käyneitä henkilöitä, sillä analyysini kohdistuu Suomen kontekstiin.

Neljäntenä kriteerinä ja tutkimusaineiston rajauksena oli se, että tutkimukseen osallistuneet käyvät seksibileissä yksin. Parisuhdestatuksella ei ollut merkitystä, eli tutkittavat voivat olla joko sinkkuja tai yhdessä tai useammassa suhteessa, mutta he eivät osallistu seksibileisiin joka kerta kumppaninsa kanssa. Tein tämän rajauksen, koska monet aiemmat tutkimukset

⁷ Tarkkasilmäiset saattavat huomata, että tutkimuskutsun esittäjän nimi on eri kuin gradun tekijän nimi. Tämä johtuu siitä, että muutin sekä etunimeni että sukunimeni tutkimusprosessin aikana.

keskittyvät pitkälti parisuhteessa oleviin ihmisiin, heidän suhteisiinsa ja erilaisiin suhdemuotoihin (esim. Kean 2018; Kimberly & Hans 2017; McDonald 2010), kun taas sinkut ja itsenäisesti tapahtumissa käyvät henkilöt ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Tästä syystä aion tarkastella kokonaisvaltaisemmin seksibileissä käymisen merkityksiä ilman, että siinä on ensisijaisesti kyse pariskunnan yhteisestä ajanvietteestä.

Tutkin seksibileitä nykyajan kontekstissa. Tästä syystä viides rajaus koskee tutkittavien seksibileissä käymisen tarkasteluajankohtaa, joka sijoittuu 2010–2020-luvuille. Kuudentena ja viimeisenä rajauksena on, että tutkittavat ovat käyneet seksibileissä, joiden osallistujien sukupuoli ei ole rajattu pelkästään yhteen. Näin ollen olen rajannut tutkimukseni ulkopuolelle henkilöt, jotka käyvät ainoastaan miehille tai naisille suunnatuissa tapahtumissa.

Jaoin tutkimuskutsun kolmessa eri alustassa 6.6.2022. Ensinnäkin loin tutkimuskutsua varten käyttäjätunnuksen vapaamielisille aikuisille suunnatulle Xperience United -sivustolle. Ennen käyttäjätunnuksen luomista olin sähköpostitse yhteydessä sivuston ylläpitoon ja kysyin heiltä lupaa tutkimuskutsun välittämiseksi sivuston kautta. Toiseksi laitoin tutkimuskutsun erääseen seksuaalisesti vapaamielisen yhteisön Telegram-ryhmään. Kolmantena väylänä toimi kaksi Instagram-tiliä (@avoimetsuhteet ja @tiia.a.forsstrom), joissa puhutaan avoimesti seksuaalisuuden teemoista. Pyysin tilien ylläpitäjiä jakamaan tutkimuskutsuni, mihin he suostuivat. Tutkimuskutsuni oli näkyvässä heidän Instagram-tiliensä Tarinat-osiossa 24 tunnin ajan. Lisäksi pari tiliä oli ottanut näytönkaappauksen tutkimuskutsusta ja jakoi sitä eteenpäin omilla tileillään. Jakamalla tutkimuskutsua eri väylien kautta pyrin saamaan mukaan erilaisissa tapahtumissa käyviä henkilöitä kerätäkseni rikasta tutkimusaineistoa. Tiedostan kuitenkin, että seksuaalisesti vapaamielisten tapahtumien kirjo on laaja, eikä kaikkia niissä käyviä ihmisiä ole mahdollista tavoittaa sosiaalisen median välityksellä. Toisaalta laadulliselle tutkimukselle ominaisesti tarkoitukseni ei ollut aineistoni puolesta muodostaa kaikenkattavaa kuvaa tutkimastani ilmiöstä ja tuottaa yleistettävissä olevaa tietoa, vaan pureutua haastateltavien subjektiivisiin kokemuksiin ja merkityksenantoihin.

Tutkimuskutsuun tuli sähköpostin, Telegramin ja Xperience United -sivuston kautta yhteensä 18 vastausta, joissa ilmoitettiin halukkuudesta tulla haastateltavaksi. En kuitenkaan voinut ottaa näin montaa haastateltavaa, jotta työmäärä pysyisi gradun suomissa rajoissa, joten jouduin tekemään karsintaa haastateltavien valinnassa. Yksi haastateltava karsiutui pois, koska tein haastattelut suomeksi. Seuraavaksi karsin joukosta seitsemän henkilöä, sillä tiesin tai tunsin heidät entuudestaan. Koin, että minulla oli hyvä olla etäisyyttä tutkittaviin, jolloin tutkijan ja tutkittavan välinen, jo aiemmin muodostunut luottamuksellinen side ei

vaikuttaisi siihen, kuinka paljon ja mitä asioita haastateltava on valmis kertomaan haastattelussa. Lopulta valitsin yhteensä kahdeksan tutkittavaa yhteydenottojen saapumisjärjestyksessä huomioiden samalla, että haastatteluun tulisi eri sukupuolten edustajia.

Ennen tutkimushaastattelujen tekemistä tein yhden testihaastattelun arvioidakseni haastattelurungon toimivuutta käytännössä. Pyysin testihaastateltavalta myös kommentteja ja kehitysideoita haastattelukysymyksistä ja haastattelun kulusta, minkä pohjalta hioin haastattelurungon lopulliseen muotoonsa. Suoritin varsinaiset haastattelut videopalvelu Zoomin välityksellä 16.6.-18.7.2022 välisenä aikana. Valitsin videopuheluvälitteisen haastattelun kasvokkaisen haastattelun sijasta, jotta fyysinen välimatka ei muodostunut esteeksi haastattelujen toteuttamiselle.

Haastattelujen kesto vaihteli 67 minuutista 130 minuuttiin, ja yhteensä litteroitavaa videoaineistoa kertyi 801 minuuttia (13 h 21 min). Litteroinnin yhteydessä pseudonymisoin tekstiaineiston poistamalla siitä suorat tunnistetiedot sekä epäsuoria tunnistetietoja, kuten maininnat asuinpaikkakunnasta, ihmisten nimistä tai koulutuksista. Litteroin haastattelut sanatarkasti, joten olen kirjannut siihen myös täytesanat, kuten ”niinku”, ”että” ja ”tota”. Merkitsin aineistoon myös haastateltavien selkeästi tunnistettavia reaktioita, ilmeitä, eleitä ja kommunikoinnin tehokeinoja (kuten nauraminen, huokaiseminen, lainausmerkkien näyttäminen sormilla, äänen muuttaminen), mikäli tulkitsin niiden vaikuttavan puhutun sisällön merkityksiin. Analyysissäni painotan kuitenkin pääasiassa puhuttua sisältöä, enkä kirjannut litteraatiaineistoon esimerkiksi taukojen kestoa, yskäisyjä tai äänensävyjä.

6.1.1 Puolistrukturoidut teemahaastattelut

Laadin haastattelurungon (liite 2) mukaillen puolistrukturoitua teemahaastattelua. Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 48) mukaan teemahaastattelu mahdollistaa yksilön kokemusten, ajatusten, uskomusten ja tunteiden sekä tilanteille ja asioille annettujen merkitysten kartoittamisen. Teemahaastattelussa pyrkimyksenä on usein selvittää tutkittavan ilmiön perusluonnetta ja ominaisuuksia (em., 66), mikä soveltuu hyvin tämän tutkimuksen tarkoitukseen. Koska seksibileistä ja niissä käyvien ihmisten merkityksenannoista on tehty melko vähän tieteellistä tutkimusta, uskoin valitsemieni teemojen ja kysymysten avulla pääseväni luomaan aiempaa syväluotaavampaa ymmärrystä kyseisestä ilmiöstä.

Teemahaastattelussa tutkija on etukäteen päättänyt, mitkä aihepiirit ovat haastattelun ja tutkimuksen kannalta kaikkein olennaisimpia. Teemahaastattelua kutsutaan puolistrukturoiduksi siksi, että haastattelun teemat pysyvät kaikille haastateltaville samoina. (Hirsjärvi &

Hurme 2008, 48.) Teemat ja haastattelun puolistrukturoitu luonne antavat tutkijalle liikku-
matilaa sen suhteen, mitä kysymyksiä esitetään ja missä järjestyksessä. Kuhunkin teemaan
on laadittu tarkentavia kysymyksiä, minkä lisäksi tarkentavia ja syventäviä kysymyksiä voi
esittää spontaanisti haastattelun aikana haastateltavien vastausten pohjalta. (Em., 103; 106-
110.) Rakensin haastattelurungon kolmen teeman ympärille: 1) seksuaalisesti vapaamieli-
seen yhteisöön liittyminen ja siihen kuuluminen, 2) havainnot seksuaalisesti vapaamielisestä
elämäntyylistä ja yhteisöstä sekä 3) oma paikka vapaamielisessä maailmassa ja sen merkitys
minäkäsitykselle. Haastatteluissa teemojen aiheet limittyivät jokseenkin keskenään tutkitta-
vien puheessa, minkä vuoksi välillä kysyin kysymyksen toisen teeman alta, mikäli se kytkeytyi
haastateltavan esiin nostamaan asiaan. Kyseiset teemat kartoittivat seksuaalisen vapaamie-
lisyden ilmiötä laajemmin kuin mihin pro gradussani paneudun, jotta voin tarvittaessa hyö-
dyntää keräämääni aineistoa myös väitöskirjassani.

6.1.2 Tutkimuksen eettisyys

Seksuaalikäyttäytymistä koskevissa tutkimuksissa on kiinnitettävä erityistä huomiota sensi-
tiivisyyteen ja tutkittavien mahdolliseen haavoittuvaan asemaan. Koska tutkimukseni käsit-
telee yksityiselämän aluetta ja henkilökohtaisia seksuaalisia kokemuksia, joita ihmiset mah-
dollisesti varjelevat, tutkimukseni aihepiiriä voi kutsua sensitiiviseksi. (Luomanen & Nikan-
der 2017, 288.) Seksuaalinen käyttäytyminen kuuluu erityiseen henkilötietoryhmään (Tutki-
museettinen neuvottelukunta 2019, 11), ja sen käsittely vaatii tutkittavien nimenomaisen
suostumuksen. Olin alusta asti avoin tutkittaville tutkimukseni aiheesta ja tarkoituksesta ker-
tomalla tutkimuskutsussa ja haastattelujen alussa, että aion kysyä haastateltavan seksuaali-
käyttäytymiseen liittyvistä asioista. Lisäksi kerroin aineiston tietosuojasta. Pyysin suullisesti
vastaajien suostumusta tutkimusaineiston hyödyntämiseen ja säilyttämiseen ja kirjasin suos-
tumuksen litteroituun tekstiaineistoon. Lisäksi kerroin mahdollisuudesta keskeyttää tutki-
mukseen osallistumisen missä vaiheessa tahansa ja peruuttaa suostumuksensa. Haastatte-
luun osallistuminen oli vapaaehtoista, ja haastateltavat pystyivät säätelemään, minkä verran
he kertoivat itsestään. Taustatietoina keräsin haastateltavista iän, sukupuolen, seksuaalisen
suuntautumisen ja seksuaalisesti vapaamieliseen elämäntyyliin osallistumisen keston.

Sitouduin noudattamaan tutkimusprosessissa hyvän tieteellisen käytännön ja ihmiseen koh-
distuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019). Pidin
huolta tutkittavien anonymiteetin suojelemisesta monin tavoin. Haastattelujen aikana heillä
oli mahdollisuus pitää videokamera pois päältä, enkä edellyttänyt heiltä kirjautumista Zoo-
miin omalla nimellä, jolloin he pystyivät säätelemään tunnistettavuuttaan. Kaikki kuitenkin

halusivat pitää kameran päällä haastattelun aikana, mutta verkkoyhteyden pätkiessä suljimme tarvittaessa kamerat. Tallensin haastattelut, mistä ilmoitin haastateltaville hyvissä ajoin, ja kysyin ennen haastattelun aloittamista lupaa tallennukselle. Tallensin video- ja ääninauhotteet henkilökohtaiselle salasananalla suojatulle tietokoneelleni ja tuhosin ne haastattelujen litteroinnin jälkeen. Litteraatit olen tallentanut OneDrive-tilille, joka on suojattu salasananalla ja kaksivaiheisella tunnistautumisella. Kirjallisen aineiston säilytän väitöskirjan tekemistä varten, ja väitöskirjan valmistumisen jälkeen hävitän litteraatit. Olen anonymisoinut litteraatit poistamalla niistä tutkittavien tunnistetiedot. Näin ollen tutkittavat eivät ole tunnistettavissa lopullisesta tutkielmasta.

6.2 Refleksiivinen temaattinen analyysi

Käytän tutkimusaineiston analyysimetodina refleksiivistä temaattista analyysia. Siinä missä osa metodeista on sidottuna tai juontaa juurensa tietystä teoreettisesta positiosta, temaattiseen analyysiin voidaan soveltaa monia eri teoreettisia, ontologisia ja epistemologisia lähtökohtia. Olennaista on, että teoreettinen kehys ja valitut menetelmät ovat yhteensopivia suhteessa siihen, mitä tutkitaan. (Braun & Clarke 2006, 78-80.) Tämän tutkimuksen ontologinen kehys nojaa kokemusnäkökulmaan ja kriittiseen realismiin, joita kuvailen luvussa 6.2.1. Teoreettinen vapaus ja sitoutumattomuus tekevät temaattisesta analyysistä joustavan tutkimustyökalun, joka voi tarjota mahdollisuudet rikkaaseen ja monitahoiseen selontekoon tutkittavasta aineistosta. Temaattisella analyysillä voidaan tunnistaa, analysoida ja raportoida aineistossa olevia teemoja sekä järjestää ja kuvailla tutkimusaineistoa seikkaperäisesti. Analyysi ei kuitenkaan jää vain kuvailun tasolle, vaan sisältää monitasoista tulkintaa. (Em.)

Refleksiivinen temaattinen analyysi soveltuu monenlaisiin tutkimuskysymyksiin, ja erityisen hyvin se sopii kokemusten ja merkityksellistämisen tutkimiseen. Muita mahdollisia *kokemuksellisiin* ilmiöihin keskittyviä aiheita ovat ihmisten käytös ja toimintatavat sekä näiden merkityksellistäminen, ilmiöitä muokkaavat ja niihin vaikuttavat tekijät ja prosessit sekä ihmisten käyttäytymistä ja toimintatapoja säätelevät normit ja säännöt. (Braun & Clarke 2022a, 10-12.) Koska analysoin seksibilekävijöiden kokemuksia ja merkityksenantoja seksuaalisuuden ilmaisemisesta ja toteuttamisesta seksibilekontekstissa, refleksiivisen temaattisen analyysin soveltaminen tukee tutkimuskysymykseeni vastaamista. Mikäli refleksiivistä temaattista analyysia tekisi *konstruktivistisesta* kehyksestä käsin, keskityttäisiin todellisuuden sosiaaliseen rakentumiseen sekä merkityskelvyksiin tai diskursseihin, jotka ympäröivät ja ovat osana tutkittavaa ilmiötä ja niiden seurauksia (em.). Vaikka painotan analyysissäni puheen diskursiivisen rakentumisen sijaan seksibileiden kokemuksellista puolta, en sulje pois

yhteiskunnallisten diskurssien merkitystä tutkittavien tuottamissa selonteoissa. Refleksiiviselle temaattiselle analyysille onkin ominaista laajentaa kokemuksellisten ilmiöiden tarkastelua kohti sosiaalisia prosesseja ja merkityksen sosiaalista rakentumista (em., 8).

Temaattisessa analyysissä keskitytään yleensä tunnistamaan joko semanttisia eli kuvailevia ja sanojen merkityksiä koskevia teemoja tai latenteja eli piileviä ja tulkinnallisia teemoja. *Semanttisessa* lähestymistavassa aineistosta etsitään pintatason merkityksiä ja luodaan niistä teemoja. Analyysi toteutuu prosessina, jossa teemojen kuvailuista ja yhteenvedoista edetään tulkintaan. Tulkinnan tarkoituksena on teoretisoida teemojen merkitystä sekä niiden laajempia merkityksiä suhteessa aiempaan tutkimustietoon. Sen sijaan *piilevien merkitysten* tasolla tehtävässä temaattisessa analyysissä tunnistetaan ja tarkastellaan taustalla olevia ajatuksia, käsityksiä, oletuksia ja ideologioita, joiden tutkija arvioi muovaavan tai vaikuttavan aineiston semanttiseen sisältöön. (Braun & Clarke 2006, 84; 2022b, 57-58.) Tutkimukseni hyödynnän ensisijaisesti semanttista analyysia.

En ole käyttänyt mitään tiettyä teoreettista mallia analyysini perustana, vaan pyrkimyksenäni on ollut aineistoon tutustumisen yhteydessä tulkita haastateltavien puheessa olevia jäsenyksiä ja merkityksiä sekä tarkastella niitä aiemman tutkimustiedon valossa. Suuntautuni analyysiin on siten lähtökohdiltaan enemmän induktiivista kuin deduktiivista, sillä teemojen kehitys on ensisijaisesti tutkimusaineiston, ei teorian, ohjaamaa (Braun & Clarke 2022b, 10). Samalla kuitenkin tiedostan, että aiempi tieteellinen ja kokemuksellinen tietopohjani on vaikuttanut tapaan tulkita aineistoa.

Mistä tulee nimi *refleksiivinen* temaattinen analyysi? Nimensä mukaisesti tämä metodi painottaa tutkijan kriittistä reflektiota tutkimusprosessista ja -käytännöistä sekä omasta roolistaan tutkijana (Braun & Clarke 2022b, 5). Tutkijan taustojen ja päättelyprosessien tuominen julki on mielestäni tutkimuseettisesti tärkeää, jotta lukija saa eväitä arvioida tutkijan tekemien tulkintojen ja päätelmien pätevyyttä. Braun ja Clarke (2006, 80) huomauttavatkin, että refleksiivisessä temaattisessa analyysissä painotetaan tutkijan aktiivista roolia teemojen tunnistamisessa, valitsemisessa ja raportoimisessa. Tämä tarkoittaa, että teemat eivät vain "ilmene", "tule esiin" tai "löydy" aineistosta, sillä se viittaa analyysin passiivisuuteen. Tästä syystä tutkijan tulee tiedostaa oma teoreettinen asemoitumisensa ja arvonsa suhteessa laadulliseen tutkimukseen. (Em.) Olen arvioinut omaa suhdettani tutkimusaiheeseen luvussa 6.3, minkä lisäksi sanallistan rooliani tutkijana ja perustelen tulkintojani pitkin analyysia. Ennen sitä kuitenkin kuvaan tarkemmin tutkimukseni kokemusnäkökulmaan nojaavia ontologisia ja epistemologisia lähtökohtia ja analyysin toteuttamista.

6.2.1 Kokemuskäkökulma kokemusten analysoinnissa ja tulkitsemisessa

Braun ja Clarke (2022b, 157) pitävät erityisen tärkeänä, että refleksiivisen temaattisen analyysin ontologiset ja epistemologiset lähtökohdat kuvataan tutkimuksessa, sillä kaikki analyttiset menetelmät sisältävät teoreettisia oletuksia todellisuudesta, tiedon rakentumisesta ja kielen toiminnasta. Tutkimuskäkökulmani avainsanoina ovat kokemukset ja merkityksenannot, joita tarkastelen kokemuksellisen viitekehyksen eli kokemuskäkökulman kautta. Kokemuskäkökulmassa tutkitaan ja analysoidaan yksilöiden tekemiä merkityksenantoja omista kokemuksistaan, ajatuksistaan, tuntemuksistaan ja uskomuksistaan, joita on mahdollista paikantaa ja tulkita tutkimusaineistosta tutkittavien tuottamasta puheesta. Kieli nähdään välineenä kokemusten ja merkitysten viestimiseen, mikä tarjoaa osittaisen pääsyn ihmisten omaan todellisuuteen siten kuin he sen itse kokevat - osittaisen siksi, että kielen ei ajatella suoraan heijastelevan ihmisten ajatuksia, tunteita ja uskomuksia. (Braun & Clarke 2022b, 159-160; 164.) Tutkijan tehtävänä ei ole arvioida kokemusten ja näkemysten todenmukaisuutta, vaan kiinnostuksen kohteena ovat tutkittavan tavat tehdä ymmärrettäväksi elämänsä ja kokemuksiaan sekä niille annettuja merkityksiä (Jokinen 2024).

Ontologisesti ja epistemologisesti tutkimukseni pohjautuu kriittiseen realismiin, jossa ihmisten kokemusten, tietämisen tapojen ja ymmärryksen todellisuudesta teoretisoidaan muovautuvan kielessä ja kulttuurisessa kontekstissa. Toisin sanoen todellisuus ja kokemukset ovat kielen ja kulttuurin kautta välittyneitä. Kriittisessä realismissa uskotaan yhden totuuden ja todellisuuden olemassaoloon, mutta sitä voidaan käsitteellistää useista näkökulmista, tulkinnoista ja representaatioista käsin. Siksi tutkijalla ei ole suoraa pääsyä tutkittavien todellisuuteen vaan heijastuksiin todellisuudesta, jota voi tutkia haastateltavien puheessa tuottamista havainnoista. Kriittisessä realismissa myös ajatellaan, että tutkittavien todellisuudet ovat tiettyihin näkökulmiin ja konteksteihin sijoittuneita. Kriittisen realismin omaksunut tutkija tiedostaa, että kokemukset todellisuudesta ovat erilaisia eri ihmisillä erilaisissa konteksteissa. (Braun & Clarke 2022b, 169-171.)

Refleksiivistä temaattista analyysia voisi tehdä kokemuskäkökulman sijaan myös konstruktivistisesta ja kriittisestä viitekehyksestä käsin, jolloin analyysi keskittyisi tutkimusaiheen ja aineistossa olevien sosiaalisesti tuotettujen laajempien merkitysmallien, kuten diskurssien, tutkimiseen. Kokemuskäkökulma ei kuitenkaan sulje pois kokemusten sosiaalista muotoutumista, sillä siinä on mahdollista huomioida sekä mielensisäiset merkityksenannot että yhteiskunnalliset normit ja odotukset, jotka muovaavat ihmisten kokemuksia ja heijastuvat ihmisten tapoihin puhua kokemuksistaan. (Braun & Clarke 2022b, 10; 164; 285.)

Tutkimusongelmani perustuukin näkemykseen, jossa käsitys itsestä ja muista – myös seksuaalisuuden osalta – muotoutuu ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja suhteissa.

Kokemusnäkökulman tavoitteeksi kuvaillaan usein äänen antamista tutkittaville ja etenkin ryhmille, jotka usein muuten jäävät yhteiskunnassa kuulumattomiin (Braun & Clarke 2022b, 160; Jokinen 2024). Toisaalta on huomioitava, että tutkimusraportissa haastateltavien ääni ei pääse täysin sellaisenaan kuuluviin, sillä tutkimus sisältää aina tutkijan omaa tulkintaa ja valintoja siitä, millaisia asioita hän poimii aineistosta ja kuinka hän aineistoa jäsentelee. Sanoisinkin, että kokemusnäkökulman kautta tutkittavien kokemukset ja tutkijan oma kokemusmaailma, tietovaranto ja teoreettiset linssit käyvät keskenään vuoropuhelua, minkä tulos välittyy tutkimuksesta. Myös Braun ja Clarke (2022b, 196; 282) korostavat, että analyysi on aina tulkinnallista, ja se vaatii tutkijalta refleksiivisyyttä ja kriittistä asennetta.

6.2.2 Analyysin eteneminen

Refleksiivinen temaattinen analyysi alkaa aineiston koodauksesta edeten koodien ryhmitteilyyn ja lopuksi teemojen muodostamiseen. Sekä koodit että teemat muodostetaan analyytisesti aktiivisen, tutkijan tulkintaan perustuvan analyysin myötä. (Braun & Clarke 2022b, 6; 8.) Fokus ei ole yksittäisten ihmisten ja tilanteiden merkityksissä (Braun & Clarke 2022a, 13), vaan tutkijan tehtävänä on tutkia jaettujen tai samankaltaisten ideoiden ja merkitysten ilmaisuja eri konteksteissa. Teemat rakentuvat yksittäisen keskeisen idean, käsityksen tai argumentin ympärille, ja ne ovat merkitykseltään yhteneväisiä ja loogisia. Kukin teema havainnollistaa tutkimusaineistosta ilmentyvän idean rikkautta ja monimuotoisuutta olematta kuitenkaan hajanainen tai monikerroksinen. Teemat erottuvat selkeästi toisistaan, eli jokaisella teemalla on oma painopisteensä ja omat rajansa. Toisaalta tarkoituksenani ei ole muodostaa toisensa poissulkevia teemoja, vaan niissä voi olla myös limittäisyyttä. Yhdessä teemat kertovat kokonaistarinaa, joka vastaa tutkimuskysymykseen. (Braun & Clarke 2022b, 77; 97.)

Aloitin analyysin lukemalla litteroidun tekstiaineiston kokonaisuudessaan ja poimimalla sieltä katkelmia toiseen tiedostoon kahden eri tutkimuskysymyksen alle. Samalla pääsin alustavasti hahmottamaan kokonaiskuvaa aineistosta sekä luomaan miellelyhtymiä haastateltavien kokemusten ja havaintojen samankaltaisuuksista, eroavaisuuksista ja kytköksistä suhteessa toisiinsa ja omiin havaintoihini seksibileissä käymisestä. Aineistoon tutustuminen on refleksiivisen temaattisen analyysin ensimmäinen vaihe, minkä jälkeen siirrytään toiseen vaiheeseen eli aineiston koodaukseen (Braun & Clarke 2006, 87-88).

Refleksiivisessä temaattisessa analyysissä koodeilla tarkoitetaan analyysin tai tutkittavan ilmiön kannalta kiinnostavaa, olennaista tai jollakin tapaa merkityksellistä osaa, elementtiä tai informaatiota tutkimusaineistosta, mikä määrittyy tutkijan oman tulkinnan kautta. Koodausvaiheessa tieto järjestellään merkitysryhmiksi, mikä ei kuitenkaan vielä muodosta lopullisia teemoja, jotka ovat usein koodeja laajempia. (Braun & Clarke 2006, 88–89.) Aloitin koodausvaiheen lukemalla poimimani tekstikatkelmat, jaottelemalla ne nimeämiini koodeihin sekä sijoittamalla ja järjestelemällä ne taulukoihin. Viimeistelin koodausvaiheen lukemalla haastattelut vielä kertaalleen läpi ja täydentämällä koodeja katkelmilla, jotka eivät olleet edellisessä vaiheessa päässeet mukaan. Tässä vaiheessa minulla oli vielä kaksi tutkimuskysymystä, joiden pohjalta tein analyysia. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen alle paikansin haastateltavien kuvailuja ja merkityksenantoja seksibileiden havainnoidusta ilmapiiristä ja toimintaympäristöstä sekä näiden mahdollistavasta tai rajoittavasta vaikutuksesta seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen. Toisen tutkimuskysymyksen kohdalla puolestaan keskityin etsimään aineistosta katkelmia seksibileiden ilmapiiriin sekä sosiaalisten suhteiden ja vuorovaikutuksen merkityksestä oman seksuaalisuuden muovautumiselle.

Kolmas vaihe refleksiivisessä temaattisessa analyysissä on alustavien teemojen luominen. Olin päättänyt koodien muodostamisen jälkeen alustavien teemojen muodon, jossa ensiksi muodostin teemoja ryhmittelemällä koodeja sen mukaan, millaista ilmapiiriä niissä kuvailtiin ja millaisia mahdollisuuksia ja rajoitteita nimenomainen ilmapiiri loi seksibileikävijöiden toiminnalle seksibilekontekstissa. Toisen tutkimuskysymyksen kohdalla kehitin teemoja, jotka kuvailivat seksibileiden merkitystä yksilön seksuaalisuudelle ja sen muovautumiselle.

Kun olin siirtymässä analyysin neljänteen vaiheeseen, huomasin sen olevan oikea hetki paneutua lähdekirjallisuuteen ja kirjoittaa tutkimuksen kirjallisuuskatsaus loppuun. Tein tämän ratkaisun, sillä perehtymällä olemassa olevaan tutkimuskirjallisuuteen seksuaalisuudesta ja seksibileistä pystyin suhteuttamaan havaintojani aiemmin tutkittuun tietoon. Uskoin tämän auttavan minua myös lukemaan haastatteluaineistoa ja alustavaa teemoittelua, jos ei uusin, niin ainakin päivittynein silmin. Tässä vaiheessa hioin myös tutkimuskysymykset lopulliseen muotoonsa.

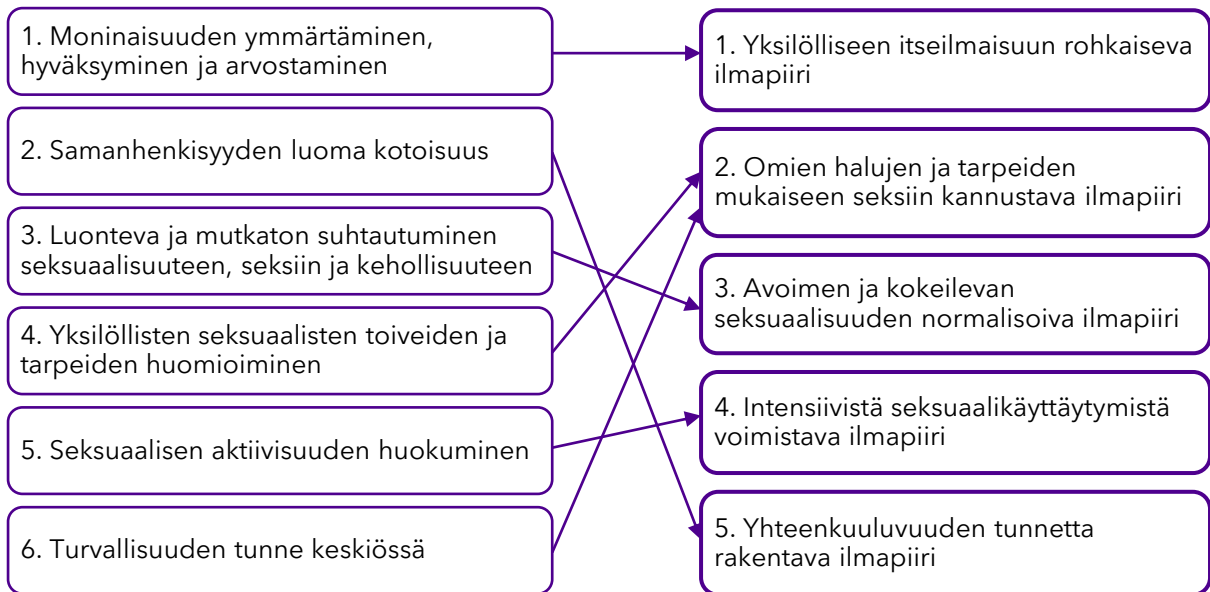
Refleksiivisen temaattisen analyysin neljännen vaiheen tarkoitus on tarkastella ja arvioida alkuperäisen teemoittelun laatua ja pätevyyttä sen osalta, sisältääkö kukin teema oman erillisen ja rajatun ydinpointin sekä moninaisia vivahteita aineistosta. Tämä tapahtuu suhteuttamalla alustavat teemat kaikkiin luotuihin koodeihin ja sen jälkeen koko tutkimusaineistoon. (Braun & Clarke 2022b, 97.) Aloitin prosessin toisen tutkimuskysymyksen

teemoittelusta, minkä jälkeen siirryin ensimmäiseen tutkimuskysymykseen. Tässä kohtaa kuitenkin huomasin, että teemojen luominen kahteen tutkimuskysymykseen yhden tutkimuksen sisällä on turhan työläs prosessi, minkä lisäksi gradun rajallinen sivumäärä estäisi teemojen monitahoisen analysoinnin. Niinpä päätin luopua toisesta tutkimuskysymyksestä ja siihen luoduista teemoista. Päädyin tähän ratkaisuun, koska mielestäni ensiksi täytyy kertoa seksibilekävijöiden kokemuksia suomalaisten seksibileiden merkityksestä seksuaalisuuden ilmaisemiselle ja toteuttamiselle tapahtumaympäristössä ennen kuin on mielekästä tutkia seksibileissä käymisen laajempia merkityksiä yksilön seksuaalisuudelle ja sen muuttumiselle. Seksibileiden ilmapiirin analyysi voi siten taustoittaa myöhempiä tutkimuksia.

Alustavien teemojen lähempi tarkastelu oli todella hyödyllinen analyysini kehittämisen kannalta. Luettuani kaikki alustavien teemojen koodit läpi ja suhteuttamalla alustavia teemoja toisiinsa totesin, etten ollut niihin täysin tyytyväinen, sillä mielestäni ne eivät muodostaneet yhtenäistä kokonaistarinaa. Lisäksi olin liikaa keskittynyt teemoja organisoivissa ideoissa toisistaan erottuviin ilmapiirikuvauksiin, mikä oli irrallinen siihen nähden, että tarkoitukseni oli tutkia ilmapiirin merkityksiä seksuaalisuuden ilmaisemiselle ja toteuttamiselle. Niinpä käänsin koodien ja teemojen analysoinnin ja ryhmittelyn näkökulman toisinpäin: miten seksibilekävijät kuvailevat seksuaalisuuden ilmaisemista ja toteuttamista seksibileissä, ja miten tämä kietoutuu seksibileiden sosiaaliseen ilmapiiriin? Tämä näkökulma kirkasti ajatteluani, ja aloin hahmottaa teemoista muodostettavaa johdonmukaista kokonaistarinaa.

Kuviossa 2 havainnollistan, kuinka alustavat kuusi teemaa supistuivat viiteen teemaan. Näkökulman kirkastamisen myötä alustavat teemat 4 ja 6 näyttäytyivät minulle osittain päällekkäisinä, sillä tulkitsin turvallisuuden tunteen luovan pohjaa kokeilevalle ja omien halujen mukaiselle seksin harrastamiselle. Niinpä yhdistin nämä kaksi alustavaa teemaa yhdeksi teemaksi. Lisäksi muokkasin jonkin verran teemojen sisältämiä koodeja sijoittamalla niitä eri tavoin sekä luopumalla muutamista koodeista, jotka jäivät irrallisiksi teemojen muodostamaan kokonaistarinaan nähden tai koostuivat vain yhdestä aineisto-otteesta. Tähän prosessiin sisältyi myös teemojen keskeisten ideoiden selkiyttämistä ja rajojen määrittelyä, jotta teemat olisivat toisistaan selkeästi erottuvat kokonaisuudet. Kun olin saanut hiottua teemat mielestäni valmiiksi, luin vielä koko haastatteluaineiston läpi suhteuttamalla teemoja siihen. Täydensin tämän seurauksena vielä teemoissa sijaitsevia koodeja.

SEKSIBILEIDEN ILMAPIIRIN MERKITYS SEKSIBILEKÄVIJÖIDEN SEKSUAALISUUDEN ILMAISEMISELLE JA TOTEUTTAMISELLE

Kuvio 2: Alustavien teemojen muotoutuminen lopullisiksi teemoiksi

Sisällytin analyysin viidennen vaiheen - teemojen hiomisen, määrittelyn ja nimeämisen - sekä neljänteen että kuudenteen eli viimeiseen vaiheeseen, joka on analyysiraportin kirjoittaminen (Braun & Clarke 2022b, 108). Päätin teemojen järjestyksen, joka tukisi johdonmukaista analyysin kulkua, ja kirjoitin kustakin teemasta tiivistelmät, jotka selkiyttivät niiden keskeisen idean ja eron suhteessa muihin teemoihin. Teemojen sisällöt tarkentuivat ja osin muokkaantuivat vielä analyysin kirjoitusprosessin aikana. Keskeisimpänä muutoksena tässä vaiheessa oli alateemojen luominen toiseen ja kolmanteen teemaan.

6.3 Tutkijan paikantuminen

Ihmisen yhteiskunnallinen asema vaikuttaa hänen tietoisuutensa kehittymiseen (Rolin 2005, 99), mikä näkyy muun muassa siinä, millaisiin asioihin hän kiinnittää huomiota, millaisia kysymyksiä hän osaa kysyä ja mitkä asiat hän kokee merkityksellisiksi. Toisin sanoen jokainen lukee tekstejä omasta paikastaan käsin, minkä vuoksi tieto on subjektiivista. Subjektiivisuus ei kuitenkaan ole ongelma, jota tulee hallita, vaan se on resurssi (Braun & Clarke 2022a, 8). Lisäksi tutkijan ja tutkittavien välinen vuorovaikutus sekä heidän identiteettikategoriansa, kuten sukupuoli, etnisyys, seksuaalisuus ja ikä, on olennaista huomioida tutkimuksen tekemisessä. Sekä tutkijan että tutkittavien tilanteisuus ja paikantuminen vaikuttavat tiedontuotantoon, joka on rakentunutta, puolueellista ja tiettyyn asiayhteyteen sijoittunutta. (Barker & Langdridge 2010, 2.) Tutkijan tulisikin kyetä tunnistamaan oma paikkansa yhteiskunnassa ja

suhteessa tutkimukseensa sekä ymmärtää sen osallisuus tiedontuotannossa. Tässä luvussa arvioin omaa asemoitumistani suomalaisessa yhteiskunnassa, suhdettani tutkittavaan aiheeseen ja roolini näyttäytymistä tutkittaville.

Ei ole olemassa yhtä todellisuutta. Tutkimuksissakin tutkitaan jotain tiettyä todellisuutta jonkin tietyn näkökulman tai teorian kautta. Monet todellisuudet liittyvät tutkimuskysymysten asettamiseen: Miten voimme tavoittaa sosiaalisia todellisuuksia, joista emme vielä tiedä? Voiko niistä saada tietoa ja kuinka kattavasti? Pitäisikö niistä edes tietää? (Coleman ja Ringrose 2013, 5–6.) Nämä kysymykset liittyvät tutkijan kykyyn nähdä oman todellisuutensa ulkopuolelle. Esimerkiksi minä elän omaa todellisuuttani vapaamielisessä yhteisössä, minkä lisäksi olen saanut seurata muiden yhteisössä olevien keskusteluja ja osallistua niihin. Tiedostan kuitenkin, että seksuaalisesti vapaamieliset piirit ovat moninaiset, ja ihmiset hakeutuvat tai päätyvät tietynlaisten ihmisten seuraan ja tietynlaisiin tapahtumiin. Uskon, että olen nähnyt vain muutamia puolia tutkimuskohteeni todellisuudesta, mutta suurin osa ilmiön erilaisista vivahteista on minulta vielä pimennossa. Lisäksi on paljon sellaista, mitä en välttämättä osaa edes havaita, nähdä tai kysyä, koska kokemusmaailmani ja tämänhetkinen tietovarantoni eivät tue minua näiden asioiden huomaamisessa. Vaatii tietoista pohdintaa ja kyseenalaistamista sekä erilaisten ihmisten kuuntelemista, jotta kykenen tarkastelemaan yhteisöä ja sen jäseniä erilaisista tulokulmista. Tästä syystä tavoitteenani oli etsiä tutkimukseeni osallistujia monenlaisista taustoista ja kokemusmaailmoista.

Seksologinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutustaustani sekä henkilökohtaiset kokemukseni kuuden vuoden ajalta tutkimusaiheeni piirissä vaikuttavat tapaani tehdä tutkimusta ja tulkintoja sekä esittää kysymyksiä. Seksuaalikasvattajan identiteettini näyttäytyy asemoitumisessani esimerkiksi siten, että suhtaudun seksuaalisuuteen lähtökohtaisesti myönteisenä hyvinvoinnin voimavarana, läpi elämän muotoutuvana ilmiönä sekä yksilön vapauteen perustuvana oikeutena (ks. World Association for Sexual Health 2014). Lisäksi olen valkoinen, iältäni kolmekymppinen, syntyperäinen suomalainen, vammaton ja kehonkooltani hoihahko, mikä asettaa minut etuoikeutettuun asemaan ja on saattanut edesauttaa pääsyäni tietynlaisiin tapahtumiin ja siten tietynlaisen tiedon äärelle. Nämä tekijät naiseuteni ohella ovat voineet vaikuttaa siihen, kuinka tutkittavat suhtautuivat minuun ja mitä he kertoivat tai jättivät kertomatta minulle. Esimerkiksi sukupuoli voi olla merkitystä sen osalta, millaisia asioita tiettyä sukupuolta olevat haastateltavat ovat olleet valmiita kertomaan minulle.

Koska tutkimusaiheeni sijoittuu siihen sosiaalisen todellisuuteen, jossa olen itse osallisena, tutkimukseni on sisäpiirin tutkimista. Sisäpiiriin kuulumisesta on kyse silloin, kun ryhmään

kuuluminen erottaa tutkijan ja tutkittavan suuresta ihmismassasta. Sisäpiiriläisyys voi määrittää identiteettiä sekä luoda siihen kuuluville yhteistä ymmärrystä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Juvonen 2017, 398–399.) Punnitsin sitä, kannattaako minun kertoa sisäpiiriläisyydestä gradussani. Päädyin tuomaan asian julki tutkimuseettisistä syistä, sillä sisäpiiriläisyys on vaikuttanut muun muassa tutkimusaiheeni valintaan, kysymyksenasetteluun, tutkittavien etsimiseen ja aineiston analyysiin. Tietämykseni aiheesta ei siten perustu pelkästään tutkimustietoon, keräämääni haastatteluaineistoon ja seksologiseen koulutukseeni, vaan myös omakohtaisiin kokemuksiini ja tekemiini havaintoihin foorumeilla, joihin monilla muilla ei ole pääsyä. Toisaalta tutkimusaiheeni luonne on yksityinen ja latautunut, mikä on pakottanut minut miettimään, kuinka paljon tutkijan tarvitsee paljastaa yksityiselämästään. Haluanko tutkijana ja yhteiskuntatieteilijänä asemoitua vapaamielisen elämäntyylin kokemukselliseksi asiantuntijaksi? Se saattaa mahdollisesti hälventää mystisyyttä aiheen ympäriltä, mutta tiedostan samalla mahdolliset riskit joutua häirinnän tai tunkeilevien kysymysten kohteeksi. Pahimmassa tapauksessa tutkijan perhe voi joutua kohtaamaan epäasiallista käytöstä.

Sisäpiiriin kuuluminen voi tuoda monenlaisia etuja tutkimuksen tekoon. Se voi esimerkiksi helpottaa haastateltavien löytämistä, minkä lisäksi tieto tutkijan sisäpiiriläisyydestä tai asiaan perehtyneisyydestä voi tukea luottamuksen rakentamista. (Juvonen 2017, 399.) Yhdistävät tekijät tutkijan ja tutkittavan välillä saattavat tuoda tuttuuden ja samuuden tuntua ja siten lisätä turvallisuuden tunnetta. Yhteiset kokemukset ja osallisuus samoihin tilanteisiin tuottavat jaettavaa ymmärrystä. Toisaalta vaarana saattaa olla virhekäsitys, jonka mukaan tutkija ja tutkittava jakavat samanlaisen kokemusmaailman ja ymmärryksen. (Em., 401–402.) Pysin välttämään tätä virhekäsitystä pyytämällä haastateltavia selittämään, mitä he käyttämillään termeillä tarkoittivat. Lisäksi koen tiedostavani kokemusten, näkemysten ja asenteiden erilaisuuden jo pelkästään sen perusteella, kuinka kirjavaa keskustelua ja erilaisia ihmisiä olen seksibilepiireissä nähnyt. Tästä huolimatta minun on tullut tarkastella omia uskomuksiani ja ennakko-oletuksiani sekä haastaa niitä koko tutkimusprosessin ajan. Tutkijan ei pidä olettaa, että tutkittava asemoituu jonkin roolin tai kategorian kautta samalla tavalla kuin itsekin. Lisäksi tutkija saattaa olla vain osittain sisäpiiriläinen (Braun ja Clarke 2022b, 216): minun ja tutkittavien sosiaaliset piirit ja tapahtumat, joissa olemme käyneet, eroavat osittain tai täysin toisistaan, mikä on voinut tuottaa välillemme kokemuksellisia eroja.

7 Seksibileiden sosiaalisen ilmapiirin merkitys seksuaalisuuden ilmaisemiselle ja toteuttamiselle

Tässä luvussa kuvaan aineiston analyysia, jossa tarkastelen tutkittavien kuvailuja ja merkityksenantoja seksibileiden ilmapiiristä ja sen heijastumisesta seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen seksibileympäristössä. Ensiksi kuitenkin kuvailen kontekstia, johon analyysi sijoittuu, sekä ominaisuuksia ja lähtökohtia, joita tutkittavat edustavat. Kahdeksasta haastateltavasta kolme ilmoitti olevansa sukupuoleltaan naisia ja kolme miehiä. Yksi kertoi olevansa nainen, jossa on paljon fluidia⁸ ja yksi puolestaan on sukupuoleton/muunsukupuolinen. Tutkittavat olivat haastatteluhetkellä 29–44-vuotiaita. He ovat kaikki valkoisia ja käyneet Suomessa järjestettävissä seksibileissä vähintään vuoden ajan kokemusvuosien vaihtelun ollessa reilusta vuodesta kahdeksaan vuoteen. Osa haastateltavista oli haastatteluhetkellä sinkkuja ja osa romanttis-seksuaalisessa suhteessa.

Useimmat haastateltavat olivat käyneet monenlaisissa seksuaalisesti vapaamielisissä tapahtumissa. He mainitsivat muun muassa seksiklubit, swingerklubit, mökkibileet ja -viikonloput, huvilassa, hotellihuoneessa tai yksityisasunnossa järjestettävät bileet, laivaristeilyt, saunaillat, parinvaihtotapahtumat, erotiikkafestivaalit, kinkyteemaiset bileet sekä gangbang-illat. Osa tapahtumista oli ollut kaikille avoimia, kun taas toiset olivat olleet yksityisiä ja toimineet kutsuvierasperiaatteella. Tapahtumien osallistujamäärä oli vaihdellut muutamasta henkilöstä satoihin osallistujiin. Seksibileiden järjestäjätahoista mainittiin WildClub-kartano, Club X, Kosketus, Estottomat illat, Under 40's, Flikkametsä, Wonderlust sekä Xperience Unitedin Himoksella järjestämät KevätXperience ja SyysXperience. Suurin osa tapahtumista oli avoimia kaikille sukupuolille, mutta ainakin yhdeltä haastateltavalta löytyi kokemusta myös queer-painotteisista sekä vulvallisille suunnatuista seksibileistä. Rajasin haastattelupuheen analyysista ulos vaatteet päällä kosketteluun keskittyvät hali- ja läheisyysmiitit sekä kinkytapahtumat, jotka eivät välttämättä sisällä seksuaalista toimintaa.

Haastattelupuheen analyysin perusteella seksibileissä vallitsee erityinen yhteiskunnallisia seksuaalinormeja haastava sekä seksuaalisuuden yksilölliselle ilmaisemiselle ja toteuttamiselle mahdollisuuksia luova ilmapiiri, jota kuvaan viiden teeman kautta: 1) yksilölliseen itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri; 2) omien halujen ja tarpeiden mukaiseen seksiin

⁸ Määritelmällä "sukupuolijoustava" tai "gender fluid" viitataan siihen, että henkilön sukupuoleessa ja sen ilmaisussa on joustavuutta ja liukumaa (Helsinki Pride -yhteisö ry. 2023).

kannustava ilmapiiri; 3) avoimen ja kokeilevan seksuaalisuuden normalisoiva ilmapiiri; 4) intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä voimistava ilmapiiri; sekä 5) yhteenkuuluvuuden tunnetta rakentava ilmapiiri. Olen tiivistänyt kunkin teeman keskeisen idean taulukkoon 1.

Taulukko 1: Seksibileiden ilmapiiriä ja sen heijastumista seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen kuvaavat teemat

TEEMA	KUVAUS
1. Yksilölliseen itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri	Seksibileissä ihmisten ja seksuaalisuuden moninaisuuden suhtaudutaan avarakatseisesti, myönteisesti, tuomitsemattomasti ja arvostavasti. Tämänkaltaista suhtautumista tukee ja mahdollistaa se, että tapahtumissa näkee monen näköisiä ja kokoisia ihmisiä erilaisissa asuissa, minkä lisäksi suhteiden moninaisuus ja etenkin monisuhteisuus ovat näkyvästi esillä. Moninaisuutta ymmärtävä ja arvostava ilmapiiri rohkaisee yksilöä itsensä näköiseen itseilmaisuun seksibileympäristössä, mikä heijastuu etenkin pukeutumiseen.
2. Omien halujen ja tarpeiden mukaiseen seksiin kannustava ilmapiiri	Seksibileiden kollektiivinen luonne ja bileisiin määriteltyjen sääntöjen yhteinen valvominen synnyttävät kävijöissä turvallisuuden tuntua, joka luo maaperää seksuaalisuuden rohkealle toteuttamiselle itseään kuunnellen. Lisäksi seksibileissä kyseenalaistetaan seksiin ja sukupuoliin liittyviä normeja, mikä kannustaa omien seksuaalisten halujen ja mieltymysten kuuntelemiseen ja niiden mukaan toimimiseen. Toisaalta normien kyseenalaistaminen ei ulotu oletukseen miesten aloitteellisuudesta.
3. Avoimen ja kokeilevan seksuaalisuuden normalisoiva ilmapiiri	Seksibileissä seksuaalisuuteen, kehollisuuteen ja seksin harrastamiseen suhtaudutaan ihmisyyteen kuuluvina merkityksellisinä, myönteisinä, iloisina ja normaaleina asioina. Niitä ei peitellä, vaan niille annetaan lupa näkyä ja toteutua muiden seksibileikävijöiden seurassa sellaisenaan. Tämä mahdollistaa seksiseurauksen avoimen etsimisen, seksuaalisen toiminnan muiden ollessa läsnä sekä uusien asioiden kokeilemisen seksissä. Lisäksi seksistä ja seksuaalisuudesta voi keskustella asioiden oikeilla nimillä.
4. Intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä voimistava ilmapiiri	Seksibileissä näkee muita ihmisiä harrastamassa seksiä ja kuulee seksin ääniä, minkä lisäksi aiheesta puhutaan paljon. Tämä luo eroottista tunnelmaa ja latausta, mikä voi lisätä seksiseurauksen etsimistä, josta varsinkin ensimmäisillä kerroilla saatetaan kokea paineita. Hektisen ilmapiirin vuoksi seksiin saattaa liittyä suoriutumisen mentaliteettia, minkä lisäksi seksi voi olla rytmiltään nopeatempoista.
5. Yhteenkuuluvuuden tunnetta rakentava ilmapiiri	Kokemus seksibileikävijöiden samankaltaisesta suhtautumisesta seksiin ja seksuaalisuuteen sekä kiinnostuksesta vapaamielisen seksin harrastamiseen synnyttävät yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tunnetta kuvataan kotiin tulemisena ja omiensa joukossa olemisena. Tämä on yhteydessä hyväksytyksi tulemisen tunteeseen sellaisena kuin on, mikä rakentaa pohjaa itsensä näköiselle seksuaalisuuden ilmaisemiselle ja toteuttamiselle sekä paljaana olemiselle niin fyysisesti kuin henkisesti.

Teemat rakentavat tarinaa moninaisuutta, yksilöllisiä mieltymyksiä ja kokonaisvaltaista seksuaalisuutta arvostavasta ja normalisoivasta sosiaalisesta ilmapiiristä, joka luo seksibileikäijöille mahdollisuuksia tutkivaan, kokeilevaan ja itsensä näköiseen seksuaaliseen itseilmaisuun ja seksin harrastamiseen seksibileissä. Tämänkaltaista seksuaalisuuden ilmaisemista ja toteuttamista tukee myös tiukkoja yhteiskunnallisia seksuaalinormeja rikkova ja osallistujien turvallisuuden tunteeseen panostava, osallistujien yhteisessä toiminnassa muotoutuva ilmapiiri. Seksibileissä seksiseuraa voi etsiä avoimesti ja seksiä harrastetaan muiden ihmisten läsnä ollessa, mikä voi tuntua vapauttavalta, mutta toisinaan myös liian tungettelevalta tai suorituspainetta aiheuttavalta. Kaiken kaikkiaan yhteisen asian – vapaamielisen seksin ja seksuaalisuuden – äärelle kokoontuminen luo monissa osallistujissa samanhenkisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, mikä voi lisätä tunnetta nähdyksi ja hyväksytyksi tulemisesta. Tämä omalta osaltaan ruokkii entisestään rohkeutta toteuttaa seksuaalisuuttaan seksibileissä avoimesti ja itselle sopivalla tavalla.

Seuraavaksi analysoin kutakin teemaa tarkemmin omissa alaluvuissaan. Noudatan analyysissä Sumartojon ja Pinkin (2019, 5) näkökulmaa ilmapiirin tutkimukseen kuvaamalla ilmapiiriä kokevien ihmisten tunteita ja ilmapiirin elementtejä sekä niiden antamia mahdollisuuksia ilmaista ja tehdä asioita. Olen rakentanut kunkin teeman analyysin tämän mukaan siten, että kuvailen seksibileissä vallitsevan sosiaalisen ilmapiirin piirteitä sekä sitä, millaisia funktioita ja merkityksiä näillä piirteillä on haastateltavien seksuaalisuuden ilmaisemiselle ja toteuttamiselle seksibilekontekstissa. Samalla tuon esiin, mitä nämä seksuaalisuuden ilmaisemisen ja toteuttamisen muodot ovat kyseisen ilmapiirin ominaisuuden kohdalla.

7.1 Teema 1: Yksilölliseen itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri

Ensimmäinen teema linkittyy vahvasti seksuaalisuuden vapaaseen ja yksilölliseen ilmaismiseen, jota monimuotoisuutta esiintuova, kunnioittava ja juhlistava seksibileiden ilmapiiri ruokkii. Jokainen haastateltava puhui tavalla tai toisella siitä, kuinka seksibileissä hyväksytään ihmisyyden ja seksuaalisuuden moninaisuus. Haastateltavat kertoivat, että seksibileissä näkee monenlaisia ihmisiä eri tavoin laittautuneena ja pukeutuneena, mikä ei herätä bilekävijöissä kummeksuntaa, kauhistelua tai tuomitsemista. Asia on suorastaan päinvastoin, sillä ihmiset hyväksytään sellaisina kuin he ovat taustoista ja ominaisuuksista riippumatta. Seksibileiden moninaisuutta ymmärtävää, hyväksyvää ja arvostavaa ilmapiiriä koskevia havaintoja suhteutettiin vertailevasti ympäröivään yhteiskuntaan, sillä osa tutkittavista koki, että vastaavanlainen itsensä ja seksuaalisuutensa ilmaisu monissa muissa konteksteissa ei olisi sallittua tai ainakaan sitä ei katsottaisi hyvällä.

Ja sit se jotenkin se käsitys niinku et et kuin, kuin paljon erilaisia niinkun ihmisiä siis niinku koulutustaustoja ja, lähtökohtia – fyysisesti erilaisia ihmisiä, lyhyitä pitkiä isoja pieniä. – se jotenkin ehkä tekee siitä sen, sen rikkauden mikä siel on et sinne hyväksytään nimenomaan kaikki. (H8)

...jos kutsus bileisiin ei-vapaamielisiä, ajattelee, niin siel vois olla sellasta kauhistelua ja muuta vastaavaa, tuomitsevaa, ja tällasta näin. Mut tuol ei kuulu silleen. Et siel – hyväksytään ihmiset sellasena ku ne on. (H1)

Tutkimusaineistoni on linjassa Longorian ja kumppaneiden (2023, 246) tutkimukseen, jossa haastateltavat kertoivat kokevansa hyväksytyksi tulemisen tunnetta, koska yhteisö toivottaa tervetulleeksi seksuaalisuuden, sukupuolen ja kehojen moninaisuuden. Kun tapahtuman ilmapiiri tukee ja juhlistaa ihmisten ja seksuaalisuuden ilmenemisen moninaisuutta, se rohkaisee ja antaa seksibilekävijöille luvan olla, toimia ja näyttäytyä seksibileissä siten kuin itse haluaa. Esimerkiksi H2 kertoi, että seksibileissä hän ei toimi minkään roolin mukaisesti eikä yritä kontrolloida itseään tai pakottaa itseään mihinkään muottiin, mikä on ”vapauttavaa et mä voin olla oma itseni ja silti ne ihmiset hyväksyy minut”. H3 puolestaan korosti, että seksibileissä ei ole velvollisuutta tehdä mitään, vaan ”sä saat niinku olla ihan omana itsenäsiellä”. Kaiken kaikkiaan monet toivat esiin sitä, että ihmiset otetaan lämpimästi vastaan ilman, että pitäisi olla jotain muuta kuin on tai esittää parempaa versiota itsestään. Tämä loi osalle haastateltavista vapauden tuntua. Tähän liittyen pari haastateltavaa mainitsi, että seksibileissä ei arvostella ketään ikävään sävyyn, mitä H8 kuvasi seuraavalla tavalla:

...tulee aito, aito kokemus siitä että, et on niinku hyväksytty sellasena ku on. – kukaan ei, ei arvostele eikä, eikä tota luo pahoja katseita tai, ei tuu ei tuu sellanen olo niinku et mitäköhän toi musta aattelee. Et, et ihan hirveen montaa, muuta yhteisöä en, en, en tiedä. (H8)

Kokemus myönteisestä suhtautumisesta moninaisuuteen ja sen myötä hyväksynnän saamisesta omalle olemiselleen heijastui seksuaalisuuden ilmaisemisen tapoihin neljällä eri tavalla: 1) omaa seksuaalisuutta heijastavan pukeutumisen mahdollistuminen, 2) omaa sukupuolta ilmentävän tai sukupuolirajoja rikkovan laittautumisen mahdollistuminen, 3) seksuaalisen itseilmaisun salliminen kaikenlaisille kehoille sekä 4) suhteiden moninaisuuden salliminen. Ensinnäkin edellä kuvatut ilmapiirikuvaukset kytkeytyivät tutkittavien kokemuksiin siitä, että seksibileympäristössä on sallittua pukeutua rohkeasti, paljastavasti ja seksikkäästi, mikä muualla yhteiskunnassa ei välttämättä olisi mahdollista tai ainakaan soveliaista.

Ihmisten näkeminen paljastavissa tai seksuaalisuutta ilmaisevissa asuissa voi rohkaista muitakin pukeutumaan eroottisesti, jolloin sosiaalinen hyväksyntä luo mahdollisuuksia oman seksuaalisuutensa ilmentämiseen pukeutumisen keinoin. H2 sanoi, että seksibileet ovat hienoja tilaisuuksia sille, että "ihmiset pääsee näyttämään et tällanen mä oon ja tällasest mä tykkään" eikä kukaan "ammu sitä alas". Kaiken kaikkiaan seksibileissä on usein vapaus pukeutua haluamallaan tavalla, ellei asuteemaa ole rajattu. Kaikille paljastavasti pukeutuminen ei kuitenkaan tunnu mieluisalta tai luontevalta. Eroottisiin asuihin pukeutuminen ei monissa tapahtumissa ole pakollista, vaikka tällaisia ennakko-oletuksia ja pelkoja saattaa esiintyä ennen ensimmäisiä seksibilekertoja. Esimerkiksi H3 kertoi jännittäneensä aluksi sitä, että seksibileissä toiminta olisi ulkonäkökeskeistä ja kaikki olisivat todella laittautuneita ja hienoissa alusvaatteissa. Hän kuitenkin havaitsi pian, että asia ei ole "niin justiinsa".

...siel on oikeesti niinku ihan sateenkaaren kirjavaa kaikkea. Et et on niit ihan perus farkut ja huppari tyyppejä joihin itse lukeudun. Sit on toi noin nii niit semmosii verkkosukkahousutyyppejä, ja, niinku siis ihan kaikkee. On fetissi tämmöst jotain nahka wetlook-juttuu ja sit on pelkkii remmejä tai, tai niinku on on kukkia tai, tai jotain bodypainttii tai, tai mitä tahansa (H2)

Kinkybileitä tutkineen Johanna Pohtisen (2014, 8) mukaan fetissipukeutuminen voi auttaa irtautumaan statuksista ja rooleista, mutta kyse on myös estetiikasta. Kinky- ja fetissibileissä voi näyttäytyä haluamallaan tavalla vallitsevista normeista välittämättä (em.). Samoin seksibileissä käyminen mahdollistaa erilaisten mieltymysten esiintuomisen pukeutumisen ja ehosautumisen kautta. H3 mainitsi, että seksibileissä voi kulkea esimerkiksi kaulapanta ja talutushihna kaulassa, eikä tämänkaltaisia BDSM-mieltymyksiä ihmetellä, vaan se on "ihan normijuttu". H8 puolestaan kuvasi, kuinka ainoastaan seksibilekävijöille rajattu tila ja tapahtuma, jossa ei ole "ulkopuolisia ollenkaan", antaa ihmisille mahdollisuuden tulla paikalle ylempänä "mitä ihmeellisimmissä kinkyasuissa". Hänen mukaansa tapahtumissa näkee hyvin moninaista pukeutumiskirjoa. Salliva ilmapiiri ulottuu myös seksikkyyden korostamiseen:

No ehkä just jos on tosi niinku, tosi... avonaista pukeutumista vaikka niinku. Et sä haluat... vaikka... pukea jotenkin tosi näyttävästi. Et näkyy vaikka paljon ihoa. Näkyy rintavako näkyy vaikka enemmän tai on tosi lyhyt hame tai jotain tämmöstä. Niin, sit ite jotenkin koen että yhteiskunnassa -- saa niinku semmosen tietynlaisen leiman ehkä siitä. Mut sitten bileissä se on vaan niinku, ei kukaan sitä pidä millään tavalla outona. Et se on vaan niinku hieno juttu että sä pukeudut jotenkin, silleen niinku sä haluat pukeutuu. (H3)

McDonaldin (2010, 80) haastattelemat seksibileissä käyvät naiset kokivat pornahtaviin asuihin sonnustautumisen voimaannuttavana ja vapauttavana, ja myös muutama tätä tutkimusta varten haastateltu henkilö käytti tismalleen samoja sanoja kokemustensa kuvailuun. McDonald myös huomauttaa, että naisten eroottisen pukeutuminen saatettaisiin yhteiskunnassa yhdistää naisten alisteiseen asemaan, mutta seksibileissä naiset ottavat media- ja pornokuvaston haltuunsa ja esittävät sitä itsensä kautta. Edellä kuvattu H3:n toteamus kuitenkin nähdäkseni tuo esiin yhteiskunnan rajoittavaa voimaa seksuaalisuutta ilmaisevaan pukeutumiseen. Toisin sanoen H3 ei miellä paljastavaa pukeutumista henkilöä alistavaksi, vaan ennemminkin yhteiskunnan suhtautuminen voi ehkäistä yksilön mahdollisuuksia pukeutua siten kuin itse haluaa. Seksikkäästi pukeutuminen ei siten itsessään ole alistavaa – etenkin jos ihminen omasta tahdostaan pukeutuu paljastavasti – vaan muut saattavat tulkita sen alistumiseksi tai paheksua asiaa. Etenkin naisiin voi kohdistua yhteiskunnassamme slutsheimasta (ks. Farvid, Braun & Rowney 2016), jossa naisia häpäistään esimerkiksi seksikkääksi tulkitun pukeutumisen perusteella. Sen sijaan seksibileissä naiset voivat olla ja toimia ilman pelkoa häpäistyksestä joutumisesta. Alla olevassa sitaatissa ilmenee, että suhtautuminen naisten eroottiseen pukeutumiseen on suorastaan päinvastainen:

...naiset, jos ne haluais niinku pukeutuu rohkeesti ja välillä on näitä Himos-iltoja tai muita teemailtoja et joku haluaa – – pukeutuu niinku, niin niin tuhmasti kun ikinä vaan oma mieli antaa periksi niin, onhan se nyt miehen silmälle ilo. Ja mut samalla sit taas se on ilo huomata se että – – ne voi tehdä sen ihan just niin että kukaan ei oo tuomitsemassa. Tai ne niinkun huomaa et ne nauttii siitä et sai laittaa, pukeutuu näin – – et niinku on niitä katseita ja sitä flirttiä. (H7)

Tulkitsen H7:n kuvausta siten, että hän on havainnut naisten haluavan tuoda esiin seksuaalisuuttaan sekä nauttivan huomiosta ja flirttailusta sallivassa ja hyväksyvässä ilmapiirissä. Kuitenkin, kuten äsken esitin, ”tuhmasti” pukeutuminen voi olla yhteydessä turvallisuuden tunteeseen seurauksena ja huomion saamisen sijaan tai niiden lisäksi, kun ei tarvitse pelätä tuomituksi tulemista – aivan kuten H7:kin asian ilmaisi. Toisaalta pohdin, toistetaanko seksibileissä perinteisiä rooleja, joissa nainen on katseen kohteena ja mies katselijana. Haluaisivatko myös miehet pukeutua eroottisesti ja saada muilta myönteistä huomiota ja haluvia katseita? Etenkin H6 harmitteli sitä, että miehille ei juurikaan ole saatavilla kuvastoa seksikkäästi pukeutumisesta: ”Miten sä ihan perusmiehenkään pukeudut seksikkäästi seksibileisiin?” Eroottinen pukeutuminen ei kuitenkaan täysin rajaudu naissukupuoleen seksibileissä, vaan sitä näkee myös miehillä – vaikkakin hieman vähemmän kuin muilla sukupuolilla:

No ehkä miehet uskaltaa enemmän nois tapahtumissa ja bileissä niinku myös pukeutua silleen... jotenkin seksuaalisemmin, ja niinku näyttää niitä omia... Jos on vaikka lateksiin joku fetissi nii sitten on niinku uskaltauduttu tosi rohkeesti pukeutuu siihen lateksiin että harvemmin sit niinku muuten näkee ehkä miehiä niin rohkeesti pukeutuneena. (H3)

Toisekseen havaitsin aineistossa viitteitä siitä, että pukeutumisen vapaus liitettiin mahdollisuuksiin ilmaista sukupuoltaan itselle sopivalla tavalla sekä halutessaan myös rikkoa sukupuolittuneita pukeutumisen rajoja. Haastateltavien kuvauksissa tuotiin esiin, että seksibileissä näkee miehiä esimerkiksi pinkeissä sukkahousuissa ja mekoissa, mikä ei samalla tavalla kiinnitä ihmisten huomiota kuin tavallisessa kaupunkikuvassa. Asiaan suhtaudutaan muutenkin myönteisen hyväksyvästi. H2 kiteytti asian toteamalla, että "kaikki saa ilmentää sitä [sukupuolta] just sillä tavalla millä ilmentää". H8 puolestaan pohti asiaa sukupuolen moninaisuuden näkökulmasta ja arveli, että muunsukupuolisten ja transihmisten on helpompaa olla seksibileissä omana itsenään muuhun maailmaan verrattuna:

...jos sä nyt vaikka junaan menet Joensuussa, ja, ja tota, sä erotut massasta jotenkin niinkun, et, siihen tosiaan siihen normiin nähden, niin kyllä sä varmaan aika paljon enemmän katseita saat kun se että sä meet XU-bileisiin tai tai miittiin omana itsenäsi. - - Et et kyl mä jotenkin ajattelen et se on niinku hyväksyvämpää siellä taas, taas kerran. Ei tarvii selitellä, asioita. (H8)

Muunsukupuoliseksi itsensä määrittelevä haastateltava kuitenkin kertoi, että hän on kohdannut väärinsukupuolittamista seksibileissä ja joutunut jopa väittelemään asiasta. Tämä osoittaa sen, että seksibileetkään eivät ole täysin vapaat sukupuolittuneista oletuksista, joita tehdään henkilön ulkoisen olemuksen perusteella.

Kolmanneksi seksuaaliseen itseilmaisuuun rohkaisevan ilmapiirin kuvattiin ilmenevän kehojen monimuotoisuuden hyväksymisenä, mikä puolestaan heijastui seksuaalisuuden ilmaistamisen sallimisena kaikenlaisille kehoille. Haastateltavat kertoivat, että seksibileissä näkee "fyysisesti erilaisia ihmisiä", mikä omalta osaltaan tekee seksibileissä vallitsevan "rikkauden". "[S]inne hyväksytään nimenomaan kaikki" eikä ketään katsota "oudosti tai halveksuen". H4 ilmaisi asian seuraavasti: "oli ihminen millainen hyvänsä, vaikka ulkoisesti, niin uskaltaa niinkun seksuaalisesti tuoda itteesä esille. Et ei kaikki oo semmosii fitnesshirmuja." Tällä hän nähdäkseen tarkoitti sitä, että päästäkseen seksibileisiin ja tullakseen hyväksytyksi muiden silmissä ei tarvitse mukautua yhteiskunnan vallitseviin kauneusihanteisiin.

Vaikka kehojen moninaisuutta näkee muuallakin yhteiskunnassamme, haastatteluissa piirtyi kuva siitä, että toisin kuin valtakulttuurissa, seksibileissä kaikenlaiset kehot saavat näyttäytyä seksuaalisena ja juuri sellaisissa asuissa kuin henkilö itse haluaa. Toisaalta yhteiskunnalliset ihanteet ja normit esimerkiksi sukupuolta ja erilaisia kehoja koskien saattavat vaikuttaa siihen, millaisia asuja kukin rohkenee päälleen pukea. Barkerin, Gillin ja Harveyin (2018, 52) mukaan mediakuvastossa läheisyyden ja seksuaalisuuden ilmentäminen on läpikotaisen sukupuolittunutta, rodullistettua, ikäsidonnaista ja kiinnittynyt käsityksiin "normaaliudesta". "Normaalin" kehon oletetaan yleensä olevan cissukupuolinen, nuori, valkoinen, terve, hoikka ja vammaton. Tämä vaikuttaa toimivan myös kriteerinä sille, millaiset kehot ovat seksikkäitä (em.) tai millaisten kehojen on hyväksyttävää ilmentää seksikkyyttä ja seksuaalista halukkuutta. Yhteiskunnalliset ihanteet vallitsevat myös seksuaalisesti vapaamielisessä yhteisössä siltä osin, minkä verran erinäköiset ja -kokoiset ihmiset saavat huomiota ja seuraa. Esimerkiksi itseään lihavaksi kuvaileva H6 kokee saavansa muita vähemmän huomiota, mutta toisaalta tämä huomio koski seksuaalisesti vapaamielisille suunnattua sivustoa. Seksibileissä hän kuitenkin nauttii pukeutumisesta läpinäkyviin tai pitsisiin asuihin.

Hammersin (2009, 330) haastattelemista lesbo- ja queerkylpyläkävijöistä osa raportoi vastaavanlaisista havainnoista ja kokemuksista. Kylpylätahtumassa osallistujat näkivät monenlaisia kehoja, jotka kaikki eivät solahtaneet perinteiseen hoikkaan vartaloihanteeseen, mutta kehot kannettiin silti ylpeydellä ja itsevarmasti. Monet haastateltavat kertoivat tunteensa kylpyläympäristössä itsensä näkyväksi, arvostetuksi ja seksikkääksi, minkä seurauksena he olivat muuttaneet käsitystä kehostaan (em.). Tutkimuksessani erityisesti H2 painotti seksibileissä vallitsevaa kehorauhaa:

...oli pienet rinnat tai valtavat rinnat tai mitä tahansa silt väliltä tai ei rintoja ollenkaan niin, niin se on kaikki ihan ok. Et ei tuu mitään niinku kommentteja - - kehosta. Siis siel on kehorauha. Siel on ruokarauha. Siel on niinku, siel on rauha kaikkeen. Saa olla. Hengittää. Nauttia. (H2)

H2 kertoi hänellä olevan syömishäiriötaustaa, mutta oireet eivät ole koskaan laenneet seksibileissä. Syyksi hän arveli, että seksibileissä hänen kehonsa hyväksytään sellaisena kuin se on ja "ihmiset jopa ajattelee sen olevan kuuma". Tulkitsen hänen kokemustaan siten, että saadessaan muilta hyväksyntää omalle olemiselleen ja keholleen ihmisen ei tarvitse käyttää energiaansa itsensä tarkkailuun. Tämä antaa luvan olla murehtimatta kehoaan, mikä vapauttaa keskittymään aidosti itseensä ja nautintoonsa.

Neljänneksi hyväksyvä ilmapiiri ulottuu monisuhteisuuden ja ylipäätään suhteiden moninaisuuden ymmärtämiseen ja hyväksymiseen sekä sen myötä niiden normalisoitumiseen. Useampi haastateltava puhui siitä, että useamman kuin yhden kumppanin näkeminen jollakulla saattaa tavanomaisesti kerätä katseita ja ihmetystä julkisilla paikoilla, kun taas seksibileissä se on "hyväksyttävämpää" ja "todella normaalia". H6:n mielestä monisuhteisuus näyttyy yhteiskunnassa "vaikeana, tabuna, tukalana, asioita rikkovana, hankalana, vastenmielisenä", kun taas seksibileissä se näyttyy "hauskana, helppona, kivana, mukavana, ihanana". Hän koki tärkeänä, että seksibileissä voi tuoda non-monogaamisuutta vapaasti esiin.

Tiivistyksenä sanottakoon, että seksibileiden ilmapiiri luo vapauden tunnetta olla omanlaisensa riippumatta sukupuolesta, ulkonäöstä tai suhdemuodosta. Haastateltavat kokivat, että näitä asioita ei tarvitse peitellä tapahtumakontekstissa, vaan niitä voi tuoda häpeilemättä esiin. Tämänkaltaista ilmapiiriä voisi luonnehtia myös valveutuneeksi, sillä seksibileissä on melko vahvasti läsnä seksuaalisuuden, suhteiden ja sukupuolen moninaisuutta koskevaa tietämystä, josta ollaan suhteellisen tarkkoja joissakin tapahtumissa. Siinä missä valveutuneisuus voi tuntua toisista vapauttavalta ja rohkaista seksuaaliseen itseilmaisuuksiin, joitakin se voi saada hillitsemään itseään ja piilottelemaan muita puolia itsestään. H4 kuvaili kokevansa haasteita siinä, mistä seksuaalisuuden ja sukupuolen teemoista voi keskustella seksibileissä ja millä tavalla, jotta ei tahattomasti loukkaa ketään. Tämän seurauksena etenkin aluksi hänestä saattoi tulla muille etäinen tai kylmä kuva, eikä hän uskaltanut olla yhtä humoristinen ja rento kuten muissa yhteyksissä. Vaikka hän kertoi tämänkaltaisten tunteusten vähentyneen ajan mittaan, hän ei koe edelleenkään voivansa olla bileissä täysin oma itsensä. Nähdäkseni tämä kertoo siitä, että hän kokee tärkeäksi mukautua seksibileissä vallitsevaan, moninaisuutta ymmärtävään ja hyväksyvään ilmapiiriin sekä omalta osaltaan tuottaa sitä. Hyväksyvää ilmapiiriä uhkaava ja rikkova käyttäytyminen saattaisi heikentää seksibilekävijän asemaa suhteessa muihin osallistujiin ja johtaa ulossulkemiseen, mikä ohjaa seksibilekävijöitä toimimaan tällaista ilmapiiriä tukevien toimintatapojen mukaisesti.

7.2 Teema 2: Omien halujen mukaiseen seksiin kannustava ilmapiiri

Toinen teema jakautuu kahteen alateemaan, jotka ovat *turvallisuuden tunne taustalla* sekä *yksilöllisten halujen ja tarpeiden kuuntelu*. Haastateltavat kokivat seksibileiden tarjoavan mahdollisuuksia seksuaalisten fantasioiden toteuttamiseen sekä omien halujen mukaisen seksin harrastamiseen. Tämä on mahdollista, koska seksibileissä on luvallista rikkoa yhteiskunnallisia seksuaalinormeja, mutta toisena tärkeänä taustatekijänä on seksibilekävijöiden

turvallisuuden tunnetta luova ilmapiiri, jota sekä tapahtumajärjestäjät että osallistujat pyrkivät toiminnallaan tuottamaan ja ylläpitämään.

7.2.1 Turvallisuuden tunne taustalla

Turvallisuuden tunnetta pidettiin aineistossani lähtökohtana oman seksuaalisuuden avoimelle ilmaisemiselle ja toteuttamiselle. Turvallista ilmapiiriä luodaan seksibileissä määrittellemällä sääntöjä, joiden noudattamista valvotaan kollektiivisesti sekä järjestäjien että osallistujien taholta (ks. Harviainen & Frank 2018). H3 mainitsi, että huonosti tai epäkunnioittavasti käyttäytyviä vieraita ei seksibileissä suvaita, vaan heidät poistetaan tapahtumasta. Lisäksi seksibileissä ja vapaamielisessä yhteisössä turvallisen ilmapiirin kollektiivinen valvominen toimii niin sanotulla ”viidakkorumpu”-periaatteella, jossa sana lähtee nopeasti kiertämään osallistujien keskuudessa kantautuen myös järjestäjille, jolloin sääntöjen vastaisesti käyttäytyvän henkilön pääsy tapahtumiin saatetaan evätä. Tällaiseen menettelyyn saattaa H2:n ja H3:n mukaan johtaa esimerkiksi päihtyneisyys, piittaamattomuus ehkäisyn käytöstä, riidanhakuisuus sekä muiden kävijöiden henkilökohtaisten tietojen levittäminen eteenpäin.

Yksi tärkeimmistä säännöistä seksibileissä ehkäisystä huolehtimisen ohella on kaiken (seksuaalisen) toiminnan suostumuksellisuus: ”No semmosta ei katota hyvällä mihin ei oo niinku kaikkien suostumusta” (H2). Suostumuksellisuuden korostaminen seksibileissä näyttäytyy esimerkiksi siten, että ehdotuksista on aina oikeus kieltäytyä, ja kieltäytyminen tulee ottaa vastaan ilman suostutteluyrityksiä ja painostamista. Jos henkilö ei ole kiinnostunut saamastaan ehdotuksesta, yhden vähäisenkin eleen pitäisi riittää siihen, että ehdotuksen esittänyt henkilö perääntyy (Vaynman & Harviainen 2022, 135). Moni haastateltavista kertoi, että heidän kohdalleen ei ole koskaan sattunut seksibileissä painostusta tai vaikeutta kieltäytyä. H1 ja H8 mainitsivat, ettei seksibileissä ole loukkaannuttu tai otettu pahalla, mikäli he ovat torjuneet ehdotuksen. H3 kiteytti asian siten, että seksibileissä saa ”tehä kaikkee mitä halua tai olla tekemättä yhtään mitään”. Suostumuksellisuus kattaa myös osallistujien koskemattomuuden: lähtökohtaisesti ketään ei saa koskea luvatta tai esimerkiksi käyttää seksissä kovia otteita ilman, että asiasta on yhteisesti sovittu. Kollektiivisen vastuunkannon lisäksi seksibilekävijöillä itsellään on vastuu omasta turvallisuudestaan rajojen vetämisen muodossa. Tämä edellyttää kykyä sanoa ei, kun siltä tuntuu. H2:n mukaan henkilön on myös itse huolehdittava, ettei mene tapahtumiin, joissa tapahtuva toiminta, kuten piiskaamisen näkeminen, saattaisi rikkoa omia rajoja.

Turvallista ilmapiiriä rakennetaan myös syrjinnän kiellolla, mikä mahdollistaa yhteiskunnan seksuaalinormien rikkomisen turvallisessa hengessä. H8 kuvaili tätä siten, että kaikkia seksin

ja seksuaalisuuden ilmaisemisen ja toteuttamisen muotoja ei tarvitse ymmärtää tai hyväksyä, mutta sillä on merkitystä, kuinka ajatuksensa ja näkemyksensä ilmaisee seksibileissä:

jos sinne menee nyt joku umpihetero menee sanomaan et en kyllä yhtään, yhtään ymmärrä noita homoihmisiä tai, tai en kyllä ymmärrä sitä että miks joku haluaa piiskata toista - - Ihmetellä saa. Siis se on eri asia kun sit se niinkun et, niinku se arvosteleva ja semmonen, niinku paheksuva puhe. - - Et ihmetellähän aina saa ja pitääkin ihmetellä jotta - - omat ajatukset niinku myös, myös sitten niinku avartuu ja, ja tota selkiytyy. Mut et se et dissaamaan, dissaamaan pahasti niinku muita niin, niin sillä kyllä nopeesti. - - varmaan saa lähtöpässit. - - sen täytyy olla kuitenkin fyysisesti ja psyykkisesti turvallinen tila ja tilaisuus... (H8)

H8:n puheessa painottuu tulkintani mukaan se, ettei seksibileissä ole sallittua aiheuttaa kenellekään häpeää oman seksuaalisuutensa toteuttamisesta tai mieltymyksistä. Hän kuitenkin tekee erottelua sen suhteen, mikä on avoimen uteliasta kyselemistä verrattuna paheksuvaan ja häpäisevään puhetapaan. Kuten ensimmäisessä teemassa tuotiin ilmi, seksibileissä vallitsee hyväksyvä ilmapiiri seksuaalisuuden moninaisuutta kohtaan, joten syrjivä ja tuomitseva puhe uhkasi tämän ilmapiirin piirteen toteutumista.

Edellä kuvatut keinot turvallisen ilmapiirin luomiseksi heijastuvat siihen, kuinka seksibilekävijät kokevat voivansa ilmaista ja toteuttaa seksuaalisuuttaan tapahtumakontekstissa. H2 kertoi, että hänellä on seksibileissä turvallinen olo, koska ei "tarvii pelätä et joku tulee koskemaan suhun ilman lupaa tai, tai ei tarvii niinku mieltä et voinks mä pukeutua tällai". Toisin sanoen turvallinen olo seksibileissä luo mahdollisuuksia pukeutua itselle mieluisalla tavalla ilman pelkoa seksuaalisesta häirinnästä. H5 painotti, kuinka tärkeää olisi, että ensimmäinen kerta seksibileissä olisi turvallinen. Muussa tapauksessa henkilö voi menettää mahdollisuuden ilmaista ja toteuttaa seksuaalisuuttaan juuri hänelle ominaisella tavalla, mille turvallinen ilmapiiri rakentaa perustan:

Aattele vaikka et jos sun ensimmäinen kokemus on mennä jonnekin, jonnekin mökkibileisiin joissa kaikki on ihan pata jäässä kännissä ja sit, sit ei oikein niinku ehkä oo ihan turvallista. - - yksittäinen joku tommonen kokemus niin saattaa pilata sulta niinku koko mahdollisuuden niinku siihen yhteisöllisyyteen ja hyväksytyks tulemiseen ja siihen turvalliseen niinku ympäristöön jossa sä voisit sitä seksuaalisuuttasi, niinku antaa sen kukoistaa sellaisena kuin on, että. (H5)

H4 puolestaan havainnollisti seksibileiden turvallista ilmapiiriä seuraavalla esimerkillä:

Nainen järjestää baarista viiden miehen gangbangin versus se järjestää bileissä viiden miehen gangbangin. Niin kumpi on niinkun turvallisempi lähtökohta et kumpi, kumpi yhteisö luo sen turvallisuuden tunteen että, tää on niinkun turvallista lähtee toteuttamaan tää asia. (H4)

Tulkitsen tätä esimerkkiä siten, että ryhmäseksitapaamisen järjestämiseen miesten kanssa seksibileiden ulkopuolella liittyy pelkoa seksuaaliväkivallan uhasta naista kohtaan. Sen sijaan seksibileissä kävijöiden turvallisuudesta huolehditaan kollektiivisesti, olipa kyseessä ehkäisyn käyttö tai kaiken toiminnan perustuminen suostumukseen. Muiden ihmisten läsnäolo seksibileissä ehkäisee rajoja rikkovaa käyttäytymistä ja mahdollistaa tarvittaessa nopean avunsaannin. Avaan yhteisön tuen merkitystä enemmän viidennessä teemassa.

Turvallisuuden tunnetta luodaan seksibileisiin myös osallistujien yksityisyyden suojaamisella. H4 mainitsi yhtenä, joissakin seksibileissä käytössä olevana toimintatapana, että toiselta osallistujalta ei saa pyytää hänen yhteystietojaan, vaan hänelle voi antaa omansa ja näin osoittaa kiinnostuksensa yhteydenpitoon tapahtuman ulkopuolella. Kyseinen käytäntö vähentää toiselta paineita paljastaa omia tietojaan. Bileissä on usein myös mahdollisuus anonymiteettiin. H5 ja H7 kertoivat, ettei seksibileissä ole pakko esiintyä omalla nimellään, vaan käytössä voi olla alter ego. Toisella nimellä esiintyminen voi olla joillekin tapa erottaa seksibileissä käyminen muusta elämästä, tai se on osa oman fantasian toteuttamista: "Voitahan sä niinku olla se sun alter ego tai, tai se nicki, ja sehän voi olla niinku sun juttu myöskin että, et nyt mä lähden olemaan se joku" (H5). Salanimen suojissa toimiminen voi auttaa irtautumaan arkiminästä, kokeilemaan erilaisia rooleja ja heittäytymään seksuaalisiin kokemuksiin (McDonald 2010, 76). Lisäksi salanimi voi olla keino lisätä omaa turvallisuuden tunnetta välttämällä paljastumisen ja stigman kiinnittymisen riskiä seksibileiden ulkopuolella. H5 koki kuitenkin itselleen haastavana ja ulkopuolisuuden tunnetta tuottavana, että kaikki eivät voi tai halua esiintyä omalla nimellään:

Ja sekin mä aattelin et johonkinhan seki perustuu myös niinku tavallaan siinä että, et sä koet tietyllä tapaa turvattomuutta. Että, et jos mä kerron tän mun oikean nimen, niin siitä saattaa koitua mulle jotain vahinkoa. Sehän se on se ajatus siel taustalla. -- et se on aika häiritsevää, et semmosta ajatusta niinku on. -- jos sä oot seksibileissä, niin sen pitäis olla tosi turvallinen. Mut toki, toki sit se et senhän pitää olla myös niin turvallinen et sä voit olla ihan kuka vaan. -- Mut,

mutta niinku tietyl tapaa, ajattelen että, et se sellain tietynlainen niinku, ihminen kohtaa ihmisen, ei kaikissa tapahtumissa oo. – – joissain tapahtumissa se ihminen saattaa kohdata sitten sen jonkun alter egon... (H5)

Tämä aineisto-ote tuo kiinnostavalla tavalla esiin, kuinka mahdollisuus anonymiteettiin tuottaa toisille turvallisuuden tuntua, kun taas toisilta se vie sitä pois. H5 arvelee, että tarve salata oma nimensä saattaa viestiä siitä, ettei henkilö täysin luota muihin seksibilekävijöihin ja koe sitä kautta tapahtumaa täysin turvalliseksi. Tämä sotii sitä ajatusta vastaan, että seksibileet ovat turvallisia ympäristöjä kaikille. Siinä missä jotkut kokevat tärkeäksi salata oikean nimensä, toiset saattavat kokea turvattomuutta siitä, mikäli eivät tietäisi seksikumppaninsa oikeaa nimeä tai muutenkaan paljoa hänestä. Seksibileissä ei kuitenkaan voi aina täysin varmistua siitä, kertooko henkilö oikean nimensä vai ei.

Aineistossani esiintyi myös kokemuksia siitä, että turvallisuuden tunne ei toteudu kaikissa tapahtumissa. Turvallisuutta koskevat käytännöt näyttävätkin olevan tapahtumakohtaisia:

...kun mä olin ollut siellä [erään bilejärjestäjätahon] bileissä, joissa, niinku on tietynlaiset tosi tarkat vaikka säännöt niinku et kuinka toimia siinä ympäristössä. Niin, sitten ehkä niin päin et sit kun mä menin vaikka jonnekin XU:n bileisiin tai jonnekin, niinku [seksibilepaikkaan] ekaa kertaa, ja siel ei toimittukaan niitten sääntöjen mukaan vaan siellä just oli viel enemmän tämmönen niinku villi länsi meininki et melkein kun olisi jossain niinku paikallisessa yökerhossa. (H5)

Yllä oleva lainaus kuvastaa, kuinka tapahtumien säännöt ovat yhteydessä seksibileiden turvallisen tai turvattoman ilmapiirin muodostumiseen ja siten siihen, millaiseksi seksibilekävijät kokevat olonsa tapahtumassa. H5 rinnastaa jotkut seksibileet yökerhoihin, millä hän viittaa siihen, että yökerhoissa jotkut ihmiset saattavat tulla koskemaan ilman lupaa ja siten aiheuttaa turvattomuuden tunnetta. Aineistokatkelma osoittaa, että säännöt sekä niiden noudattaminen ja valvominen vaihtelevat eri seksibileissä. Asiassa voi ilmetä vaihtelua myös saman järjestäjätahon eri tapahtumissa. Saattaa myös olla, että järjestäjien ja osallistujien käsitkset vaihtelevat sen osalta, mikä tuottaa turvallisuuden tunnetta ja mikä vie sitä pois. Tämä vaikuttaa siihen, millaisia sääntöjä luodaan, millä tavoin niiden mukaan toimimista seurataan ja kuinka sääntörikkomuksiin puututaan. Teemassa 4 käsittelen tilanteita, joissa muiden seksibilekävijöiden liian intiimit lähestymisyrikykset saattavat uhata osallistujien turvallisuuden tunteen toteutumista.

7.2.2 Yksilöllisten halujen ja tarpeiden kuuntelu

Seksibileiden ilmapiiriä kuvaa aineistoni perusteella yksilöllisten halujen, mieltymysten, toiveiden ja tarpeiden kuuntelun salliminen ja siihen kannustaminen. H2:n mukaan seksibileissä käyvät ihmiset eivät ”niin kauheesti välitä siitä mitä muut [yhteiskunta] sitä ajattelee”. Hän jatkoi, että ”jos tuntuu joku asia hyvältä, niin miksi ei niin sitä tekisi”. H1 puolestaan sanoi, että ”ehkä just hienointi siinä [seksibileissä] on et sä saat toimii just niinkun sä ite haluat”, ja ”se ei millään tavalla niinkun rajota” seksuaalisuuden ilmentämistä ja toteuttamista. Nämä aineisto-otteet viittaavat siihen, että seksibileissä on mahdollista nostaa omat tarpeet ja halut yhteiskunnan normien yläpuolelle, jolloin seksuaalisuuttaan voi toteuttaa omaehtoisemmin ilman yhteiskunnan normien rajoittavaa voimaa tai paineita toimia tietyllä tavalla. Toisaalta, kuten edellisessä alateemassa ilmeni, seksibileissä on omia normejaan ja sääntöjään esimerkiksi turvallisuutta koskien, mikä luo raameja osallistujien seksuaalikäyttäytymiselle.

Yksilöllisten halujen kuuntelua tukeva ilmapiiri kannustaa seksibileikäviä täyttämään omia toiveitaan ja tarpeitaan seksibileissä. Seksibileet tarjoavat tähän monia mahdollisuuksia, sillä osallistujien haaveet ja mieltymykset ovat varsin moninaisia. Ensinnäkin jotkut osallistujat haluavat paljon seksiä, ja se on heille tapahtumassa pääasia: “[S]itten toinen ääripää on silleen et on niinkun naisii, ne on silleen et mä en oo saanu munaa kolmeen kuukauteen. Sit ne on siel [seksi]keinus koko illan.” H1:n lausahdus viittaa siihen, että seksibileissä on mahdollista tyydyttää seksuaalista haluaan ja kiihkoaan.

Toisekseen ilmapiiri tarjoaa mahdollisuuksia toteuttaa seksuaalisuuttaan ja harrastaa seksin muotoja, jotka on normalisoitu seksibileissä mutta ei yhteiskunnassamme. H8 mainitsi, että erityisesti tämä toteutuu silloin, kun löytää ”omantyyppisiä ihmisiä ja omankaltasia ihmisiä ja tapahtumia”. Kaikissa tapahtumissa ei siis välttämättä pääse toteuttamaan seksuaalisuuttaan itselleen sopivalla tavalla, vaan se edellyttää kullekin yksilölle oikeanlaisia tapahtumia ja ihmisiä. H1 puolestaan mainitsi, että joskus naiset saattavat olla ”nymfoja bileissä” ja ”ihan tavalliset ihmiset haluaa kimpparietastelui”, minkä jälkeen arjessa on ”tavallisia juttuja”. Toisin sanoen seksibileet mahdollistavat arjesta irtautumisen ja sellaisen seksuaalisen toiminnan, jota ei välttämättä muuten tekisi. Yhteiskunnassa epätavanomaisiksi mielletty seksuaalisuuden toteuttamisen tavat eivät välttämättä jää vain haaveilun tasolle seksibileissä:

...valtaväestölle voi olla semmosia niinkun, tosi kaukaisia asioita niin, niitäkin ihmiset tekee tai ne on niinkun suhteellisen semmosia normaaleja, asioita loppupeleis kumminkin sit kun yhteisöön niinku pääsee sisälle. -- kimppa varmaan on yks semmonen -- voi olla haave mutta kaukainen haave tai semmonen mitä

ei ehkä uskalla sanoo ees ääneen niin, sehän on aika niinkun loppupeleis normalisoitu asia vapaamielisemmissä piireissä – – Hyvä esimerkki oli mun mielestä joku fistaaminen, joka mulle ainakin tuli yllätyksenä et aha, tätä niinkun tapahtuu ihan oikeasti, eikä se oo vaan mikään semmonen leffatempputyypinen. (H4)

Kolmanneksi seksuaalisesti hyväksyvä ja vapaamielinen ilmapiiri rohkaisee ihmisiä paljastamaan fantasioitaan ja etsimään samanhenkisiä ihmisiä toteuttamaan niitä kanssaan turvallisesti koetussa ympäristössä. Aiemmissa tutkimuksissa yksi suurimmista syistä seksibileissä käymiselle onkin ollut seksifantasioiden toteuttaminen (Bentzen & Træen 2013, 136; McDonald 2010, 76; Wilt, Harrison & Michael 2018, 46). McDonaldin (2010, 76) tutkimuksen mukaan swingeripiireissä vallitsee kunnioitus toisten fantasioita kohtaan, mikä vastaa haastatteluvieni kokemuksia. H2 ja H4 kertoivat, että erityisesti ryhmäseksin järjestäminen on seksibileissä helpompaa kuin monissa muissa yhteyksissä. Osaltaan tämä johtuu H4:n mukaan siitä, että paikalla on ”paljon ihmisiä, joiden kanssa voi toteuttaa asioita”. Jotkut saattavat osallistua seksibileisiin vain kerran täyttäkseen yhden tietyn fantasian, jonka toteuttamiseen voi löytää useita potentiaalisia ja innokkaita osanottajia:

Tai siis just toi kun puhuttiin sitä et voi olla et joku ihminen tulee vaa vaikka bileisiin kerran. – – Tai sit se sillä yhdellä kerralla jo saa kaiken mitä se on haaveillu. – – Ja fantasian, ylipäätänsäkin fantasioiden toteuttaminen. Niinku siis, hyvät seksibileethän on paras mahdollinen niinku keino sellaseen koska sulla on se turvallinen ympäristö siinä se, niinku turvallisesti ihmiset ja, paljon apureita [naurahtaa], innokkaita apureita niinku auttamaan. (H5)

Neljäs ja viimeinen aineistosta havaitsemani seikka omien halujen kuunteluun kannustavasta ilmapiiristä on, että seksibileissä on mahdollisuus kerryttää seksuaalisia kokemuksia. Esimerkiksi H7:lle kokemusten hakeminen tapahtumissa on ensisijaista, minkä vuoksi hän suosii seksibileitä verrattuna baarimitteihin eli baarissa järjestettäviin vapaamielisten tapahtumiin, joissa painotus saattaa olla ihmisiin tutustumisessa ja juhlimisessa, ei seksissä.

Seksibileissä vaikuttaa vallitsevan myös paineeton ilmapiiri, mikä tukee itsensä ja halujensa kuuntelua sekä omaan tahtiin etenemistä seksuaalisuutensa toteuttamisessa. H3 luonnehti seksibileiden ilmapiiriä rennoksi, mikä toi jo ensimmäisillä kerroilla hänelle hyvää oloa, jolloin ei tarvinnut ”turhia jännittää sen suhteen, että miten niinku toteuttaa niitä omia seksuaalisia juttuja”. Tulkitsin myös H2:n puheesta kuvauksia seksibileiden paineettomasta ilmapiiristä. Hänen mukaansa seksibileissä on ”miljoona eri versioo” erilaisista seksin

toteuttamisen tavoista, minkä vuoksi hänelle ei ole tullut tunnetta, että täytyisi yrittää toimia samalla tavalla kuin muut. Tämä voi kertoa siitä, että seksibileissä näkee hyvin monimuotoisesti erilaisia tapoja toteuttaa seksuaalisuuttaan, mikä rohkaisee osallistujia kuuntelemaan omia toiveitaan, halujaan ja tarpeitaan sekä toimimaan niiden mukaan.

Seksibileissä naisilla on lupa olla seksuaalisesti halukkaita ja aktiivisia sekä osoittaa se avoimesti ilman paheksuntaa, mikä tuo heille mahdollisuuksia toteuttaa seksuaalisuuttaan omaehtoisesti tarpeitaan kuunnellen. Tämä erottaa seksibileet olennaisella tavalla ympäröivästä yhteiskunnasta, jossa vallitseva seksuaalinen kaksoisstandardi tuomitsee naisia ja palkitsee miehiä seksuaalisesta aktiivisuudesta (Barker, Gill & Harvey 2018, 58-59; Farvid, Braun & Rowney 2016, 544). Toisaalta FINSEX-tutkimuksessa noin 80 % kaikista vastaajista ja noin 90 % nuorista vastaajista ajatteli, että kunnon nainen voi osoittaa avoimesti kiinnostustaan seksiin (Kontula 2017), mikä viestii sallivista asenteista. Kyseinen tulos ei kuitenkaan kerro suhtautumisesta erilaisiin seksuaalikäyttäytymisen muotoihin tai esimerkiksi naisten useisiin seksikumppaneihin. Tutkimuksissa on viitteitä siitä, että yhä edelleen seksuaalisesti aktiivisia naisia arvioidaan kielteisemmin kuin seksuaalisesti aktiivisia miehiä, ja naiset joutuvat kohtaamaan häpäisyä ja moralisointia seksuaalikäyttäytymisestään (Endendijk, van Baar & Deković 2020, 179; Farvid, Braun & Rowney 2016; Kuokkanen 2021).

Yhteiskunnan kielteinen suhtautuminen naisten seksuaaliseen aktiivisuuteen ja vaihtuviin seksisuhteisiin tunnistettiin myös haastateltavieni toimesta. H4 kuitenkin esitti, että seksibileissä poistuvat "ääriajattelumallit", joissa seksuaalisesti aktiiviset, useita seksikumppaneita omaavat naiset nähdään "helppoina". Sen sijaan ajatellaan, että nainen "on aktiivinen sen takii et se haluaa tehdä niitä asioita ja se saa niistä ite jotain". Tämä ilmaisu korostaa naisten omaa päätösvaltaa ja itsemääräämisoikeutta kehoonsa ja seksuaalisuuteensa.

Naisten seksuaalikäyttäytymisen moralisoinnin poistuminen näkyy H1:n mukaan seksibileissä siten, että jotkut naiset ovat "hurmoksessa siellä kun ne saa olla niinkun se aktiivinen osapuoli". Hän jatkoi, että "moni mies tykkää ja niin tykkään minäkin". Seksibileissä suhtautuminen naisten seksuaaliseen aktiivisuuteen on siten kääntynyt jopa pääläelleen, sillä naisten himokkuutta arvostetaan. H4:n mielestä seksibileissä on päästy irti naisia leimaavista ja rajoittavista sukupuolirooleista. Seksibileissä vallitsevan käsityksen mukaan halu ei ole kiinni sukupuolesta, eivätkä vain miehet hyödy seksistä:

...mies saa ja nainen antaa -dynamiikka on ollut hyvin pitkään sellanen niinku valtalähtökohta - - Niin sitähän ei oo niinkun. Sen dynamiikan justinsa

romuttaminen on niinkun aika hyvä, tuolla seksipositiivissa piireissä koska siellä kaikki saa ja kaikki antaa, tasavertaisesti – et yhtä lailla niinkun kuka tahansa sukupuolest riippumatta voi olla aktiivinen ja voi olla aloitteellinen ja voi olla, voi olla niinkun halukas – Kuka tahansa siel nyt on niin, nii sit sen takiahan ihmiset tulee et ne haluaa olla aktiivisia. (H4)

McDonaldin (2010, 79) haastattelemat naiset kokivat, että swinger-kulttuurissa uutuutta ja vaihtelua kunnioitetaan ja siihen rohkaistaan. Seksuaalisen kaksoisstandardin poistuminen antoi niin heille kuin heidän miehilleenkin voimaantumisen tunnetta laajentaa seksuaalisia kokemuksiaan yleisesti hyväksytyjen normien ulkopuolelle. Lupa olla seksuaalisesti aktiivinen ja osoittaa halukkuutensa on ollut tärkeää myös H5:lle. Hän oli nuoresta saakka uskonut olevansa seksuaalisen aktiivisuutensa vuoksi ”vähän viallinen” ja ”huono nainen”. Seksibileet ovat kuitenkin tarjonneet hänelle väylän saada hyväksyvää suhtautumista omille haluilleen ja tarpeilleen, mikä on parantanut hänen käsitystä itsestään ja seksuaalisuudestaan sekä mahdollistanut itsensä näköisen tavan toteuttaa seksuaalisuuttaan:

... ja sitten on pystynyt puhdistautumaan niinku siinä yhteisössä. – et aa, et nää ei tee musta yhtään huonompaa ihmistä nää asiat ja piirteet jotka minussa on. Et itse asiassa, niinku, nää on ihan, ihan ok. Ja nää voi tulla vielä niinku nähdyksi ja jopa tavoitetuksi niinku sillä tavalla että, et nää mun halut ja tarpeet, nii mä saan niinku näihin vastakaikua tai, niihin, niihin vastataan. (H5)

Kuitenkin vastapainona naisten seksuaalisen aktiivisuuden sallimiselle ja arvostamiselle on oletus miesten aloitteellisuudesta. Perinteisen heteroseksuaalisen käsikirjoituksen mukaan miesten odotetaan aloittavan seksuaalisen käyttäytymisen, ja naiset joko hyväksyvät tai torjuvat tämän tarjouksen (Bentzen & Træen 2013, 138). Vaikka seksibileissä seksiseuran etsiminen on avointa ja se sallitaan kaikille sukupuolille, oletus miesten aloitteellisuudesta ei haastateltavien mukaan poistu seksibileissä, vaan on varsin voimakkaasti läsnä. H3 kertoi havainneensa, että seksibileissä miesten tarvitsee ”ite tehdä toiminnan ja lähestymisen eteen jotakin”, kun taas ”naisena sit on ehkä vähän niinku helpompaa”. H5 oli tehnyt vastaavanlaisen havainnon naisten aloitteellisuuden vähydestä ja miehille asetetuista odotuksista olla aloitteellinen osapuoli, mikä oli yllättänyt hänet: ”Mä tavallaan ajattelin et se olis myös vähän niinku murretumpaa.” Tämä osoittaa, että seksibileet eivät suinkaan riko kaikkia vallitsevia seksuaalinormeja. Haastateltavien havainnot ovat yhteneväisiä Bentzenin ja Træenin (2013, 139) tutkimustulosten kanssa. Heidän mukaansa miesten aloitteellisuutta edellyttävä sukupuolierityinen käyttäytymismalli pätee swingereiden toiminnassa siten, että pariskuntien

miesosapuoli yleensä aloittaa kontaktin potentiaalisten kumppaneiden kanssa, kun taas nainen voi hiljaisesti joko hyväksyä tai torjua miehensä ehdotuksen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kaikki seksibilekävijät olisivat tyytyväisiä tämänkaltaiseen dynamiikkaan:

...että kun miesten vähän niinku kuuluu tehdä sitä alotetta edelleen, niin -- se on ollu mulle vähän niinku semmonen että apua, et, et, eletäänkö me edelleen tässä maailmassa niinku tää, tämänkin kuplan sisällä? -- eikö naiset vois olla aktiivisempia ja eikö voitais niinku päästä siitä tietynlaisesta niinku, tietynlaisesta kulttuurista vähän jonneki, eteenpäin. (H5)

H3 kertoi kuitenkin, että sekä hän että muut naiset ovat tehneet seksibileissä aloitteita seksiin, eli vastuu ei ole täysin miehillä. Hänen mukaansa naisten tekemiin aloitteisiin myös suhtaudutaan yleisesti ottaen myönteisesti, vaikkakin se on saattanut yllättää miehen. Hän on myös pitänyt aloitteenteon tuottamista tuntemuksista, mitä hän kuvaili siten, että siinä on "yhteiskunnallista kapinointia että minullakin on oikeus siihen". Toisaalta H5 on kuullut usealta naiselta vastakkaisista näkemyksistä, joiden mukaan naisen aloitteellisuus voi seksibileissä aiheuttaa miehelle suorituspainetta: "itsevarma nainen on edelleen vähän semmonen pelottava ja jännittävä". Vaikuttaa siltä, että yhteiskunnan vallitsevat normit läpäisevät myös seksibileet ainakin osittain. Tämä on ymmärrettävää, sillä opitut ja totut käyttäytymismallit eivät välttämättä poistu helposti, vaan ne kulkevat ihmisten mukana kontekstista toiseen.

Seksibileiden turvallinen ja yhteiskunnallisia normeja kyseenalaistava ilmapiiri voi kannustaa ihmisiä omannäköiseen seksuaalisuuden ja fantasioiden toteuttamiseen. Muissa tutkimuksissa on tehty samanlaisia havaintoja. Vaynman ja Harviainen (2022, 140; 143) kuvailevat swingermaailmaa avoimeksi ja lämminhenkiseksi yhteisöksi, jonne ihmiset voivat tulla kokeilemaan ja jossa uudet kokemukset mahdollistavat seksuaalisuuden tutkimisen sekä seksuaalisten kokemusten laajentamisen myös normien ulkopuolelle. Tätä edesauttaa se, että tapahtumissa ilmaistaan hyväksyntää seksin harjoittamisen tapojen moninaisuudelle, kuten ryhmäseksin eri muodoille sekä saman sukupuolen väliselle seksille (Harviainen & Frank 2018; Haywood 2022b, 13). Tähän paneudumme tarkemmin seuraavassa teemassa.

7.3 Teema 3: Avoimen ja kokeilevan seksuaalisuuden normalisoiva ilmapiiri

Haastateltavien kokemusten perusteella seksibileissä vallitsee seksuaalisesti avoin ilmapiiri, joka heijastuu osallistujien seksuaalikäyttäytymiseen *seksuaalisena vapaamielisyytenä* sekä *seksuaalisena kokeiluna ja itsetutkiskeluna*. Seuraavaksi tarkastelen näitä kahta alateemaa omissa alaluvuissaan.

7.3.1 Seksuaalisesti vapaamielinen asenneilmapiiri ja toiminta

Viittaan seksuaalisella vapaamielisyydellä tapaan, jolla haastateltavat kuvaavat seksuaalisuuteen suhtautumista ja seksuaalikäyttäytymistä seksibilekontekstissa. Haastateltavien mukaan avoin ilmapiiri ilmenee monien osallistujien ajattelumaailmassa, asenteissa ja arvoissa. Vapaamielisellä ajattelulla haastateltavat eivät niinkään viitanneet siihen, millaista seksiä ihmiset harrastavat, sillä seksi voi olla myös "hyvin perinteistä". Sen sijaan kyse on siitä, että suhtautuu sallivasti seksin harrastamiseen ja erilaisiin seksuaalisuuden toteuttamisen muotoihin, kuten BDSM:ään tai ryhmäseksiin. Esimerkiksi H3 sanoi tottuneensa seksibileissä käymisen myötä kaikkeen, minkä myötä muiden ihmisten erilaiset seksin toteuttamisen tavat tuntuvat "normaalilta" ja "luonnolliselta". H5 kuvaili, että seksibileissä vapaa asennoituminen seksuaalisuuteen ja seksiin on vastannut hänen omaa suhtautumistaan asiaan, mikä puolestaan on luonut "hyväksynnän ilmapiiriä sille omalle olemiselle", jota hän oli tiedostamattaan ja osittain tietoisesti "kaivannut jo pitkään". Tällä hän viittasi jo teini-iässä kummunneisiin ajatuksiinsa seksuaalisuudesta, jotka eivät tuntuneet vastaavan yleisiä käsityksiä. Seksibileissä hän on kuitenkin saanut ajatuksilleen vastakaikua, mikä on "aika ihana tunne".

Tai ennen ku edes harrastin seksiä, niin ajattelin jo että, no kai mä nyt voin pussailla ton kaa ja sit ton kaa mitä sil on välii. Et tavallaan et et, keneltä se on pois tai ketä se vahingoittaa? Mulla oli hyvin semmonen niinku, tietynlainen ajattelu jo aika nuorena. (H5)

Eräs seksuaalisen vapaamielisyyden ja avoimen seksuaalisuuden toteuttamisen piirre näyttää tämän perusteella olevan se, ettei seksuaalisuuden toteuttamista tarvitse rajata yhteen ihmiseen – edes silloin, kun on parisuhteessa. Tulkitsen edellä olevaa lainausta siten, että toisin kuin yleisesti ottaen yhteiskunnassamme ajatellaan, seksibileissä lähtökohtaisesti seksin harrastaminen usean kumppanin kanssa ei ole loukkaus muita seksikumppaneita kohtaan tai heiltä pois. Monen ihmisen välinen seksi ja useat peräkkäiset seksikumppanit rikkoivat sosiaalisen ja moraalisen hyväksyttävyyden rajoja kulttuurissamme, ja erityisesti tämä

kohdistuu naisiin (Frank 2013, 3). Seksibileissä onkin mahdollisuus rikkoa tätä normia, sillä henkilöllä saattaa olla kerrallaan useampi kuin yksi seksikumppani yhden illan tai viikonlopun aikana. Toisin sanoen seksibileiden avoimen seksuaalinen ilmapiiri normalisoi seksin harrastamista useiden samanaikaisten tai peräkkäisten kumppaneiden kanssa ja tarjoaa siihen mahdollisuuksia ilman stigmatisoinnin pelkoa. H8 kertoi, että hän on kohdannut kauhistelua ja leimaamista ystäviltaan, jotka eivät käy seksibileissä (eli ”jästikavereiltaan”). Tämä ilmentää sitä, että seksibileissä ei tarvitse kohdata vastaavanlaisia reaktioita seksikumppaneiden vaihtuvuudesta:

...mitä on niinkun, itte, itte jutellu omien, niinku jästikavereitten kanssa, -- sit on jotenkin niinku tullu sellasii kauhistuneita niinku et, -- [muuttaa ääntään käreämmäksi ja kauhisteleväksi] siis mitä, neljä tuntii bileis vittu seksibileis ja kahdeksan eri miestä -- [vääntelee kasvojaan ällöttyneenä], ikinä en pystyis ja miiten niinku ja, ja mikä, mikä juttu ja [palauttaa oman äänensä] -- paistaa jotenkin niinku läpi se kauhistuneisuus ja ehkä -- ällötyskin. -- Et se mitä, mitä niinku tosiaan niinkun omilta, omilta jästikavereilta on niinkun, vähän sielt rivien välist lukenu ja, ja, ja kuullu tavallaan niit heijän, heijän kommenttejaan niin -- Osa varmaan pitää mua vinksahaneena. [naurahtaa] (H8)

Osana seksuaalista vapaamielisyyttä tunnistin haastateltavien puheessa kuvauksia, joiden mukaan seksibileissä seksiin suhtaudutaan iloisena ja tärkeänä elämän osa-alueena. H7 kuvaili, kuinka mökkitapaamisessa on mukava rentoutua yhdessä sen jälkeen, kun tilanne on ensiksi eskaloitunut ryhmäseksiin ja saatu ”päivällä jo hyvä kokemus kaikille”. Tämän jälkeen on voitu yhdessä todeta, että ”asiat on nyt ainakin tärkeysjärjestyksessä”, sillä mielihalut on ensiksi hoidettu alta pois. Tulkitsen tätä siten, että hedonismi eli mielihyvän tavoittelu sallitaan ja sitä myös arvostetaan seksibileissä. Seksi ja sen tuottama nautinto nostetaan jalukselle, mutta samalla se liukuu osaksi muuta sosiaalista kanssakäymistä. H5 kuvaili seksuaalisuuden merkityksen tunnustamista ja korostamista seksibileissä seuraavasti:

Ja seksuaalisuus on, just semmonen niinku, et sen osuus siitä ihmisen elämästä ja identiteetistä niinku tunnustetaan ja tunnistetaan hyvin seksibileissä. Ja, ja just sen niinku seksuaalisuuden ilmentämisen merkitys ihmisen hyvinvoinnille, niinku noteerataan isosti. Tai noteerataan mun mielestä niinku ansaitulla voimakkuudella [naurahtaa] tai niinku tarvittavalla voimakkuudella. (H5)

Seksin normalisoituminen eli liukuminen osaksi arkista toimintaa seksibilekontekstissa toistui lähes kaikissa haastatteluissa. Kyseisessä ilmiössä kietoutuu kiinnostavalla tavalla seksin näkeminen tavallisena ja arkisena, muuhun toimintaan sulautuvana asiana, mutta myös siitä iloitseminen, kun kuulee tai näkee muiden harrastavan seksiä. Kollektiivisen ja julkisen seksin näyttäytyminen tavallisena ja arkisena asiana tuli ilmi erityisesti H1:n kohdalla. Hän pohti, että alusta saakka seksibileissä muiden seksin harrastamisen näkeminen ei tuntunut epämiellyttävältä tai ahdistavalta, mutta toisaalta samalla se kiihotti häntä ”yllättävän vähän”. Sen sijaan asia oli ”heti ensimmäisistä sekunneista vähän niinkun arkee”, sillä ”näinhän tää periaattees pitääkin mennä”. H8 oli samoilla linjoilla, sillä hän kertoi olleensa iloisesti yllätynyt siitä, kuinka arkipäiväistä seksi ja seksuaalisuus ovat seksibileissä ja kuinka luonnollisesti ja rennosti niihin suhtaudutaan. Hänen mukaansa seksi ja seksuaalisuus ovat seksibileissä ”asioita muiden joukossa”, eikä se aiheuta hänessä sen suurempia reaktioita.

H8 kertoi tilanteesta, jossa hän oli ”orgiatyyppisissä bileissä” keskustelemassa kahden muun naisen kanssa samalla, kun sohvalla vieressä alasti istuva mies tyydytti itseään. Sitten mies oli avannut keskustelun seuraavalla tavalla: ”ootteko muuten miettinyt että kuin monessa muussa, niinkun paikassa tai yhteydessä olis tää tilanne, että, et te puhutte tollasesta noin, niinkun arkisesta asiasta, ja, ja, mä, mä niinku runkkailen täs vieressä ja kukaan ei kiinnitä siihen mitään huomioo, kenenkään mielest ei oo outoo”. H8:aa tämä tilanne oli naurattanut, eikä kukaan ollut kokenut miehen toimintaa ongelmalliseksi. Seksin sulautuminen muihin arkisiin toimiin ja niistä iloitseminen tulevat ilmi myös seuraavassa tapauksessa:

...jossain bileissäki aamupalapöydäs [naurahtaa]. Nii musta on niin hauska et, et, siis joku voi syödä aamupalaa ja, niinku, kattoo vaik telkkarii. Ja toiset voi syödä aamupalaa ja kattoo ku joltain otetaan suihin sohval. - - mut et jos nyt näkee ku toiset panee nii ei, se ei oo niinku mitenkään, niinku iso asia. - - jos jostain kuuluu äänii, niinku, niin nii sittenpähän kuuluu. Ne on elämisen äänii, ja jollain on kivaa. - - Se, se on jotenkin vaan kiva kuulla et jollain on hauskaa, ja tavallaan nauttii toisten puolesta siit - - ku tietää et toiset nauttii. (H2)

Siinä missä seksin äänien kuuleminen tai sen näkeminen voivat tuntua muissa yhteyksissä häiritsevältä ja ahdistavalta sekä aiheuttaa ihmisissä pahennusta, seksibileissä tilanne kääntyy toisinpäin. Edellä kuvatussa H8:n esimerkissä olennaista mielestäni on se, että itseään tyydyttävä mies oli ottanut asian itse puheeksi saaden sitä kautta suostumuksen toiminnalleen. Naiset eivät välttämättä kiinnittäneet asiaan huomiota ennen miehen toteamusta siksi, että seksiä tihkuva ympäristö ja eroottinen ilmapiiri saavat ihmisen tottumaan seksin

näkemiseen ympärillään, jolloin siihen ei välttämättä kiinnitä sen suuremmin huomiota. Seksibileissä on oletettavaa nähdä seksiä, mutta muissa konteksteissa vastaava tilanne mitä luultavimmin kiinnittäisi huomiota. Tämä voi mahdollistaa itselle vastaavanlaisen toiminnan:

Ja sit mä rakastan sitä fiilistä et ku siel niinku, et et kun on ollu vaik se et, et meil vois olla täs keskustelu käynnissä tos vieres jengi vois fistaa. Nii mä rakastan sitä et mitä tahansa voi tapahtua. Ja just sitä et se, et et et se vois olla just silleen et mul on siin se keskustelu menossa, ja sit me voidaankin alkaa puree toisiamme. Sit me voidaankin alkaa pussailee toisiamme. Sit, sit voikin olla jo jotain seksijuttui, ja sit me voidaan hihitellä siinä ja meidän ei tarvii poistuu siit sohvalt mihinkään, niinku [naurahtaa] se on, se on must maailman parasta. (H6)

Edellä kuvatut esimerkit kuvastavat sitä, kuinka avoin ja vapaamielinen ilmapiiri sallii seksin harrastamisen muiden läsnä ollessa, jolloin seksibileiden ilmapiiri venyttää seksuaalisen kanssakäymisen tilallisia rajoja yksityisestä julkiseen. Tämä antaa mahdollisuuksia seksin harrastamiseen spontaanisti silloin, kun sitä alkaa tehdä mieli – ottaen huomioon seksibileissä mahdollisesti määritellyt tilaa koskevat rajoitukset seksivapaista alueista (Frank 2013, 75–76). Erityisen tärkeäksi tämän koki H6, joka kertoi rakastavansa sitä, että seksibileissä ihminen saa olla läsnä vuorovaikutuksessa koko olemuksessaan ilman, että seksuaalisuutta tarvitsee sulkea ulos: ”must tuntuu siltä et se on niinku se kokonainen niinku minä”.

Seksuaalinen vapaamielisyys ulottuu myös kehollisuuden normalisoitumiseen, mikä ilmenee tutkimusaineistossani luontevana suhtautumisena kehoihin, alastomuuteen, vähäpukeisuuteen ja seksikkyyteen sekä näihin liittyvän moralisoinnin poistumisena, kehoista iloittamisena sekä kosketukseen ja läheisyyteen liittyvien rajojen väljentyminenä. Tämänkaltaisen ilmapiiri luo vapautta olla alastomana tai vähäpukeisena seksibileissä ilman, että tarvitsee miettiä soveliaisuussääntöjä ja piilotella kehoaan. H2 toi esiin, kuinka iso kontrasti seksibileiden ja kaveripiirin juhlien välillä on, joista jälkimmäisessä on perinteisesti erikseen miesten ja naisten saunavuorot ja paljuun pitää laittaa uimapuku päälle. Hän kokee tämän hankalana ja rajoittavana, koska hän on tottunut ”avoimempaan” ja ”turvalliseen” olemiseen. Toisinaan hän unohtaa, kuinka ”hankalaa” muiden ihmisten elämä on. Tulkitsen tämän siten, että seksibileissä sukupuolten väliset kehon peittämisen säännöt ja häveliäisyys liukenevat, mikä normalisoi kehollisuutta poistamatta kuitenkaan seksuaalista aspektia. Myös H6 koki erityisen tärkeänä seksibileissä vallitsevan alastomuuteen liittyvän ”kepeyden”:

... se on niinku mulle se mis mä koen et mä voin olla niinku täysin vapaa, koska mä saan olla siel alasti jos mä haluan. Mun ei tarvii jos mä käyn suihkus, niin mä voin hilluu siel pyyhe päällä ja se pyyhe voi valuu pois mun päältä. Mun ei tarvii stressaa näkykö naisoletettu nänni. -- mä oon niinku silleen et onks mul joku alitajunen stressi koko ajan jostain soveliaisuussäännöist julkisel paikall, et jos tää tuntuu mulle näin merkittävältä kun ei tää tarvii tätä mieltii? Mut et jotenkin se on mulle niinku ollu iso asia. (H6)

Ihmisten kohtaaminen ja heihin tutustuminen eroottisessa ympäristössä, jossa monet ovat vähissä pukeissa tai alasti, erottaa seksibileissä tapahtuvan vuorovaikutuksen perinteisistä käytännöistä. Muissa toimintaympäristöissä muiden ihmisten seurassa harvemmin ollaan yhtä seksuaalisen paljastavasti. Vaikka myös yleisissä saunoissa ja uimarannalla ollaan alasti tai vähissä pukeissa, niistä puuttuu avoimen seksuaalinen vivahde. Ensimmäisillä kerroilla seksibileisiin osallistujilta voi vaatia totutteleamista, kun oma keho on julkisesti näytillä seksuaalisessa mielessä. Se voi myös johtaa omien epävarmuuksien kohtaamiseen, kuten H5:lle oli käynyt hänen osallistuessa ensimmäisiin seksibileisiinsä:

Ja sit kun mä pääsin paikalle mä katoen et aa nää jengihän on niinku lähes alasti täällä. Nii se oli mulle tosi -- haastavaa koska mä en ollu koskaan tuntenut kehoni kanssa semmosta niinku, et mä en ollu niin sinut et mä olisin voinut olla kuten he. -- Mutta sit vaikka just se -- kehollinen itsetuntemus tuli tosi paljon niinku, jotenkin naamalle siinä kohtaa et apua. Että, et semmosta tilannetta ei ollu tavallaan koskaan ollu, jossa mulle näyttäytyi se mun suhteeni omaan kehooni niin voimakkaasti kun siellä bileissä. -- No, sitten kääntykin sit alussa niin että ei, kun mähän huomaan et nyt mul on vielä itseni kanssa niinku tosi paljon tekemistä, just sen kehonkuvan kanssa vaikka. (H5)

H5 kuvaili havainneensa ensimmäisissä seksibileissä, että hänen täytyy työstää omaa kehonkuvansa voidakseen olla sen kanssa yhtä sinut kuin muut seksibileikävijät vaikuttavat olevan. Kyseinen reaktio tuli hänelle yllätyksenä, sillä hän ei ollut koskaan aiemmin ollut vastaanlaisessa tilanteessa, jossa oma ja muiden kehollisuus olisivat yhtä vahvasti läsnä. Oman kehon julkinen näkyminen seksuaalisesti muiden ihmisten ympäröimänä voi laukaista itsensä vertailun muihin osallistujiin ja aiheuttaa epävarmuutta esimerkiksi omasta riittävydestä, seksikkydestä tai haluttavuudesta. Lisäksi voi olla, että muiden osallistujien viettelevä ja paljastava pukeutuminen luo mielikuvan, että he ovat sinut itsensä kanssa, jolloin omat epävarmuudet valtaavat mielen. Frankin (2013, 115) haastattelemat seksibileikävijät

sukupuolesta riippumatta kertoivat tuntevansa epävarmuutta vertaillessaan itseään muihin osallistujiin. Joissakin tapahtumissa ulkonäöllä erottautumisesta voi tulla jopa kilpailun väline (em.). H5 ei kuitenkaan suhtautunut reaktioonsa kielteisenä asiana, vaan hän piti seksibileitä keinona työstää omaa kehosuhdettaan. Toteuttaessaan seksuaalisuuttaan seksibileissä ja työstäessään aktiivisesti kehosuhdettaan hänen olonsa omassa kehossaan parani, minkä seurauksena H5 alkoi ilmaista seksuaalisuuttaan myös vähemmissä vaatteissa:

Kerta kerralta vaatteet väheni ja olo parani, niinku siinä et mä tulin niinku enemmän sinuiksi mun kehoni kanssa. – – toki sehän on niinku iso osa seksuaalisuutta et sulla on hyvä olla sun omassa kehossa mut et kun se ei todellakaan ollu niit asioita joita mä niinku ajattelin bileisiin lähtiessäni että, et okei no tääkin parane siinä sitten vaan mä lähin vaan niinku toteuttaa niit kaikkii mun ihania juttuja mitä mä halusin toteuttaa ja sit se tuli vähän samalla siinä niinku. (H5)

Kehollisuuden normalisoituminen on myös kytköksissä niin sanottuun koskettamisen kulttuuriin seksibileissä, mitä erityisesti H5 toi esiin. Siinä missä aikuisten välinen silittely ja sylikäin oleminen tyypillisesti liitetään pariskunnan väliseksi toiminnaksi esimerkiksi kavereiden illanvietossa, seksibileissä kehollinen läsnäolo suhteessa toisiin ihmisiin ei välttämättä kerro heidän välisestä suhteestaan juuri mitään. H5 kertoikin seksibileissä käymisen myötä oivaltaneensa, että ”tämäkin on yksi tapa osoittaa välittämistä” tai ”tuottaa toiselle hyvää oloa” ilman, että tilanteen täytyisi johtaa seksiin. Toisin sanoen seksibileissä voi toteuttaa seksuaalisuuttaan täyttämällä fyysisen läheisyyden tarvettaan muutenkin kuin seksin merkeissä. Myöskään seksin harrastaminen seksibileissä ei itsessään tarkoita, että henkilöiden välillä olisi jotain ”enempää kun onkaan”, kuten H4 asian ilmaisi. Koska ihmiset harrastavat seksibileissä seksiä toistensa kanssa ”ristiin rastiin”, ihmisten välisistä suhteista ei tehdä yhtä lailla oletuksia kuin muissa yhteyksissä saatettaisiin tehdä. Seksibileissä ihmisten väliset (oletetut) suhteet eivät siten rajoita sitä, kenelle uskalletaan ehdottaa seksiä.

Avoimen seksuaalisuuden normalisoiva ja vapaamielinen ilmapiiri ilmenee myös avoimena keskustelukulttuurina, jota kuvaa seksistä ja seksuaalisuudesta puhumisen helppous ja tavallisuus sekä seksistä puhumiseen liittyvän salailun ja kiertelyn poistuminen. Esimerkiksi H4 kokee seksuaalisuuden olevan normalisoitu seksibileissä siten, että kiertoilmausten käyttämisen tai rivien välistä puhumisen sijaan asioista keskustellaan niiden oikeilla nimillä. Osa haastateltavista kertoi, että seksibileissä voi keskustella pitkälti kaikesta seksiin ja seksuaalisuuteen liittyvästä, kun taas joissakin kaveripiireissä aihe voi aiheuttaa kiusaantuneisuutta. Tosin H4 kertoi, että alussa hän oli kokenut seksibileissä epävarmuutta, koska muut

osallistujat puhuivat seksistä hyvin avoimesti, mikä oli hänelle sillä hetkellä vielä uutta. Lopulta asia alkoi kuitenkin normalisoitua myös hänelle: "sit jos siihen pääsee niinku sisälle niin toki, toki sit se niinku aukenee että, ei se oo niin ihmeellistä".

Avoin keskustelukulttuuri linkittyy seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen seksibileissä monin tavoin. Muutama haastateltava ilmaisi, että avoimuus mahdollistaa seksin ehdottamisen toiselle melko suoraan, mikä monissa muissa yhteyksissä saatettaisiin tulkita työkeänä tai odottamattomana eleenä. H4 vertasi keskenään seksiseuranhakua seksibileissä ja baarissa, joista jälkimmäisessä vallitsee hänen havaintojensa mukaan "pokailukulttuuri", kun taas seksibileissä ei tarvitse "pelailta":

Et seksibileissä voi kehua toista ja sanoa ja sit kysyä et hei kiinnostaaks sua lähtee mun kaa niinku harrastaa seksiä. Mut baarissa taas sitten toi ei oo ehkä hyväksyttävämpää. Siit voi tulla niinku korville. Et mitä sä oikein kuvittelet. Mut siel on hyväksyttävämpää se että, mä kerron ummet ja lammet kuka mä oon ja flirttailen illan ja muuta ja sit tavallaan niinku vaan -- päädytään [näyttää sormilla lainausmerkkejä] yöksi. Ja sit se toinen saattaa olettaa et täs on jotain enemmän ku siinä onkaan, vaikka periaattees toinen on pelkästään vaan hakemassa niit pisteitä [näyttää sormilla lainausmerkkejä] itellensä et taas sai yhen niinku. -- Tai toinen et mä haen itellensä semmost egon buustausta sil et mä sain tän niinku nyten iskettyä täältä baarista -- Nii ehkä sitä niinku mä haen sitä dynamiikkaa et sitä ei ehkä oo tuolla, tuolla kun sitä ei tarvii olla. (H4)

Seksibileissä seksin ehdottaminen on sosiaalisesti hyväksyttävämpää kuin baarissa, koska tapahtumassa lähtökohtaisesti ollaan etsimässä seksiseuraa, vaikka tokikaan tämä ei kaikkiiin päde. Siellä on kuitenkin odotettavaa, että seksiä saatetaan ehdottaa, jolloin asiasta ei välttämättä loukkaannuta. Sen sijaan baari ei sosiaalisena ympäristönä ole keskittynyt seksiin, jolloin seksin ehdottaminen voidaan kokea loukkaavana. Seksibileissä seuranhaku on siten mutkattomampaa kuin baarissa, koska tarkoitusperät on sallittua tuoda esille. Mielenkiintoista H4:n tekemässä vertailussa on myös se, että seksibileissä puuttuu miesten välinen kilpailu uusien seksikumppaneiden saamisesta, eikä sillä voi kehuskella kavereille. Tätä saattaa selittää sukupuolten välisen dynamiikan muuttuminen seksibileissä. Perinteisesti naisille on annettu portinvartijan rooli, millä viitataan siihen, että naiset ikään kuin panttaavat seksiä, jota miehet puolestaan tavoittelevat (ks. Sanchez, Fetterolf & Rudman 2012). Koska seksibileissä kaikkien sukupuolten on sallittua osoittaa haluavansa seksiä, tämänkaltaisen dynamiikka hälvenee tai poistuu kokonaan.

Seksiseuranhaun normalisoitumisesta kertoo myös se, että seksibileissä seuraa voi hakea avoimesti monelta ihmiseltä peräkkäin, minkä lisäksi muilta voi saada suosituksia sopivista seksikumppaneista, mihin H4:n toteamus viittaa: "sit seksibilejutuissa nii saatetaan olla et sori et mua ei kiinnosta toi yhtään että, mut häntä kiinnostaa". Tämänkaltainen toisten ihmisten suosittelu seksiseuraksi ei ole seksibileiden ulkopuolella kovinkaan yleinen tapa.

Avoimen keskustelun salliva ilmapiiri helpottaa puhumista seksiin liittyvistä mieltymyksistä, rajoista ja toiveista seksibileissä, sillä niistä voi kysyä ja kertoa suoraan. Samankaltainen avoimen kommunikaation kulttuuri vallitsee Bauerin (2010, 147) mukaan BDSM-yhteisöissä, joissa seksuaalisten tarpeiden nostaminen korkealle ja ylistäminen ovat edistäneet avointa ja rehellistä kommunikaatiota seksuaalisista fantasiaista, haluista ja mieltymyksistä. H7 kuvaili, että seksibileissä kommunikointi on "tosi vilpitöntä ja vapaata", minkä ansiosta "molemmat pystyy sanoo mitä haluaa" ja "mistä nauttii". Sen sijaan seksibileiden ulkopuolella hän on toisinaan kokenut, että vastaavanlainen kommunikointi on joillekin seksikumppaneille tabu. Seksibileiden avointa kommunikaatiota normalisoiva ja tukeva ilmapiiri on yhteydessä siihen, että voi harrastaa aidosti nautinnollista seksiä, jossa huomioidaan kaikkien osapuolen toiveet ja tarpeet:

...siel ihmiset osaa puhua niist asioista. Tuo ilmi sen et mitä täs niinku, mikä mulle toimii mikä mulle ei toimi, mitä mä niinku tahtoisin, mitä mä en tahtois. Ja sit myöskin pystytään avoimesti sanoo niinku että mä toivoisin tällästä tai tää ois mun juttu, et kiinnostaaks sua. Nii useesti se ensimmäinenki niinku kohtaaminen tai ensimmäinen seksikerta, nii se ei oo sellasta säätämistä tai sellast opetteluu ja tunnusteluu -- et se lähtee käyntiin aika hyvinkin. (H4)

Kommunikaation avoimuutta normalisoiva ilmapiiri ei mahdollista seksibileissä vain seksin suoraa ehdottamista ja seksin nautinnollisuuden maksimointia, vaan se myös luo mahdollisuuksia saada tukea omiin seksuaalisuuteen liittyvien kipukohtien käsittelyyn. Tämä tuli ilmi erityisesti H5:n puheessa. Hänen mukaansa "aika monen ihmisen kans tulee puhuttua just niinku semmosii tosi kipeitäkin asioita koska seksuaalisuudessa usein on jotain mikä tekee kipeää". Esimerkiksi aiemmin mainittuihin kehonkuvahuoliin hän sai tukea nimenomaan muilta seksibilekävijöiltä: "Vapaamielisessä ympäristössä, niin sitten on usein myös niitä henkilöitä kenen kansa käsitellä niitä asioita. Et sä voit tavallaan niinku avata minkä vaan asian sun ystävien kansa ja ruveta puhumaan siitä." Vaikka seksibileissä seksin ja seksuaalisuuden normalisointi näyttäytyy etenkin ilon ja tavanomaisuuden korostamisen kautta, myös seksuaalisuuden negatiivisista puolista keskustellaan avoimesti ja saadaan siten tukea

oman seksuaalisuutensa työstämiseen. Vertaistuki voi pidemmän päälle auttaa ilmaisemaan ja toteuttamaan seksuaalisuuttaan entistäkin vapaammin itselle sopivalla tavalla.

7.3.2 Seksuaalinen kokeilu ja itsetutkiskelu

Seksibileiden ilmapiirin avoimuus ja vapaamielisyys tarjoaa haastateltavien kokemusten perusteella mahdollisuuksia uusien asioiden kokeilemiseen sekä omien mieltymysten, rajojen ja laajemmin oman seksuaalisuutensa tutkimiseen. Tunnistin haastatteluaineistosta kolme osa-aluetta, joihin seksuaalinen kokeilu ja itsetutkiskelu ulottuvat: erilaisiin seksin muotoihin, nautintoon sekä seksiin saman sukupuolen kanssa. H2:n mukaan muiden seksin harrastamisen näkeminen seksibileissä auttaa oppimaan, mitä kaikkea voi tehdä, jolloin itsekin pystyy ”kokeilee kaikkee”. Seksuaalisuuden perusteellinen ja kokemusten kautta tutkiminen voi johtaa parempaan itsetuntemukseen (Tiessalo & Karhumäki 2020, 104). Henkilö voi esimerkiksi oivaltaa, millaisia asioita hän seksiltä kaipaa ja millaisia mieltymyksiä hänellä on, mihin seksibileet tarjoavat yhden reitin.

Uusien, erilaisten seksitapojen kokeileminen näyttäytyi osalle tutkittavista tärkeänä seikkana. Uuden kokeminen on yksi syy käydä seksibileissä, minkä lisäksi seksibileiden koetaan tarjoavan lähes rajattomia mahdollisuuksia kokeilulle: ”Melkein kaikkee mitä tulee mieleen, ni, nii pystyy kokeilee, jos haluaa” (H2). H6 kertoi, että eräissä seksibileissä hän oli kokenut olonsa erityisen kotoiseksi ja rennoksi, minkä seurauksena hän päätyi ensimmäistä kertaa elämässään harrastamaan seksiä kahden miehen kanssa: ”varmaan liitty just siihen et koska mulla oli niin rento ja mukava olo, nii sitten, sit mä tavallaan, niinku, olin itse myös reipas et mä tavallaan kutsuin sen toisen sit siihen itse mukaan”. H5 puolestaan kuvaili, että seksibileet ympäristönä mahdollistavat ”monista eri asioista innostumista”. Nykyään jo hieman kokeneempänä kävijänä hän nauttii uusien kokemusten mahdollistamisesta muille kävijöille, mikä tuottaa myös hänelle iloa ja innostuneisuuden tunnetta.

Seksibileissä voi myös oppia erilaisia konsteja seksuaalisen nautinnon repertuaarin laajentamiseksi. Esimerkiksi squirrtauksen eli ejakulaation tuottamisesta vulvalliselle voidaan järjestää työpajoja. Jotkut naiset ovat voineet aiemmin kokea häpeää squirrttaamisesta, joten heille työpaja saattaa tuoda lohtua. (Frank 2013, 112.) Ylipäätään asian näkeminen ja hyväksynnän saaminen ja sitä kautta squirrttaamisen normalisoituminen voi olla yksilölle korjaava kokemus, mikä tuli ilmi H2:n tapauksessa. Hän kertoi, että oli teini-ikäisenä squirrtannut itsetyydytyksen yhteydessä ja luullut olevansa rikki, koska hän ei ollut tiennyt tämänkaltaisesta reaktiosta. Näin ollen hän opetteli siitä pois ja ”himmaili” reaktiotaan monia vuosia. Kuitenkin seksibileissä käymisen myötä hän oppi, että ”täähän on ihan normaalia ja sehän on

monen mielestä tosi kivaaki". Nykyään hänestä tuntuu valtavan hienolta, kun hän on viimein antanut keholleen luvan reagoida omalla luontaisella tavallaan nautintoon. Seksibileissä kehon seksuaalisten reaktioiden voidaankin antaa tulla siten kuin ne tulevat. Niitä pidetään luonnollisena osana ihmisyyttä eikä niitä tarvitse peitellä, "himmilla" tai hävetä. Tämä antaa osallistujille mahdollisuuden tutkia ja ymmärtää paremmin kehonsa toimintaa ja seksuaalisia reaktioitaan sekä iloita niistä.

Tutkimusaineistossa oli erityisen paljon kuvauksia siitä, että seksibileiden ilmapiiri sallii ja mahdollistaa osallistujien "bihenkisyyden", saman sukupuolen välisen seksin sekä oman seksuaalisen suuntautumisensa tutkimisen. Samassa yhteydessä tuotiin kuitenkin lähes joka kerta esiin, että tästä huolimatta seksuaalinen kanssakäyminen on yleisempää naisten kuin miesten välillä. H4 totesi, että "jotenkin tuntuu et, vaikka naiset tulee heterona sisään ne lähtee binä ulos sieltä, mut miehille ei välttämättä tapahdu ihan vielä samaa". Myös H5 kertoi havainnoistaan, joissa seksibileissä naisten välillä näkyy huomattavasti enemmän seksiä että muuta ei-seksuaalista läheisyyttä verrattuna miehiin:

...tyttöporukalla voidaan niinku pitää semmosia, et tyttöjen kimppa tyyppisiä, mutta poikien kimppaa ei ole niinku näkynyt. -- sitäkin on niinku huomattavan vähän kuitenkin sitä poikien välistä niinku hellyyttä tai silittelyä tai mitään semmostakaan et mitä sit ehkä niinku naiset, naiset saattaa enemmän myös ei-seksuaalisesti niinku kosketella tai. (H5)

Kuvaukset ja selitykset naisten ja miesten bihenkisyyteen suhtautumisesta olivat vaihtelevia. H4 koki, että saman sukupuolen väliseen kanssakäymiseen suhtaudutaan seksibileissä "normaalimmin" kuin muualla, millä hän viittasi siihen, että asiasta ei tehdä yhtä suurta numeroa kuin muissa konteksteissa saatettaisiin tehdä. Enemmänkin naisten välinen seksi kuuluu seksibileiden henkeen:

Et jos, jos kaksi naista vaikka kiinnostuu toisistansa ja lähtee jotain tekemään niin se ei oo heti semmonen niinku ou-juttu vaan et se on niinku osa geimiä. Mut sit taas jossain muualla se saattaa ollakin että hetkinen hetkinen hetkinen. Stop the press. (H4)

Tutkimusaineiston pohjalta seksibileissä näyttää vallitsevan oletus siitä, että naiset ovat seksuaalisesti kiinnostuneita toisistaan, mutta sama ei päde miehiin. Sen sijaan naisille on jopa toivottua käyttäytyä biseksuaalisesti: "sitten taas se että naiset pussailee niin sehän on kaikkien mielestä tosi kiihottavaa et kylhän -- vähintäänkin kannattaa ees yrittää olla vähän

biseksuaali” (H5). Tämä tuo kiehtovalla tavalla ilmi seksuaalisuuden tutkimiseen ja toteuttamiseen kannustavan ilmapiirin kääntöpuolen, jossa odotukset naisten bihenkisyydestä saattavat ohjata naisia odotustenmukaiseen käyttäytymiseen. Odotus ja toive naisten välisestä kosketuksesta ryhmäseksitilanteessa ilmenee myös seuraavassa aineisto-otteessa:

...en oo yhdessäkään bileissä tavannu naista joka ei suostuis naiseen koskemaan jollain tavalla. - - Jos mä niinku naisena mietin itseäni, et et mä lähtisin, lähtisin vaikka kymmenen hengen bileisiin, jossa jossain kohtaa iltaa lihakasa muodostuu. Niin, niin se että, mul menis kaikki aika ja energia siihen et mä välttelisin naisen kosketusta siellä. Tekis siit vähän vaikeeta. (H8)

Naisten biseksuaalinen käyttäytyminen seksibileissä tulee ilmi myös muissa tutkimuksissa. Bentzenin ja Træenin (2013, 143) tutkimuksen mukaan swinger-yhteisössä vallitsee hyväksyvä ilmapiiri naisten biseksuaalisuutta kohtaan, ja naisten odotetaan harrastavan seksiä sekä miesten että naisten kanssa. Vaikka kaikki tutkimukseen osallistuneet naiset kertoivat olevansa avoimia harrastamaan swingatessa seksiä naisten kanssa, he eivät olleet kiinnostuneita asiasta, mikäli läsnä ei ollut miestä. Tämän pohjalta tutkimuksessa pääteltiin, että naisten biseksuaalinen käyttäytyminen johtuisi pyrkimyksestä kiihottaa miehiä ja täyttää miespuolisten kumppaneiden fantasiat. Sen sijaan Wiltin, Harrisonin ja Michaelin (2018, 48) tutkimuksessa naiset ilmaisivat haluavansa seksiä naisten kanssa oman etunsa vuoksi.

Yhtäältä aineistossani tuotettiin kuvauksia, joiden mukaan seksibileissä miesten väliseen seksiin suhtaudutaan suhteellisen avoimesti ja hyväksyvästi, mutta toisaalta se ei ole yhtä normalisoitua ja ihannoitua kuin naisten välinen seksi. H6 totesi, että ”ois ihanaa just olla niinkun sellases ympäristös et se ei ois vaan se et fetisoidaan niit binaisia, vaan et se ois ihan yht ok olla niinku myös bimies”. Sekä H5 että H6 toivoivatkin näkevänsä seksibileissä enemmän bi-miehiä ja pääsevänsä harrastamaan heidän kanssaan ryhmäseksiä, mikä viestii siitä, että bi-miehet ovat haluttuja ja etsittyjä ainakin joidenkin seksibileikävijöiden osalta.

Suhtautuminen miesten väliseen seksiin on vaihdellut eri tutkimuksissa. O’Byrnen ja Hainesin (2021, 140) tutkimukseen osallistuneet monisuhteiset ihmiset olivat yksimielisiä siitä, että miesten välistä seksiä ei katsota hyvällä, ja miesten väliseen seksiin osallistuvat miehet saattoivat kokea leimaantumista asian vuoksi. Bentzenin ja Træenin (2013, 144) tutkimuksessa miesten välistä seksuaalista kanssakäymistä puolestaan pidettiin vain jokseenkin sosiaalisesti hyväksyttävänä swingerklubeilla. Haastatelluista miehistä monilla kuitenkin oli biseksuaalisia kokemuksia, ja he toivoivat lisää mahdollisuuksia harrastaa seksiä miesten kanssa. He

kokivat sen ongelmalliseksi, ettei tämä ollut sosiaalisesti kovinkaan hyväksyttyä. Vaynmanin ja Harviaisen (2022, 142-143; 146) tutkimuksessa seksibileiden heteronormatiivisuus miesten osalta ei kuitenkaan näyttäytynyt kovinkaan vahvana, sillä heidän tutkimuksensa mukaan swinger-yhteisöissä saattaa nykyään esiintyä miesten bihenkisyttä.

Myös aineistossani näkyi viitteitä siitä, että seksibileissä on miesten välistä seksiä. H1 kertoi, että hänellä on joissakin seksibileissä ollut miehen kanssa molemminpuolista suuseksiä. Hänen mukaansa se on tuntunut niin luonnolliselta siinä tilanteessa, että hän ei ole välttämättä jälkeensä edes muistanut koko asiaa. Tulkitsen tätä siten, että seksibileiden sosiaalinen ilmapiiri voi saada ihmisen heittäytymään hetkeen, ja tilanne voi viedä mennessään. Tällöin sukupuolen mukaan kohdistuvan seksuaalisen kiinnostuksen väliset raja-aidat saattavat murtua nautinnon ja hetken huuman tieltä, mikä tuntuu osallistujista hyvin luonnolliselta. Myös H7 kertoi havainnoistaan ja kokemuksistaan miesten välisestä seksistä seksibileissä:

Noo tuttavissa oon joo huomannu sitä että -- ehkä se suuntautuminen, vähän niinku, sillein sitä karistellaan, tai ravistellaan siellä pikkasen -- Tuntuu et se on vähän juhlien tai illan niinku hassuttelu et jos nyt miehetkin yhtäkkiä vähän mais-taa toisiaan tai, tai muuta että. Mut, et, et se on niinku vähän yllättäny itteekin et okei et näinkin voi sit käydä [naurahtaa]. -- Ehkä se on niinkun vaan hauska todeta että, et nii et jos mulla nyt on niinku bi-kaveri, niin mitä mä nyt voin olet-taa et mitä voi niinku sit tapahtua. (H7)

Edellisessä katkelmassa H7 tuo myös esiin, että seksibileissä on mahdollista tutkia seksuaalista suuntautumistaan ja "ravistella" tai purkaa siihen liittyviä rajoja. Hän puhui haastattelussa myös siitä, että naisten heterosuuntautuminen saattaa seksibileissä olla "häilyvä". Miehiin verrattuna he haluavat rohkeammin ja uteliaammin kokeilla ja määrittää seksuaalista suuntautumistaan lähestymällä toisiaan, vaikka nainen pitäisikin itseään heterona. Esimerkiksi itsensä heteroksi ja bi-uteliaaksi määrittelevä H8 kertoi, että ennen seksibileitä hän koki olevansa "umpihetero", mutta seksibileissä on "ihan hirveesti paljon erilaisii asioit kokeillu", kuten esimerkiksi "naisten kanssa oleminen". Hän ei ennen olisi voinut kuvitellakaan harrastavansa seksiä naisen kanssa, mutta kuten aiemmin tässä luvussa tuli ilmi, nykyään hän suorastaan odottaa, että ryhmäseksissä myös naiset koskevat toisiaan.

Olen kuvannut kolmannessa teemassa avoimen seksuaalisuuden normalisoitumista seksibileissä. Ominaista tälle teemalle on, että yhtäältä seksistä ja seksuaalisuudesta ei tehdä numeroa esimerkiksi kauhistelemalla tai paheksumalla niitä, kunhan seksiä harrastavilla

vaikuttaa olevan kivaa. Toisaalta aiheesta tehdään numero tunnistamalla ja tunnustamalla seksin ja seksuaalisuuden merkitys yksilön elämässä. Avoimen seksuaalisuuden normalisoiva ilmapiiri mahdollistaa seksistä keskustelemisen suoraan, mikä edesauttaa seksiseuran etsimistä, nautinnollisemman seksin harrastamista sekä omaan seksuaalisuuteen liittyvien pohdintojen työstämistä. Lisäksi seksibileiden avoin ilmapiiri voi kannustaa ihmisiä uuden kokeiluun, leikkisyyteen ja erilaisten seksuaalisten mahdollisuuksien rohkeaan tutkimiseen.

7.4 Teema 4: Intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä voimistava ilmapiiri

H3 kertoi kokevansa, että virittyminen seksibileiden luomaan seksuaaliseen lataukseen ja kiihottavaan tunnelmaan saa hänet nauttimaan huomiosta ja seksuaalisen toiminnan keskipisteenä olemisesta. Vastaavanlaista kaipuuta huomion saamiseen ei kuitenkaan herää "arkisessa siviilielämässä". H3:n kuvaus ilmentää sitä, kuinka seksibileiden seksuaalista aktiivisuutta ja eroottista latautuneisuutta huokuva ympäristö ja ilmapiiri heijastuvat kävijöiden tunteisiin, ajatuksiin ja käyttäytymiseen. Kokonaisuudessaan neljäs teema kuvaa seksibileiden intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä voimistavaa ilmapiiriä. Intensiivisyydellä viitataan siihen, että seksibileissä seksiseuran etsimiseen tähtäävä käyttäytyminen, seksikumppaneiden vaihtuvuus ja spontaani seksin harrastaminen lisääntyvät, minkä lisäksi seksin harrastaminen itsessään voi olla rytmiltään intensiivistä ja nopeatempoista.

Intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä voimistava ilmapiiri voi näyttäytyä kohtaamisten ja tilanteiden spontaaniutena ja nopeana tempona. Toisille osallistujille tämänkaltainen ilmapiiri sopii paremmin kuin toisille, sillä osa seksibilekävijöistä tarvitsee rauhallista aikaa tutustumiselle ja sosiaalisuudelle ennen seksiä:

Ja sitte ku, tietyl tapaa seksibileissä saattaa monella olla se semmonen draivi ja rytmi aika niinkun nopee. -- Niin sit ei välttämättä kaikilta löydy sitä rauhoittumisen mahdollisuutta aina siin tapahtumassa. -- et jos sä olet hidas lämpenemään, niin tota, ni, niin voi olla et se voi olla niinku haastavaa. (H5)

Siinä missä toiset voivat kokea seksibileiden nopeasti vaihtuvat tilanteet ja ympäröivän seksuaalisen aktiivisuuden haastavana käsitellä, toiset kokevat saman loistavana mahdollisuutena oman seksuaalisuutensa toteuttamiselle. H6 ei sanojensa mukaan ole suunnitelmallinen ihminen, minkä vuoksi hänestä on ihanaa mennä seksibileisiin tietämättä mitä siellä tapahtuu ja kenen kanssa. Hän kertoi rakastavansa seksibileiden tarjoamaa "mahdollisuuksien kirjoa"; sitä, että seksibileisiin mennessä "siel vaan tapahtuu jotain", mitä ei etukäteen osaa

vielä ennustaa. Seksuaalista kiihottuneisuutta kutkutteleva tunnelma voi saada tilanteen ajautumaan seksiin ilman etukäteissuunnittelua:

...se olemisen niinku kepeys ja se, et ku mä ite rakastan sellasta, et jos asiat etenee silleen, hetkessä. Niinku mä rakastan sellasii suunnittelemattomia hetkessä syntyviä spontaaneja asioita. Nii, nii se on musta aivan mieletöntä et on just tila sille että mä voin kokee vaik sen threesomen kahen miehen kanssa siel tapahtumassa ilman että, ilman et sitä on mitenkään niinku suunniteltu silleen ennalta niin se on - - ihanaa. Että, et tota sellast on ja et on on näit tiloja, missä tällast voi tapahtua. (H6)

Seksibileiden ilmapiiriä värittää se, että tapahtumissa "ihmiset jakaa katseita toisilleen ja käyttää kehonkieltä tosi paljon", kuten H7 kuvaili seksibileiden tunnelmaa. Tämä voi kieliä siitä, että monet osallistujat ovat seksuaalisesti virittyneinä sekä avoimina seksuaaliselle toiminnalle ja ehdotuksille. Avoimuus yhdessä intensiivisyyden ja nopeatempoisuuden kanssa heijastuvat seksiseurauksen hakemiseen, joka voi seksibileissä näyttäytyä suoraviivaisena toimintana. H5 mainitsi lähtökohtaisesti olettavansa, että seksibileissä osataan ja voidaan kysyä suoraan ilman kiertelemistä ja kaartelemista, "kiinnostaisiko kanssani se ja se aktiviteetti". Seksiseurauksen etsimisen ja mahdollisen torjumisen suoraviivaisuus voi myös sujuvoittaa sosiaalista kanssakäymistä, kun saadaan nopeasti selville toisen halut:

Siis onhan siellä vähäsen enemmän, tai on enemmän sitä sellasta niinkun mitä vois nyt ajatella ulkopuolisesti, että se on niinku röyhkeyttä lähestyä ihmistä silleen niinku suorasti. - - Tai sellasta suurempaa, suorasukaisuutta on tosi paljon, paljon tuolla. Mutta toisaalta sehän on ihan hyväkin olla olemassa että. Koska se toimii molempiin suuntiin tavallaan se juna että, et myöskin sitten niinkun se ei, tulee nopeesti, tai nopeemmin selkeeksi että miellyttääkö vai eikö. (H7)

Koska seksibileet ovat kestoltaan yleensä yhden illan mittaisia - vaikkakin toisinaan myös useampia päiviä - aikaraja voi luoda hektisyyden tunnetta. Tämä voi osaltaan selittää seurauksen nopeatempoisuutta. Kapea aikaikkuna, muiden seksin harrastamisen näkeminen, seksuaalisesti latautunut ilmapiiri, kiinnostavien ja potentiaalisten seksikumppaneiden mahdollisesti runsas määrä sekä taustalla oleva oletus seksin harrastamisesta voivat kuitenkin luoda paineita löytää seksiseuraa sekä lisätä pyrkimystä saada seksiä. Tämä on mielenkiintoinen kontrasti teemaan 2 nähden, sillä siinä tuotiin esiin seksibileiden paineettomuutta,

joka ilmeni rentouden tunteena ja mahdollisuutena toimia omien tarpeiden mukaisesti. Kyseinen ristiriita näkyy myös alla olevassa aineisto-otteessa:

Et ihmisil on se semmonen ajatus et no niin nyt kun mä oon tänne tullu niin nyt mun pitää niinku täs jotain tehdä. Ja just vaikka se rytmisyys että, että ku kello lyö jonkun verran niin kaikki ihmiset vaan häviää paneskelemaan ja sit sulla on sellanen olo et apua nyt munkin pitää mennä, vaikka sulla ei niinku henkilökohtaisesti oo sellain olo että mä nyt olisin niinku valmis vielä tähän et nyt mä tarvisin vielä vähän jotain minglaamista ja näin. Mut et kylhän se sosiaalinen niinku ilmapiiri sit saattaa olla semmonen että tulee semmonen olo et sun pitäisi olla jotenkin aktiivinen. (H5)

Paineita voi luoda myös se, että tapahtumaan on menty nimenomaan seksin perässä ja siitä on maksettu, mikä näkyy H1:n puheessa: "No sehän se idea on, et mä oon maksanu niinkun täst näin nyt kolmekymppii tai viiskymppii tai kuuskymppii siitä että tänne näin. Et nyt pitää saada rahalle vastinetta [naurahtaa]." Myös H7 kuvaili kokeneensa alussa painetta siitä, että "täytyis olla koko ajan tekemäs jotain". Vastaava ajatuskela on myös seuraavassa sitaatissa:

...oli pikkasen sellanen niinkun, olo et, hitsi noi paneskelee ja mulla ei oo kehtään. -- Mä oon kuvaillukin niit ensimmäisii bilehommia et mä olin ku sellanen leijonanpentu jonkun gasellilauman kimpussa. Et mä yritän saada ne kaikki gasellit, vaik mun kannattais keskittyä vain yhteen. Et mä saan ees yhen [naurahtaa], kun metsästä. -- Ja kyllähän siel sitten niinkun tulikin niinkun hikoiltua ja kaikkee tälleen näin. (H1)

Kolmannessa teemassa esitin väitteen, että seksibileissä etenkin joidenkin miesten välillä tapahtuva keskinäinen kilpailu uusien seksikumppaneiden haalimisesta poistuu tai ainakin vähenee. Seksibileissä seksikumppaneiden määrällä ja "uusilla valloituksilla" ei myöskään rehennellä toisille. Saattaa kuitenkin olla, että kilpailu seksikumppaneiden saamisesta siirtyy henkilön mielensisäiseksi kamppailuksi, josta ei puhuta ääneen (ks. Montemurro 2022, 109). Seksibilekävijä saattaa vertailla itseään muihin kävijöihin sen osalta, minkä verran muut löytävät seksiseuraa ja yltääkö itse samaan, mihin edellinen lainaus mahdollisesti viittaa.

H8 sanallisti ensimmäisiä seksibilekokemuksiaan siten, että tapahtumaan lähtiessään hänellä oli niin sanotusti jatkuva haku päällä: "oli jotenkin sellanen niinku et no niin et nyt tutka päälle että ketäs täällä on ja minkäs näkösiä ihmisiä, voisiko ne olla mahdollisia, mahdollisia niinkun seuralaisia ja kumppaneita". Kuitenkin kaikki kolme - H1, H7 ja H8 - kertoivat, että

tämänkaltaiset paineet kaikkosivat tai ainakin vähenivät ajan myötä. H8 jatkoi edellistä virkettään toteamalla tajunneensa, että "no joo ihan kaikkii ei tarvii panna ketä näkee", vaan voi myös keskustella "ilman että se pitää sisällään minkään näköstä seksuaalista latautumista tai käyttäytymistä suuntaan tai toiseen". Samoin gasellilauman keskellä poukkoillut leijonapentu on rauhoittunut ajan mittaan:

Mut silleen, jos vertaa, et mä nyt meen uudestaan, niin mä osaan ottaa tavallaan paljon rennommin, lungimmin sen silleen. Eikä mulla oo mitään kiirettä. Mä en kato kelloo et vitsi se on ton verran ja -- mä oon niinkun vielä housut, bokserit jalassa. Ja tavallaan se että, jos, jos mä lähtisin pois sieltä bileistä, ilman et mä panisin ketään naista. Niin se ei enää niinkun tavallaan ees haittais välttämättä.
(H1)

Paineiden poistumista muutaman seksibileissä käymisen jälkeen saattaa selittää se, että tapahtumia lakataan pitämästä ainutlaatuisina ja ainoina mahdollisuuksina saada seksikokeuksia ja elämyksiä. Osallistujat tiedostavat, että aina tulee uusia bileitä. Lisäksi seksibileiden hohto ja uutuudenviehätys voivat hälvetä alkuinnostuksen ja -jännityksen jälkeen, jolloin maltetaan keskittyä enemmän muuhunkin sosiaaliseen kanssakäymiseen. Monet myös tutustuvat seksibileissä käydessään muihin ihmisiin ja muodostavat kaverisuhteita, minkä vuoksi sosiaalisen kanssakäymisen merkitys voi ajan mittaan nousta vieden tilaa seksuaaliselta toiminnalta (ks. Meunier 2018).

Edellisessä teemassa ilmaistiin, että avoimen seksuaalisuuden normalisoiva ilmapiiri tuottaa sosiaalista hyväksyntää suorille seksiehdotuksille. Tämän teeman kohdalla korostuu se, että ainakin osa seksibileikävijöistä arvostaa seksiseurauksen hakemisessa hienotunteisuutta. Seksibileiden seksuaalisesti latautunut ilmapiiri voi saada jotkut kävijät lähestymään seksiehdotuksillaan fyysisellä tai sanallisella suorasukaisuudella, mikä voidaan tulkita liian intensiivisenä ja tunkeilevana. H3 kertoi kokeneensa intiimit lähestymisyrietykset välillä haastavina:

No ehkä joskus jos on ollu joku, toinen on ollu jotenkin tosi niinku innokas vaikka tutustumaan ja tulee silleen aika tarmokkaasti niinku lähelle niin sitte, ja ite ei oo ehkä semmosella fiiliksellä tai ei nimenomaan oo niinku ehkä hänestä sitten mitenkään, innostunut niin sitten semmonen ehkä tuntuu vähän. Että ku se ilmapiiri on niin avoin mutta tiettyyn niinku rajaan kuitenkaan et halua että kaikki tulee niinku silleen, liian lähelle. Niin sit semmonen voi olla vähän haastavaa että jos tarvii pikkusen sitä omaa tilaa ja silleen. (H3)

Seksibilekävijöiden seksuaaliset lähestymistavat voivat vaihdella suuresti riippuen tapahtumapaikasta, järjestäjästä sekä paikalla olevista osallistujista. H5 kertoi, että oli ensimmäisissä bileissä tottunut siihen, että ”ihmiset osaa käyttäytyä tietyllä tavalla” eli ehdottaa seksiä sanallisesti. Kuitenkin toisen järjestäjän tapahtumassa ”joku vaan kouraisi persettä”, mikä oli hänestä ”järjetön juttu”. Aiemmissa bileissä hän oli tottunut siihen, että seksibileet ovat ympäristö, jossa seksuaalista koskemattomuutta ei loukata. Tämänkaltainen käytös haastaa teemassa 2 mainittua turvallista ilmapiiriä. Myös H6 oli joutunut kokemaan kehoonsa kajoamista mennessään seksibiletilassa olevaan dark roomiin, jossa muita osallistujia ei pimeyden vuoksi näe. Tilanne oli herättänyt hänessä ristiriitaisia tuntemuksia:

...viimeks ku mä olin siel saunaillassa, nii oli hyvin hämmentävä kokemus, kun siellä oli sellanen niinku dark room -homma, missä oli oikeasti pimeetä. Ja me mentiin sinne tän mun ystävän ja sitte yhen tota, hänen ystävänsä kaa kenet mä myös siis tiesin jo aikasemmin. -- Ja sit kasa miehii tulee perässä, ja sit ne alkaa myös koskettelee mua. -- Ja sit siit yhtä aikaa tuli sellanen et no helvetti et pitää nyt munkin kokee että tällast vitun niinku ahdisteluhommaa. Mut sit yhtä aikaa siit tuli kans toi fiilis et no okei, tääl oli näin mont ihmistä joit kiinnostoi myös se, et minä menen darkkariin, ja sitte seuraa perässä [nauraa]. (H6)

H6 tarkensi myöhemmin, että edellä kuvatussa tilanteessa mies oli koskenut lupaa pyytämättä hänen vulvaansa, mikä aiheutti hänessä suuttumusta. On vaikea sanoa, onko seksibileiden ilmapiiri yllyttänyt miestä tähän tekoon, jossa suostumusta ei ollut varmistettu, vai eikö hän ymmärtänyt tai halunnut kysyä lupaa koskettaa. Kokemusteni mukaan seksibileissä yleensä painotetaan suostumuksen pyytämisen merkitystä, mutta käytännöissä voi olla seksibilekohtaisia eroja. Myös seksibileitä koskevissa tutkimuksissa tuodaan esiin suostumuksen tärkeyttä (Frank 2013, 66; Harviainen & Frank 2018, 230; Haywood 2022, 68). Toisaalta joissakin tapahtumissa dark roomit muodostavat poikkeuksen suostumuksen pyytämiseen siten, että dark roomissa oleminen on jo itsessään suostumus (Haywood 2022, 115). H6 kuitenkin peräänkuulutti, että tapahtumajärjestäjän tulisi tiedottaa osallistujia dark roomia koskevista suostumuskäytännöistä, jotta säännöt olisivat kaikille selvät.

Suorat seksiehdotukset voivat sisältää myös oletuksen, että mies on aina valmiina seksiin. Tämä voi aiheuttaa miehille paineita kyetä heti seuraavaan seksikohtaamiseen, vaikka edellisestä olisi vain vähän aikaa. Vaikka seksibileet tuovat mahdollisuuksia harrastaa seksiä eri ihmisten kanssa, suorasukaiset ehdotukset saattavat tukahduttaa seksuaalisuuden omaehtoista toteuttamista, mikäli kieltäytyminen tuntuu vaikealta. Alla olevassa lainauksessa H7

kertoi kokemuksistaan siitä, kuinka häneltä sinkkumiehenä automaattisesti odotetaan valmiutta harrastaa seksiä pariskunnan kanssa kysymättä hänen omaa näkemystään:

...sit pariskunta - - haluais niinku saada mukaan seksiin. Niin sitten on monesti vähän sellanen niinku esineellistämisen olotila siinä - - Siis siitä en oo pitänyt sillä tavalla että mulle on tultu niinkun, mies on tullu esittäytymään että moikka me ollaan osuma ja, - - sä voisit lähtee meille ja sitten mä oon niinku siinä ihan pihalla et mä en oikeesti muista ketä te ootte ja tota, sit hän, hänen niinku edes vaimonsa ei oo siinä vieressä läsnä. Ja sit hän niinku on silleen että hei hei tuu kattoo et tässä on tää [haastateltavan nimi] että, ottaisit sä tän. Niin oon silleen et niinku et oonks mä apina eläintarhahäkissä että, et et mut vaan voi valita tästä - - se oli ehkä vähän liian kylmäävää sillain että, en syttyny ite siitä et. (H7)

Vaynman ja Harviainen (2022, 138) kuvailevat, että seksuaalisen kohtaamisen pinnallisuus ja keskittyminen vain seksiin voivat aiheuttaa joissakin seksibilekävijöissä emotionaalista ja seksuaalista tyytymättömyyttä, pettymyksen tunteita sekä tunteen "käytetyksi tulemisesta". Näiden tuntemusten taustalla on usein toive ja vaatimus huomioonottamisesta, syvyydestä, keskustelusta ja mahdollisesti hellyydestä. Tämänkaltaiset tuntemukset eivät ole kiinni sukupuoliesta. Esimerkiksi jotkut sinkkumiehet vastustavat heidän esineellistämistään ja heihin kohdistuvia stereotyyppioita siitä, että he olisivat aina valmiina seksiin. (Em.) H7:n kohdalla tulkitseen hänen tuohtumuksensa syyksi sen, että edellä kuvatussa tilanteessa hänen oma tahtonsa sivuutettiin, kun häntä pyydettiin harrastamaan seksiä pariskunnan kanssa.

Seksiseuran hakemisen sekä kohtaamisten spontaaniuden ja nopearytmisyyden lisääntymisen ohella seksuaalikäyttäytymisen intensiivisyyden voimistuminen ilmenee joillakin seksibilekävijöillä seksin suoraviivaisuutena ja suoriutumisen mentaliteettina. Vaikka osa seksibilekävijöistä kaipaa läheisyyttä, halailua ja silittelyä, toisille bilekontekstissa seksi "ei oo sitä hipsutteluu ku sit se on niinku panemist", kuten H2 kertoi omista preferensseistään. H1 puolestaan kertoi havainneensa sekä itsestään että muista, että seksi on rakastelunomaisen hyväilyn sijaan yleensä enemmän "suoraa aktia" ja "aikamoista tikkaamista", kun taas bileiden ulkopuolella kahdestaan "otetaan rauhallisemmin". Tikkaamisella H1 sanoi tarkoittavansa sitä, että yhdynnän tempo ja liikkeet ovat nopeita. H1 arveli, että tätä saattaa selittää se, että ympärillä oleva "härdeelli" laittaa "porausvaiheen päälle".

...kun ihmiset harrastaa seksiä, niin silloin lähtökohtasesti sun näkökentässä mikään asia ei liiku - - Mut sit kun sä meet tommosiin bileisiin, niin siel koko ajan

niinkun tuol niinkun oikeel ja vasemmal niinkun tapahtuu jotain asioita. -- siel on liikaa sellasta visuaalista ärsykettä. Ja sit siel saattaa olla sellasii tilanteita et sä niinkun panet sitä naista, nostat katseen, siel viis äijää niinkun runkkaa siin puolen metrin päässä. Niin että hei, nyt vähän niinkun ilmaa tohon tilaan, happee [naurahtaa]. -- kaikki tollaset on sellasii haasteit ja sit siin vaan pitää niinkun... yrittää sulkee se ulkomaailma pois. Yrittää keskittyä siihen naiseen. (H1)

Mikäli seksiä harrastaa seksibileissä avoimessa tilassa, keskittyminen seksiin ja seksikumppaniin voi häiriintyä ympärillä tapahtuvan toiminnan seurauksena. H1:n lisäksi H7:llä oli tämäläisiä kokemuksia, kun ulkopuolinen henkilö on kesken seksin tullut kommentoimaan hänen ja hänen seksikumppaninsa toimintaa: "Mut se ei ookaan mikään itsestäänselvyys että voi niinkun suorittaa asioita samaan aikaan kun joku tulee siihen heittämään small talkia että se ei, ei toimi ihan noin".

Jos aatellaan varsinkin silleen, että -- on muita äijii niinkun odottamassa sua, niin ei siin oo aikaa niinkun ruveta silleen mitenkään niinkun fiilistelee. Siin vedetään niinkun täysii sen mitä vetää ja sitten on muitten vuoro. (H1)

Intensiivinen tahti yhdynnässä saattaa edellisessä sitaatissa kuvatun kiireen tunnun lisäksi liittyä siihen, että se voi auttaa ylläpitämään erektiota seksin aikana. H1 mainitsi huomaneensa, että bileissä "saattaa olla vaikeeta saada stondaamaan", minkä hän liitti edellä mainittuihin keskittymistä häiritseviin visuaalisiin ärsykkeisiin ympärillä. Myös Bentzenin ja Træenin (2013, 145) tutkimuksessa raportoitiin, että erektion saaminen ja ylläpitäminen hankaloituvat, kun paikalla on monia muita - etenkin, jos he vain katselevat sivusta. H8 kertoi käyneensä keskusteluja miesten seksibileissä kokemista paineista saada erektiota, koska se vaikuttaa heidän mahdollisuuksiinsa harrastaa yhdyntää. Vaikka seksibilekävijät ovat suhteellisen tiedostavia sen suhteen, että seksiä voi harrastaa monin tavoin eikä seksi edellytä välttämättä erektiota, aihe herättää silti epävarmuutta. Toisaalta seksibileissä voidaan yrittää keskustelun ja hyväksyvän suhtautumisen kautta lieventää peniksellisten kokemia paineita:

Koska just just siitä ollaan puhuttu, et, et tota, kun on käynyt niin että, että miehellä ei sitten toimikaan syystä tai toisesta -- sitten kun asian annetaan olla niin puolen tunnin päästä se sama mies saattaa olla ihan täydes työn touhussa, siellä. -- Sit ku se otetaan niinku vastaan hyväksyen ja semmosena niinku et heittää on elämää ja ihminen sääkin olet et. -- kyl moni mies on sanonu että, et siin on se semmonen niinkun, se paine, et miten, miten suoriutuu. (H8)

H1 totesi, että hektinen ympäristö ja ilmapiiri ovat ominaisia etenkin isoissa, noin sadan hengen seksibileissä, kun taas muutaman kymmenen hengen kotona järjestettävissä seksibileissä ei ole samassa mittakaavassa "härväystä ympärillä". Lisäksi "kotibileissä sä pystyt tuomaan itses naisille enemmän, paremmin esiin, kun sellaisissa sadan hengen bileissä". Toisaalta H3 kuvaili, että myös pienissä hotellihuoneessa järjestettävissä seksibileissä saattaa olla "liukuhihnameininki", jossa seksikumppanit vaihtuvat tiheään tahtiin: "miehiä on vaikatosa monta ja sitten, naisena saat maata tunnin pari siinä sängyllä ja sit aina vaan seuraava, seuraava". Näin ollen haastateltavien kuvausten perusteella muun muassa seksibileiden osallistujamäärä, tapahtumapaikka ja bileiden teema vaikuttavat siihen, kuinka hektiseksi ja intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä korostavaksi ilmapiiri muodostuu. Erilaisissa tapahtumissa käymällä haastateltavat ovat kuitenkin havainneet, millaisissa seksibileissä he itse tykkäävät käydä: toiset välttelevät hektisyyden tunnetta ja intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä voimistavia seksibileitä, kun taas toiset viihtyvät niissä.

Jotkut seksibileikävijät kokevat ryhmäseksitilanteissa toisinaan suorituspaineita, mikä korostuu etenkin miehillä. Seksissä hyvin suoriutumisen katsotaan yleensä osoittavan taitoa, hallintaa ja kestävyyttä. (Frank 2013, 115.) Seksibileet eroavat olennaisesti perinteisestä yksityisestä seksin harrastamisen ympäristöstä. Kun näkee konkreettisesti muita harrastamassa seksiä, sosiaalinen vertailu saattaa voimistua. Lisäksi ihminen ei tavanomaisesti näe seksikumppaniaan harrastamassa seksiä muiden kanssa, kun taas seksibileissä on hetkeä aiemmin saattanut nähdä seksikumppaninsa toisen kanssa. Joissakin tämä voi herättää epäilyksiä siitä, onko itse yhtä taitava ja hyvä seksikumppani kuin muut, mikä voi aiheuttaa epävarmuutta niin seksiseurauksen etsimisen kannalta kuin itse seksitilanteessakin. Seuraavassa ai-neisto-otteessa H4 kuvailee, kuinka hän koki etenkin ensimmäisillä kerroilla epävarmuutta suhteessa muihin osallistujiin, joilla oli enemmän kokemusta seksibileissä käymisestä:

No ihan siis epävarmuuksia ihan siitä niinkun, omasta suorittamisesta, osaamisesta. Et kumminkin siellä lähtökohtasesti tarkoitus on se että kaikil on hauskaa - - Kaikki siis tulee hakee sieltä kokemuksia hyvää fiilistä ja ja. Sinänsä tuli semmonen niinkun, vähän jopa suorituskeskeinen niinku, ajatus siitä et oonks mä niinku tarpeeks hyvä - - Kun tuntu jotenkin että ne jotka siellä on aikasemmin ollu nii on ihan niinku next levelillä tavallaan et ne on nähny kaiken ja kokenu kaiken ja osaa niinku vetää jäniksen hatusta ku se jänis tarvitaan. Ja itellä oli silleen vähän että, mä en oo ihan nyt niinku varma, varma et onks tää homma niinku hanskassa, mutta se oli niinku alkufiilis. Nyt sit toki se on muuttunu sen jälkeen... (H4)

H4 toteaa, että seksibileissä lähtökohtana on, että kaikilla on hauskaa. Tämäkin saattaa luoda paineita siitä, että ei niin sanotusti halua tuottaa pettymystä niin itselleen kuin muillekaan. H4 myös kertoi kokeneensa epävarmuutta siitä, että muut vaikuttivat itsevarmoilta ja häntä kokeneemmilta, "nii tuli myöskin semmosii fiiliksiä et tässä on itellä aika paljon tekemistä vielä". Tämänkaltaiset suorituspainet kytkeytyvät laajempiin kulttuurisiin diskursseihin ja käsityksiin miesten seksuaalisuudesta, jotka heijastuvat miesten tapaan ymmärtää ja jäsentää omaa seksuaalisuuttaan ja toimintaansa seksitilanteissa. Seksissä suoriutumisen uskotaan edellyttävän seksuaalista itsevarmuutta ja taitavuutta, mikä mielletään miehisyden mitaksi. Mikäli mies ei koe "suoriutuneensa" seksissä riittävän hyvin, hän kokee uhkaa maskuliinisuutensa todistamisessa. Tähän liittyy myös muun muassa pornon ja populäärimedian ruokkima uskomus, jonka mukaan miehen "hyvyys" on suoraan yhteydessä siihen, kuinka "hyvin" hän suoriutuu seksissä. (Montemurro 2022, 88-89; 109.)

H4:n kuvailemat epävarmuudet ovat yleisiä myös seksibileiden ulkopuolisissa tilanteissa. Montemurron (2022, 87) tutkimuksessa valtaosa miehistä kertoi kokeneensa huolta seksuaalisesta suorituskyvystään. Huolet kohdistuivat siihen, harrastavatko he seksiä "oikein", osaavatko he tyydyttää naisia, kestävätkö he riittävän kauan ja onko heidän peniksensä riittävän iso. He kokivat myös painetta siitä, ovatko he yhtä hyviä tai parempia kuin seksikumppaninsa edelliset miespuoliset seksikumppanit. Miehet pelkäsivät epäonnistuvansa, mikäli eivät pystyisi tyydyttämään naista. (Em.) Tutkimusaineistossani tuotettiin kuvauksia miesten kokemista seksiin liittyvistä suorituspaineteista, mutta tämä ei tarkoita, etteivätkö myös naiset ja muunsukupuoliset voisi kokea seksissä suorituspaineteita esimerkiksi taitavuudestaan, kestävydestään tai kyvystään tuottaa nautintoa.

Siinä missä neljä muuta teemaa sisältävät voittopuolisesti seksibileisiin liittyviä myönteisiä kokemuksia ja tunteita seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen liittyen, tämä teema erottuu niistä tuomalla esiin pääasiassa seksibileisiin liittyviä kielteisempiä kokemuksia. Vaikka intensiivistä seksuaalikäyttäytymistä voimistava ilmapiiri voi edesauttaa useiden seksikohtaamisten ja spontaanien seksikokemusten saamista, se voi myös johtaa liian intiimeihin ja tungetteleviin lähestymisyhteyksiin ja suorituspaineteisiin niin seksiseurauksen löytämisen kuin seksissä "onnistumisen" suhteen. Toisaalta seksibileikävijät raportoivat, että paineteet ovat vähentyneet ajan myötä.

7.5 Teema 5: Yhteenkuuluvuuden tunnetta rakentava ilmapiiri

Viides teema luo tavallaan pohjaa etenkin kolmelle ensimmäiselle teemalle ja toimii niissä läpileikkaavana elementtinä. Haastateltavat kuvailivat, että seksibilekävijöitä yhdistää kiinnostus seksuaalisesti vapaamieliseen toimintaan kollektiivisessa hengessä, mikä luo monille yhteenkuuluvuuden ja siten hyväksytyksi tulemisen tunnetta. Tämänkaltaiset tuntemukset edesauttavat itsensä avaamista seksuaalisille kokemuksille.

Tunnistin tutkimusaineistossa kuvauksia seksibileissä vallitsevasta lämminhenkisestä ilmapiiristä, jossa seksibileisiin tulijat toivotetaan tervetulleeksi muiden joukkoon. Monet kertoivat, että lämmin vastaanotto on ensimmäisillä seksibilekerroilla auttanut lievittämään jännitystä. Esimerkiksi H4 oli ollut aluksi varovainen ja ”puhtaasti sanottuna jäässä”, minkä vuoksi ”aluks oli vähän sellasta katselua tai sellasta hetkinen miten tää niinku menee”. Hän kuitenkin koki yhteisön puolesta päässeensä hyvin sisään, sillä ”jengi otti hyvin vastaan”. Myös muut kertoivat, että heille on tultu juttelemaan, heidät on otettu mukaan muiden keskusteluihin ja heitä on pyydetty mukaan yhteisiin seksuaalisiin hetkiin. Tämä on luonut tunteen, että seksibileissä on ”hyvä ja mukava olla”, kuten H3 totesi. Saadessaan hyväksyntää, ihailua ja nautinnollisia kokemuksia kokemus itsestä voi parantua ja yhteen liimautuminen muihin yhteisön jäseniin vahvistua. Seksuaalisen halun kiihkeys ja uteliaisuus voivat antaa mahdollisuuden uusille läheisille suhteille ja kuulumisen tunteelle (Paasonen 2018, 8). H7 kuvaili ensimmäisiä seksibileitään seuraavasti:

No ehkä se oli vähän eh-, sillai syvään päähän hyppy - - lte ku saapu paikalle vasta lauantaina ja toiset on, viiskyt henkee tullu jo perjantaina ja et tunne yhtään ketään niin se oli sillai niinku, vähäsen ulkopuolinen mut ei siinä kauaa menny ku se, heti jo pyydettiin, vähentää vaatteita ja lähtee rantsaunalle. (H7)

H5 kertoi alkaneensa jo heti ensimmäisissä seksibileissään tsemppata ja kannustaa muita ensikertalaisia: ”Muistan hyvin elävästi ku vieressä oli semmonen tosi jännittyneen olonen mieshenkilö ja sit mä häntä rupesin niinku et no mikä sua jännittää ja ehkä että, et mitä mitä kaikkee sillä jännitykselle voi tehdä ja ei haittaa jos jännittää.” Osa haastateltavista myös kertoi, että oman myönteisen vastaanoton myötä he olivat itsekin halunneet luoda tämänkaltaista ilmapiiriä uusille tulokkaille menemällä juttelemaan heille ja rohkaisemalla heitä:

...itekin tykkää ottaa just uusii ihmisii - - avoimesti vastaan koska muistaa kuinka kivalta se itestä tuntui silloin et ku ei ollu ulkopuolinen olo niinku et heti sil sekunnil ku menee johonkin mökkiin sisälle niin toivotetaan tervetulleeks. (H2)

Seksibilekävijät pyrkivät omalla toiminnallaan vahvistamaan itselle mieluisaksi koettua ilma-
piiriä ja levittämään ympärilleen samankaltaisia tuntemuksia. Sumartojon ja Pinkin (2019, 2)
mukaan ilmapiirit voivat liikkua eri aikojen ja paikkojen välillä, mikä kiinnittää tietyn tunteen
- tässä tapauksessa tervetulleeksi ja hyväksytyksi tulemisen tunteen - tiettyyn materiaaliseen
ympäristöön ja vuorovaikutukseen, kuten seksibileisiin. Laittamalla hyvän kiertämään läm-
minhenkiselle ja vastaanottavaiselle ilmapiirille luodaan jatkuvuutta seksibileistä toiseen.

Seksibileiden ilmapiiriä kuvastaa myös yhteisöllisyys. Suurin osa haastateltavista tuotti ku-
vauksia siitä, että seksibileissä on läsnä muita heidän kaltaisiaan ihmisiä. Muiden seksibile-
kävijöiden kuvailtiin olevan "samantyyllisiä", "samanlaisia tyyppisiä", "samalla tavalla asioista
ajattelevia" sekä "samaa arvomaailmaa" jakavia. Samanhenkisyyden tunne puolestaan luo
yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. H1 mainitsi etenkin alussa kokeneensa
olevansa "omiensa joukossa", kun taas H2 sanoi, että swingereiden parissa "on mun koti",
sillä heidän seurassaan hän voi olla oma itsensä. H4:llä yhteenkuuluvuuden tunne oli kehit-
tynyt pikkuhiljaa: "Ehkä aluks tuli et mä voisinkin kuuluu tänne. Et tää vois ollakin siisti juttu
vaik ei ollu siit ihan satavarma ja sit se vähän niinku vahvistu et no tää on ihan siistiä." Sen
sijaan H5 kertoi kokeneensa voimakasta yhteenkuuluvuutta heti ensimmäisistä seksibileistä
lähtien. Tähän liittyi helpotusta siitä, että hänen ympärillään oli vihdoon samalla tavoin ajat-
televia ihmisiä, mitä hän oli pitkään kaivannut elämäänsä:

*...itsestä huomasin sen että mulla oli heti niin kotoisa olo, niinku sosiaalisesti -
- nyt mä vaan olen niinku saapunut kotiin. -- kun itselle se oli niin selvä se juttu,
että, mä olen tullu tänne jäädäkseni -- mä tiedän et tää on mun juttu. (H5)*

Samankaltaiset kokemukset voimakkaasta yhteenkuuluvuuden tunteesta toistuvat kinky-yh-
teisössä ja -tapahtumissa. Ensimmäinen kerta tapahtumassa voi olla emotionaalisesti voi-
makas kokemus, joka voi ilmetä vahvana helpotuksen ja vapautumisen tunteena. Kinky-yh-
teisöön liittymistä kuvataan usein kotiin tulemisena, kaltaistensa joukkoon pääsemisenä
sekä itsensä löytämisenä. Tämä on tuonut ihmisille mielenrauhaa, kun he ovat viimein voi-
neet ilmaista kinkyä puoltaan. (Pohtinen 2016, 21; 26.) Kun henkilö kokee tulevansa näh-
dyksi ja hyväksytyksi seksibileissä, yhteisön ja siihen kuulumisen merkitys kasvaa etenkin
heillä, jotka haluavat yhdistää seksuaaliset ja sosiaaliset suhteet (Meunier 2018, 334). Sek-
suaalisuuden vahvistuminen voi toisinaan edistää samaistumista tai kuulumisen tunnetta jo-
honkin ryhmään (Frank 2013, 114). Kun narratiivi kotiin löytymisestä toistuu yhteisön sisällä,
siitä muodostuu yhteisöön kuulumisen kollektiivinen kokemus (Pohtinen 2016, 26).

Longorian ja kumppaneiden (2023, 246) haastattelemat ryhmäseksin harrastajat perustelivat yhteisöllisyyden tärkeyttä sillä, että se loi heille yhteenkuuluvuuden lisäksi normaaliuden tunnetta. Eräs haastateltava oli kuvaillut tätä siten, että yhteiskunnassa ulkopuoliseksi itsensä tuntevat voivat kokea ryhmäseksiyhteisössä hyväksyntää siitä, että ryhmäseksi on normaalia (em.). Myös omassa tutkimusaineistossani haastateltavat painottivat samanhenkisyyden lisäksi sitä, että seksibilekävijät ovat aivan "tavallisia", "normaaleja" ja "kenen tahansa naapureita". Normaalitusta korostavilla selonteoilla haluttiin mahdollisesti osittain irtautua mielikuvista, joita haastateltavat kokivat heihin kohdistuvan seksibileiden ulkopuolelta: "jos sattuu puhumaan tästä elämäntyylistä tai näistä bileistä, niin jotkut saattaa olla sitä mieltä että ne on pervoja ja hyypiöitä" (H1).

Tämänkaltaiset ristiriidat ja kontrasti seksibilekävijöiden kokemuksissa omasta ja seksibilepiirien normaaliudesta suhteessa oletettuihin ja todellisiin ulkopuolelta tuleviin ennakkoluuloihin synnyttävät kahtiajakoa kahden maailman, seksibileiden ja muun yhteiskunnan välillä: "Niin se ulkopuolinen maailma on se et, et mis mä koen ulkopuolisuutta. Et et nois porukoissa nii, nii siel mä tunnen kuuluvani joukkoon" (H2). Seksibileet ja niiden yhteisöllisyys tarjoavat siten mahdollisuuksia puhua avoimesti ja vapaasti samanmielisten kanssa ilman pelkoa yhteisön silmissä stigmatisoitumisesta. Leimaantumisen pelko luo Pohtisen (2016, 25) mukaan tarvetta samanhenkisten ihmisen yhteisölle. Ihmiset yhteen tuova yhteisö luo turvallisuuden tuntua, kun yksilön ei tarvitse piilotella seksuaalisuuttaan. Longorian ja kumppaneiden (2023, 245) tutkimuksessa ryhmäseksitapahtumien yhteisöllisyyden ja siitä syntyvän turvallisuuden tunteen ajateltiin mahdollistavan nautinnollisempia kokemuksia verrattuna ryhmäseksiin täysin ventovieraiden kanssa.

Samaistuttavuus ja yhteenkuuluvuuden tunne ovat myös tapahtumakohtaisia. H6 kertoi suosivansa erityisesti tietyn bilejärjestäjän tapahtumia, koska niissä on "todella sellanen queermeno". Tällä hän viittasi siihen, että kyseisissä tapahtumissa on kiellettyä olettaa kenenkään sukupuolta tai seksuaalista suuntautumista. Näissä tapahtumissa hänellä on olo, että hän on "kotona ja tää on ihanaa". Myös H5 erotteli tapahtumia sen mukaan, kuinka samanhenkisiksi hän koki muut osallistujat. Hän oli havainnut, että eri seksibileiden säännöt ja toimintatavat ja siten ihmisten käyttäytyminen vaihtelevat eri järjestäjien tapahtumissa, joista toiset sopivat hänelle paremmin kuin toiset: "et vaikka me kaikki mukamas ajatellaan jostain asioista samal tavalla, niin ei kannata kuplautua". Toteamus liittyi teemassa 2 käsiteltyyn turvallisen ilmapiirin rakentamiseen. Tämän perusteella voi päätellä, että turvallinen ilmapiiri on keskeisessä roolissa yhteenkuuluvuuden tunteen muodostumisessa.

Samanhenkisyyden ja sen myötä nähdyn, hyväksytyksi ja ymmärretyksi tulemisen tunne rakentavat ilmapiiriä, jossa seksibilekävijä voi kokea turvalliseksi kokeilla seksuaalisesti uusia asioita, joihin sisältyy myös riskejä. Paasonen (2018, 10) on esittänyt, että seksuaaliseen leikkiin ja kokeiluun sisältyy ilon ja kepeyden lisäksi haavoittuvuutta ja huolia. Seksuaalisuuteen sisältyy emotionaalisia riskejä, mikäli henkilön panostus ja halut eivät saa vastakaikua, kiinnostuksen kohteet ja lähestymisyrietykset torjutaan tai turvattomuuden, riittämättömyyden, epäonnistumisen ja kiusaantuneisuuden tunteet vainoavat intiimeissä hetkissä (em.). Haavoittuvuus on erityisellä tavalla läsnä seksibileissä, joissa ihmiset saattavat paljastaa ja toteuttaa haluja ja fantasioita, jotka he ovat aiemmin piilottaneet tai tukahduttaneet. Luottamus yhteisön kannattelevaan voimaan voi kuitenkin auttaa heittäytymisessä uuden äärelle:

Mä jopa helpommin bileissä niinku asetan itseni alttiiksi, niinku asioille, just sen takia koska se, koska se niinku ympäristö -- kannattelee mua sitten kyllä. Vaikka niinku olis jotain, jotain ikävämpääki. Tai siis silleen että jos vaikka tulee torjuttu tai, tai tulee joku kokemus mikä silleen et no ei tää nyt oikein niinku tuntunu kivalta -- Jos mä olisin jossain baarissa vaikka, nii sit mä saattaisin niinku olla silleen lähtemättä johonkin juttuu, koska mä ajattelen että mä en tiä minkälainen fiilis mulle tulee tästä. Ja mä en haluu jäähä sen kanssa vaikka yksin sen fiiliksen kanssa. Mut sitte, sit bileissä voi olla silleen et no hei, mä lähen kattoo milt tää tuntuu. Ja jos ei tää sit tunnu kivalta, niin mun on helppo lopettaa ja poistua ja sit mul on jotain niinku turvallista sosiaalist ympäristöö joka auttaa mua sen asian käsittelemisessä. (H5)

H5:n kokemuksissa painottuu se, että yhteisöllinen ja yhteenkuuluvuuden tunnetta luova ilmapiiri ovat rohkaisseet häntä paljastamaan oman haavoittuvuutensa. Hän luottaa, että saa tarvittaessa tukea muilta seksibilekävijöiltä (ks. yhteisön tuen merkityksestä Longoria ym. 2023, 246). Myös H8 toi esiin yhteisön luomaa turvaa ja tukea, koska "voi luottaa ja tietää ettei jää yksin eikä kukaan hylkää mihinkään". Tämä ruokkii myönteistä kehää: yhteisöllisyys mahdollistaa itsensä asettamisen alttiiksi uusille kokemuksille, ja oman haavoittuvuuden paljastaminen voi tuoda ihmisiä entistäkin lähemmäs toisiaan seksibileympäristössä.

Tutkimusaineistoni on siltä osin väritynyt, että haastateltaviksi on pääasiassa hakeutunut henkilöitä, jotka ovat käyneet seksibileissä pidemmän aikaa ja löytäneet paikkansa seksibilepiireissä. Kuitenkaan kaikki eivät koe oloaan tervetulleeksi seksibileissä ja pääsevänsä mukaan toimintaan ja yhteisöllisyyden tunteeseen samalla tavalla kuin muut. Vaikka H6 on tuntenut olonsa kotoisaksi tietyissä seksibileissä ja etenkin kinkytapahtumissa, hän kokee

epävarmuutta siitä, voisiko hän sopia joukkoon muissa seksibileissä ja ovatko ne turvallisia paikkoja tuoda esiin omaa seksuaalista haluaan:

Et ku mä en oo viel ihan silleen ollut kotonani niis sellasis niinkun, XU-seksibilehommis mis mä oon ollu. Mä en oo tehny sitä kauheen mont kertaa. -- Siel mä en oo sellases, tiedäks sä, et se mun halu ois sellanen niinku näkyvä, silleen. Et mä odotan sitä et oonks mä joskus tollasis konteksteis silleen, niin comfortable et mä voin sielläkin olla silleen semmonen avoimen halukas ihminen. Et mä toivon et mä viel joskus voin [naurahtaa]. (H6)

Yhteenkuuluvuuden tunne voi jäädä uupumaan myös kinkytapahtumissa, mikä voi tuntua tuskalliselta ja ahdistavalta. Kun jotakuta ei kutsuta osallistumaan yhteiseen toimintaan, henkilö voi kokea olonsa etäänntyneeksi ja turvattomaksi, vaikka oletusarvoisesti kinkytapahtumia pidetään turvallisina. (Pohtinen 2016, 29.) Myös seksibileissä osa saattaa vetäytyä ja pysytellä sivummalla, tai he eivät yrityksistä huolimatta löydä seuraa. Torjutuksi tuleminen ja ulkopuolisuuden tunne saattavat aiheuttaa negatiivisia tuntemuksia joko itseään tai muita seksibileikävijöitä kohtaan. Tällaisissa tapauksissa kokemukset ja tulkinnat seksibileiden ilmapiiristä voisivat olla hyvin erilaisia kuin mitä tutkimusaineistoni perusteella voin väittää. Ulkopuolisuuden tunne on myös aihe, joka herättää keskustelua seksibileiyhteisössä. Jotkut, jotka ovat uskaltaneet avautua aiheesta, ovat kokeneet helpottavana ja vertaistuellisena, että muilla on ollut samankaltaisia etäänntymisen ja riittämättömyyden kokemuksia. Ymmärryksen ja empatian saaminen muilta seksibileissä käyviltä ihmisiltä voi lisätä myötätuntoa itseään kohtaan sekä helpottaa bileisiin menemistä seuraavalla kerralla.

Toisaalta läheskään kaikki eivät kaipaa seksibileiltä yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta luovaa ilmapiiriä, vaan he ovat ensisijaisesti hakemassa seksiseuraa tai kerryttämässä kokemuksia. Tähän ei pääsääntöisesti suhtauduta nuivasti muiden osallistujien puolelta, sillä pyrkimys yhteisöllisyyteen ei ole vaatimus seksibileissä käymiselle. Lisäksi yhteisöllinen tai yhteisöllisyyteen pyrkivä ilmapiiri ei kuvasta kaikkia seksibileitä.

Siis lähtökohtasesti ajattelen et ne ketkä haluaa siihen yhteisöön, nii varmasti pääsee siihen yhteisöön. Mut et sit ku on, on sellasii ihmisii jotka tulee niinku hakemaan, niin sanotusti pelkkää seksii, niin nii, nii he eivät kyl varmaan pääse siihen niinku siihen elämäntapaan ja siihen yhteisöön mukaan. Mut toisaalt jollei he haluakaan sitä, et he haluaa pelkästään pilluu -- Et jos ei he halua tulla nii ei heiän oo pakko tulla. He voi hakee pelkästään sitä mitä he haluaa. (H2)

Tämän teeman perusteella monia seksibileikäviä yhdistää tunne siitä, että seksibileissä käy itsensä kaltaisia ihmisiä. Samanhenkisyyden tunne luo yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä nähdä ja hyväksyä tulemisen kokemusta. Yhteisön uskotaan tarjoavan tukea, jos henkilö kokee torjumisia tai muita negatiivisia tunteita aiheuttavia tapahtumia, mikä rohkaisee kokeilemaan uutta ja toteuttamaan seksuaalisuuttaan mahdollisesti rohkeammin kuin muissa konteksteissa. Tuen saaminen vahvistaa yhteenkuuluvuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta entisestään. Itselle sopivan seksibileiyhteisön löytäminen voi siten luoda mahdollisuuksia oman seksuaalisuutensa toteuttamiseen turvallisesti ja nautintoaan maksimoiden.

8 Pohdinta ja johtopäätökset

Tässä luvussa teen lopullisen katsauksen tutkimukseni tarkoitukseen, tutkimusongelmaan ja analyysin keskeisimpiin huomioihin. Nivon yhteen seksibileiden ilmapiirille annettuja merkityksiä sekä pohdin teemojen välisiä suhteita ja teemojen sisäistä moniäänisyyttä. Lisäksi suhteutan analyysiani aiempiin tutkimuksiin ja esitän johtopäätöksiä tutkimukseni merkityksestä yhteiskunnallisen ymmärtämisen kannalta. Lopuksi pohdin tutkimukseni vahvuuksia ja rajoituksia sekä ehdotan jatkotutkimusaiheita.

8.1 Yhteenveto ja pohdinta

Seksibileet ovat varsin koskematon aihealue, mitä tulee tieteelliseen tutkimukseen Suomessa. Tutkimukseni paikkaa tätä akateemisen kentän aukkoa. Olen lähestynyt aiheen tutkimusta sosiaalipsykologisesta näkökulmasta tarkastelemalla seksibileitä sosiaalisena, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa muodostuvana ja muokkautuvana sekä osallistujien seksuaalista toimintaa muovaavana ilmiönä. Seksibileet ovat myös yhteiskunnallisia seksuaalinormeja haastava ja rikkova ilmiö. Yhteiskunnassamme seksuaalisuus ja seksi pääsääntöisesti mielletään yksilön tai pariskunnan yksityisasioksi, kun taas seksibileissä kehon seksuaalinen esittäminen ja seksin harrastaminen ovat julkista, kollektiivista toimintaa.

Seksibileet kokoavat erilaisia seksin ja seksuaalisuuden ilmentymiä yhteen, vaikkakin niiden esiintyminen vaihtelee tapahtumasta toiseen muun muassa tapahtuman teeman ja kävijäkunnan mukaan. Seksibileet voivatkin olla ympäristö, jossa normista poikkeavat seksuaalisuuden suostumukselliset muodot saavat olla esillä ilman tuomitsemista, jota saattaisi joutua kohtaamaan muualla normien, asenteiden ja ennakkoluulojen värityksessä yhteiskunnassamme. Kontrasti seksibileiden ja yhteiskuntamme asenneilmapiirin välillä sai minut analysoimaan gradussani, millaisia merkityksiä seksibileiden sosiaalisella ilmapiirillä on seksibileissä käyville ihmisille. Tavoitteenani oli selvittää, millaisia ilmaisemisen ja toteuttamisen

muotoja yksilöiden seksuaalisuus saa seksibileissä, sekä millaisia merkityksiä ja funktioita seksibileiden ilmapiirin ominaisuuksilla on niiden ilmenemiseen.

Keräsin tutkimusaineiston haastattelemalla kahdeksaa henkilöä, jotka olivat käyneet seksibileissä vähintään vuoden verran. Refleksiivistä temaattista analyysia hyödyntäen muodostin keräämäni haastatteluaineiston pohjalta viisi teemaa, jotka kuvaavat haastateltavien kokemuksia seksibileiden ilmapiiristä ja sen heijastumisesta seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen seksibilekontekstissa. Analyysini mukaan seksibileissä vallitsee ja niissä myös aktiivisesti tuotetaan ilmapiiriä, jossa arvostetaan ihmisten ja seksuaalisuuden moninaisuutta, panostetaan kollektiivisesti osallistujien turvallisuuden tunteeseen, murretaan yhteiskunnan seksuaalinormeja sekä suhtaudutaan seksiin ja seksuaalisuuteen myönteisenä, merkityksellisenä ja normaalina elämän osa-alueena. Ilmapiiriä luonnehtivat myös seksuaalinen latautuneisuus ja kohtaamisten hektisyys, mutta toisaalta siellä on läsnä lämminhenkinen ja yhteisöllinen tunnelma.

Seksibileiden ilmapiiri on monin tavoin yhteydessä seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen: se luo turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen tunnetta, rohkaisee itsensä ilmaisuun ja seksuaaliseen kokeiluun, normalisoi seksin erilaisia muotoja sekä kannustaa omien seksuaalisten mieltymystensä ja toiveidensa kuunteluun ja tutkimiseen. Seksibileet voivatkin mahdollistaa esimerkiksi paljastavan pukeutumisen, seksifantasioiden toteuttamisen sekä useat seksikokemukset yhden tapahtuman aikana. Toisaalta ilmapiiri voi tehdä seksuaalisista kohtaamisista kiireisen tuntuisia ja aiheuttaa suorituspaineita. Olen tiivistänyt kunkin teeman keskeiset sisällöt liitteen 3 taulukkoon.

Kehittämäni teemat eivät muodosta viittä toisistaan irrallista kokonaisuutta, vaan ne kietoutuvat ja limittyvät keskenään saaden erilaisia vivahteita ihmisten merkitysmaailmoissa. Jokainen teema kuitenkin kuvaa tiettyjä ilmapiirin piirteitä ja niiden kytköksiä seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen seksibileissä omalla erityisellä tavallaan. Ensimmäinen teema painottaa moninaisuutta sallivaa ja kunnioittavaa ilmapiiriä, jossa kaikenlaiset ihmiset sukupuolesta ja kehonkoosta riippumatta saavat olla seksuaalisia ja ilmaista sitä itselleen sopivalla, yksilöllisellä tavallaan, mikä näkyy etenkin ihmisten pukeutumisessa. Osa haastateltavista kuvasi kokemuksiaan, joiden mukaan seksibileissä voi tuntea oman kehonsa hyväksytyksi ja pidetyksi juuri sellaisena kuin se on, mikä edesauttaa sinuiksi tulemistä oman kehonsa kanssa. Tutkimukseni vahvistaa Bentzenin ja Træenin (2013, 137) tutkimustuloksia, joiden mukaan swingaaminen on edistänyt seksuaalista tyytyväisyyttä, itsevarmuutta sekä tyytyväisyyttä omaan kehoonsa ja ulkoiseen olemukseensa. Heidän haastattelemansa naiset

kokivat, että muihin sosiaalisiin tilanteisiin verrattuna swinger-tapahtumissa tuntuu helpommalta ilmaista itseään ja paljastaa itsensä. Toisaalta voidaan kysyä, onko seksikkäästi pukeutumisessa kyse valmiiseen seksikkyyden muottiin mukautumisesta vai kaivatusta luvannosta sille, että voi pukeutua niin paljastavasti ja eroottisesti kuin haluaa. Vastapainona seksuaalisen itseilmaisun vapaudelle kolmannessa teemassa kuitenkin ilmeni, että seksibileissä korostuva kehollisuus ja ihmisten paljastava pukeutuminen voivat nostaa pintaan omaan kehoon liittyviä epävarmuuksia. Niistä voi kuitenkin päästä yli omalla aktiivisella työstämisellä ja yhteisön tuella. Tämä voi tuoda rohkeutta ilmaista ja toteuttaa seksuaalisuuttaan entistä rohkeammin seksibileissä, mikäli niin haluaa.

Seksibileiden turvalliseksi koettu ilmapiiri mahdollistaa omalta osaltaan seksuaalista itseilmaisua esimerkiksi pukeutumisen kautta, mutta turvallisuuden tunteeseen panostava ja yhteiskunnallisia seksuaalinormeja rikkova ilmapiiri näyttäytyi erityisen keskeisenä teemassa 2. Osallistujien turvallisuudesta huolehtiminen luomalla sääntöjä tapahtumiin ja valvomalla niiden noudattamista kollektiivisesti edesauttaa osallistujien seksuaalisten tarpeiden ja seksifantasioiden täyttämistä omia halujaan kuunnellen. Haastateltavieni kokemukset tukevat aiempien tutkimusten kuvauksia seksibileille asetetuista arvoista ja ihanteista, kuten keskinäisestä luottamuksesta, kunnioituksesta ja suostumuksesta, joiden tarkoituksena on varmistaa turvallinen ja vapautunut ilmapiiri osallistujille (Frank 2013, 66; McDonald 2010, 74). Suostumukseen perustuva avoimen seksuaalinen ilmapiiri rakentaa siten ympäristöä, jossa yhteiskunnan rajoittaviksi koettuja normeja voi rikkoa turvallisessa ja kannustavassa hengessä. Lupa olla kapinallisia turvallisessa ympäristössä voi tuoda seksibileissä käymiseen oman lisänautintonsa (Frank 2013, 186).

Edellä kuvatun kaltainen seksuaalinen vapautuneisuus näyttäytyy vahvasti myös kolmannessa ja neljännessä teemassa, joista ensiksi mainittu koskee avointa ja kokeilevaa seksuaalisuutta normalisoivaa ilmapiiriä ja jälkimmäinen seksuaalikäyttäytymisen intensiivisyyttä voimistavaa ilmapiiriä. Vapaamielinen, seksiä ja seksuaalisuutta normalisoiva asenneilmapiiri yhdessä eroottisesti latautuneen ilmapiirin kanssa murtaa läheissuhteisiin ja seksiin liittyviä tilallisia ja kehollisia raja-aitoja ja normatiivisuuksia. Tämä mahdollistaa seksin harrastamisen ja alasti olemisen muiden läsnä ollessa, seksin useiden kumppaneiden kanssa sekä suoraviivaisen seksiseurauksen hakemisen. Yksi seksibileissä käymisen tärkeänä pidetty puoli onkin uutuudenviehätys: uudet, erilaiset seksuaaliset kokemukset voivat antaa mahdollisuuden ilmaista ainutlaatuisia puolia itsestään (Frank 2013, 142; O'Byrne & Haines 2021, 144).

Teemoissa 4 ja 5 kuitenkin ilmeni, että turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunne voi joutua uhatuksi, mikäli henkilö ei koe pääsevänsä mukaan seksibileyhteisöön tai löydä seksiseuraa tapahtumista. Tähän liittyen haluan nostaa esiin joissakin seksibileissä sovelletavan käytännön, jossa rajataan yksin saapuvien miesten määrää sukupuolijakauman pitämiseksi tasaisena. Haastattelupuheessa tuotettiin yllättävän vähän kuvauksia siitä, että ilman seuralaista olevien miesten on vaikeampi päästä seksibileisiin verrattuna yksin saapuviin naisiin. Lisäksi naisten on keskimäärin helpompi saada seksibileissä seksiseuraa kuin miesten. H3 sivusi aihetta toteamalla, että naisia lähestytään helpommin kuin miehiä, ja miesten on nähtävä enemmän vaivaa seuran saamiseksi. H4 puolestaan puhui, että seksibileissä naisilla on jonkin verran valtaa seuranhaussa, mutta toisaalta hän viittasi enemmänkin naisten mahdollisuuksiin olla seksuaalisesti aktiivisia. Näin ollen viidennessä teemassa ei näkynyt merkittäviä sukupuolittuneita eroja sen osalta, miten vastaanottavaiseksi ja lämminhenkiseksi haastateltavat ovat kokeneet seksibileiden ilmapiirin.

Haastateltavien kokemuksissa toistuvat tarve hyväksytyksi tulemisesta ja tämän tarpeen täytyminen seksibileiden sosiaalisen ilmapiirin myötä. Hyväksynnän saaminen ei välttämättä ole ollut ensimmäisenä asiana mielessä, kun henkilö on päättänyt mennä ensimmäisiin seksibileisiinsä. Nähdyksi ja hyväksytyksi tuleminen muiden silmissä ovat kuitenkin voineet muodostua merkittäväksi kokemukseksi, joka on heijastunut seksuaalisuuden ilmaisemiseen ja toteuttamiseen. Tämä oli läpileikkaava kokemus kaikissa muissa paitsi neljännessä teemassa, mutta siinäkin hyväksynnän saamisen tarve kietoutui mielensisäisiin paineisiin omasta taitavuudesta ja riittävydestä seksissä. Teemassa 1 hyväksytyksi tulemisen kokemus ruokki seksikkäästi pukeutumista, teemassa 2 se heijastui luvanantona omien mieltymysten mukaiselle seksin harrastamiselle, ja teemassa 3 se poisti häpeää kehon seksuaalisilta reaktioilta antaen luvan täysivaltaisen nautinnon kokemiselle. Frankin (2013, 112) tutkimus vahvistaa näitä havaintoja, sillä hänen mukaansa muiden havainnoiminen seksibileissä voi auttaa pääsemään yli kehoon ja seksiin liittyvästä häpeästä. Ihmiset sukupuolesta ja seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta ovat kertoneet, että muiden ihmisten seksin näkeminen paikan päällä on auttanut heitä tuntemaan itsensä "normaaliksi" ja kokemaan vapautta tukahduttamisen sijaan (em.). Teemassa 5 hyväksytyksi tulemisen kokemus puolestaan kiteytyi yhteisöllisyyden tunteeseen ja yhteisöltä saatuun hyväksyntään; kokemukseen siitä, että osallistujat ovat yhdessä "normaaleja" toteuttaessaan seksuaalisuuttaan itselleen sopivalla ja mieluisalla tavalla. Seksikumppaneilta saatu hyväksyntä ja laajemmin seksibileyhteisön tuki voivat siten auttaa tutkimaan omaa seksuaali-identiteettiään ja seksuaalisuutensa erilaisia ulottuvuuksia (McDonald 2010, 76).

Eräs kiinnostava huomio haastateltavien kokemuksissa on, että niissä ristesivät kuvaukset yhtäältä seksibileiden paineettomasta ilmapiiristä ja toisaalta paineita aiheuttavasta ilmapiiristä. Teemassa 2 monet haastateltavat painottivat, että he eivät koe seksibileissä paineita olla tai toimia tietyllä tavalla. Sen sijaan erilaisten seksin muotojen näkeminen vapauttaa tutkimaan omia mieltymyksiään ja nautintoaan juuri itselle sopivalla tavalla omassa tahdissaan. Tämä on kuitenkin ristiriidassa neljännessä teemassa esitettyihin suorituspaineesiin, epävarmuuksiin ja sosiaaliseen vertailuun, jotka koskivat erityisesti seuranhakua ja seksissä onnistumista. Toisen teeman kuvaukset paineettomuudesta käyvät järkeen, mutta toisaalta olin hieman yllättynyt. Frankin (2013, 115) tutkimuksessa ihmiset sukupuolesta riippumatta kertoivat tuntevansa epävarmuutta vertaillessaan itseään muihin osallistujiin. He kokivat painetta osoittaa tykkäävänsä samoista asioista kuin muutkin ja suostua asioihin, joita eivät itse koe kovinkaan nautinnollisiksi (em.). Itsekin olen seurannut keskusteluja, joissa seksibileissä käyvät ihmiset ovat pohtineet, ovatko he riittävän halukkaita, kinkyjä, rohkeita tai kokeilunhaluisia. Siksi oli kiinnostavaa huomata, että haastateltavillani ei juurikaan ollut vastaavia kokemuksia. Kyseinen aihe saattaisi tarvita lisää tarkastelua: millaiset seksuaalisuuden toteuttamisen tavat mahdollisesti saavat ylistystä seksibileipiireissä, ja voiko tämä aiheuttaa huonommuuden tunnetta tai paineita toteuttaa seksuaalisuuttaan tietyllä tavalla?

Analyysini perusteella osallistujat kokevat seksibileiden sosiaalisella ilmapiirillä olevan merkitystä heidän kokemustensa muovautumisessa. Ilmapiirin tutkimusta teoretisoineet Sumar-tojo ja Pink (2019, 30–31) ovat esittäneet, että ilmapiiri voidaan ymmärtää tapana ajatella muutosta, sillä se tarjoaa mahdollisuuden tuntoa ja ajatella maailmaa eri tavalla. Seksi ja seksuaalisuus voivat näyttäytyä seksibileissä ainakin osittain uudessa valossa osallistujille. Perinteiset arvot ja normit muotoutuvat seksibileissä uudelleen, jolloin tapahtuman sosiaalinen ilmapiiri ja ympäristö ohjaavat seksuaalikäyttäytymistä luoden sille erilaisia mahdollisuuksia ja rajoitteita. Oman seksuaalisuuden toteuttamisen mahdollistava sosiaalinen ilmapiiri voi siten muuttaa käsityksiä omasta ja muiden seksuaalisuudesta sekä siitä, mikä on seksuaalisesti hyväksyttävää ja kiellettyä. (Haywood 2022b, 162.) Totuttujen normien rikkomisen saattaa aluksi aiheuttaa hämmennystä, mutta vähitellen esimerkiksi avoin seksistä puhuminen ja seksuaalisuutta avoimesti ilmaiseva pukeutuminen voivatkin alkaa tuntua normaalilta. Toisin sanoen seksibileet sosiaalisena ilmiönä ja eräänlaisena alakulttuurina luovat uusia normeja, toimintatapoja ja käsityksiä maailmasta (ks. Wiederman 2005, 497). Raken-tamieni teemojeni nimet itse asiassa viittaavat seksibileikävijöiden maailman tai vähintäänkin seksuaalisen tuntemisen, ajattelun ja toiminnan muovautumiseen seksibileiden ilmapiiriä vastaavaksi.

Teemojen sisällöt saavat erilaisia painotuksia tapahtumakohtaisesti. Tähän vaikuttavat esimerkiksi järjestäjätaho, tapahtuman teema, säännöt, kävijämäärä sekä kävijöiden ikä- ja sukupuoli-jakauma. Mikäli tapahtuman teemana on gangbang, ilmapiiri, osallistujien asemoituminen toimintaan sekä sen myötä käyttäytyminen eroavat verrattuna elegantiksi mainostettuun eroottisävytteiseen tapahtumaan tai rakkaudellisuutta ja tietoista seksuaalisuuden ilmaisua painottavaan illanviettoon. Ilmapiirejä voi tarkastella siitä näkökulmasta, kuinka ihmiset kulkevat kohti tietynlaisen ilmapiirin omaavia paikkoja, jotka voivat muuttaa tuntemisen, tulkitsemisen ja kokemisen tapoja tulevista kohtaamisista ja tilanteista (Sumartojo & Pink 2019, 31). Kun on tottunut tietynlaisten seksibileiden ilmapiiriin, ja etenkin jos se on tuonut itselle hyvän ja vapautuneen olon, muunlaiset seksibileet ilmapiireineen voivat tuntua vääränlaisilta. Haastateltavat tekivät tapahtumien välillä erottelua esimerkiksi ilmapiirin turvallisuuden osalta. Seksibileissä käyvät ihmiset voivat siten valita mennä tapahtumiin, jotka tukevat heidän käsitystään itselle mieluisasta seksibileiden ilmapiiristä. Pääasiassa tutkimusaineistossani painottuvatkin myönteiset kokemukset, mikä osittain kertoo siitä, että tutkittavat ovat löytäneet itselleen sopivia yhteisöjä ja tapahtumia seksibilepiireissä.

Tunnistin haastattelupuheessa kuvauksia, joissa tutkittavat pyrkivät oman toimintansa kautta tuottamaan tietynlaista ilmapiiriä sekä välttämään toisenlaista ilmapiiriä. Tämä näkyi siinä, kuinka haastateltavat halusivat luoda ja ylläpitää hyväksyvää, turvallista ja yhteisöllistä ilmapiiriä. Esimerkiksi teemassa 5 ilmeni, että haastateltavat ovat halunneet tuottaa uusille seksibilekävijöille tunteen lämpimästä vastaanotosta, jollaisen he itsekkin olivat saaneet kokea. Näin ollen ilmapiirit voivat kulkea ihmisten mukana tapahtumasta toiseen. Aiempien tutkimusten mukaan seksibilekävijöiltä odotetaan empaattisuutta, hienotunteisuutta, huomaavaisuutta ja kykyä ilmaista seksuaalisesta kiinnostuksestaan asiallisesti (Harviainen ja Frank 2018, 233-234; Haywood 2022b, 112), mihin myös haastateltavat vaikuttivat pyrkivän. Voisikin sanoa, että ihanteellinen seksibilekävijä pyrkii rakentamaan ja ylläpitämään seksibileille ominaiseksi miellettyä ilmapiiriä, jota teemani havainnollistavat.

8.2 Soveltaminen tieteeseen ja käytäntöön

Seuraavaksi pohdin tutkimukseni käyttömahdollisuuksia sekä merkitystä tieteelle ja tieteellisen kentän ulkopuolelle. Tavoitteenani on ollut tuottaa lisää ymmärrystä seksibileistä seksuaalisena ilmiönä, siihen sisältyvistä toimintatavoista ja seksibileissä käymisen merkityksistä osallistujilleen. Tutkimukseni voi taustoittaa etenkin Suomen kontekstissa tehtäviä jatkokutkimuksia seksibileistä. Analyysini on myös tarjonnut vertailukohtaa muissa maissa toteutettuihin tutkimuksiin esimerkiksi suostumusikäntöjen, turvallisuuden tunteen,

yhteisöllisyyden ja ennen kaikkea seksibileiden koetun sosiaalisen ilmapiirin osalta. Toisena tavoitteenani on ollut normalisoida seksibileissä käymistä yhtenä seksuaalisuuden toteuttamisen muotona ja osana seksuaalisuuden moninaisuuden laaja-alaista kirjoa. Lisäksi olen halunnut tuottaa lisää tietoa ja ymmärrystä ihmisten seksuaalisuudesta.

Tutkimukseni tuo myös esiin kehityskohtia seksibilyhteisölle. Haastateltavat kokivat suostumuskäytäntöihin panostamisen seksuaalisuuden turvallisen toteuttamisen kannalta tärkeänä, minkä vuoksi asiaan kannattaa kiinnittää entistä enemmän huomiota esimerkiksi tapahtumien sääntöjä selkiyttämällä ja tuomalla ne näkyvästi ja kuuluvasti esiin tapahtumissa. Järjestäjien ei tule olettaa, että kaikki ovat automaattisesti tietoisia turvallisuutta koskevista käytännöistä. Eri järjestäjien käymä keskinäinen vuoropuhelu sekä osallistujien palautteen kuuntelu auttavat edistämään turvallisuuskäytäntöjen kehittämistä. Lisäksi tarvitaan nopeaa reagointia turvallisuutta vaarantaneisiin rikkomuksiin sekä avoimen läpinäkyvää tiedotusta. Tutkimuksessani tuli myös ilmi, että seksibileiden hektisen ilmapiirin vuoksi jotkut voivat kokea jännitystä ja suorituspainetta seksissä, mikä haittaa nautintoa ja hetkeen keskittymistä. Tämän aiheen keskustelua olisi suositeltavaa jatkaa seksibilyhteisön sisällä.

Sosiaalisena ilmiönä seksibileet tuovat näkyviin yhteiskunnasta erottuvia tapoja ajatella seksuaalisuutta. Nähdäkseni nämä ajattelutavat ja arvot mukailevat feministisiä näkemyksiä, joissa seksuaalinen aktiivisuus ja seksuaalisuuden yksilöllinen ilmaiseminen sallitaan kaikille sukupuolille ja kehoille. Seksibileissä seksuaalisuus nähdään haastateltavieni kokemusten perusteella myönteisenä osana ihmisyyttä, eikä sitä tarvitse hävetä tai piilotella. Luvananto oman seksuaalisuutensa kukoistamiselle muita kunnioittaen voi luoda tunteen, että ihminen saa olla oma itsensä kokonaisuudessaan. Lisäksi seksibileet tarjoavat kävijöilleen seksuaaliterveydestä huolehtimisen taitoja, joita he voivat hyödyntää myös muissa seksuaalisissa kohtaamisissaan. Tällaisia taitoja ovat esimerkiksi seksitautien ehkäisemisen käytännöt erilaisissa seksitavoissa sekä seksitautien säännöllinen testaaminen. Tämänkaltaisen seksuaaliterveydestä huolehtimisen mentaliteetin soisi leviävän myös laajemmin yhteiskuntaan.

8.3 Tutkijan positioituminen tiedontuotannossa

Sisäpiiriläisyyteni merkitys korostui tutkimusprosessin aikana erityisesti tutkittavien rekrytointivaiheessa, sillä lähes puolet tutkimukseen ilmoittautuneista tiesi minut entuudestaan. Vapaamieliset piirit ovat Suomen väkilukuun suhteutettuna melko pienet, joten voi olla vaikeaa saada tutkittavia, joihin sisäpiiritutkijalla ei olisi mitään yhteyttä. Sisäpiiriläisyys saattoi tuoda etua, sillä monet eivät välttämättä halua antaa haastattelua tutkijalle, jonka oletetaan

olevan ulkopuolinen. Kerroin myös haastattelujen alussa, että teen sisäpiiritutkimusta. Sisäpiiriin kuuluminen voi lisätä luottamuksen tuntua ja uskoa siihen, että tutkija on tutkittavan puolella: sisäpiiriläinen ei tuomitse, kummeksu tai kyseenalaista. Sisäpiiriläiselle voi tuntua senkin vuoksi helpommalta puhua, että hänen oletetaan olevan hyvin perillä vapaamielisestä elämäntyylistä, ja hänen kanssaan voi kokea samaistumispintaa. Tutkimus ei tunnu ulkopuolisten tirkistelyltä, vaan halulta tuottaa asianmukaista tietoa seksibileissä käymisestä.

Seksibileissä käyvät ihmiset voidaan ajatella "toisiksi", sillä seksuaalinormien rikkominen asettaa heidät yhteiskunnan marginaaliin. Näin ollen minun on tutkijana täytynyt huolehtia, että en tutkimuksellani vahvista olemassa olevia valtasuhteita (Barker & Langdridge 2010, 5) ja seksibileikäviöihin kohdistuvia negatiivisia stereotyyppioita. Vaikka marginalisoituja ryhmiä tutkittaessa on tärkeää välttää vahingon aiheuttamista tutkimuskohteena olevalle ryhmälle ja sen jäsenille (Braun & Clarke 2022b, 215), ryhmänsisäisiä valtdynamiikkoja ja sosiaalisten kategorioiden tuottamia erontekoja ei ole syytä piilotella. Jackson ja Scott (2010, 162) ovat painottaneet, että niin norminmukaisia kuin normeja ylittäviä seksuaalikäyttäytymisen muotoja täytyy voida kritisoida ja tutkia niiden ylläpitämiä eriarvoisuuksia. Kiinnitin näihin asioihin huomiota tuomalla monipuolisesti esiin, mistä seksibileissä käymisestä on kyse, ja normalisoimalla sitä yhtenä seksuaalisuuden toteuttamisen muotona. Toivon, että tutkimuksestani välittyy, että seksibileet ovat moniulotteinen ilmiö, jonka sisällä on monenlaisia ihmisiä erilaisilla taustoilla, ominaisuuksilla, motiiveilla, kokemuksilla ja ajatusmaailmoilla varustettuna. Erilaisten sosiaalisten erontekojen, kuten sukupuolen ja kehonkoon, näkyväksi tuleminen haastattelupuheessa oli analyysin tekemisessä hyödyllistä myös itselleni, sillä se auttoi analysoimaan teemoihin sisältyvien kokemusten erilaisia puolia.

Sisäpiiritutkimuksessa on huomioitava, että tietyissä sosiaalisissa ryhmässä kaikki identiteetit eivät ole tasavertaisia. Voi olla, että tietyt positiot ja piirteet tekevät tutkijasta etuoikeutetun tai marginalisoidun verrattuna tutkittaviin. (Braun & Clarke 2022b, 216.) Tämä kävi ilmi niissä haastatteluissa, joissa huomasin cissukupuoleni (syntymässä määritelty sukupuoli vastaa sukupuolikokemustani ja -identiteettiäni), kehonkokoni ja ikäni asettavan minut etuoikeutetumpaan asemaan suhteessa tutkittavaan. Tämä osoitti konkreettisesti sen, kuinka kokemukset voivat vaihdella niiltä osin, millaisiin tapahtumiin yksilö kokee pääsevänsä, millaisia tunteita erilaiset tapahtumat herättävät ja kuinka itseä arvioi suhteessa muihin osallistujiin. Näissä haastattelutilanteissa oli kiinnostavaa huomata, kuinka omien etuoikeuksien havaitseminen aiheutti minussa samanaikaisesti sekä epä mukavuutta että empatiaa haastateltavaa ja hänen kokemuksiaan ja tuntemuksiaan kohtaan.

Kaiken kaikkiaan keskustelut haastateltavien kanssa tarjosivat minulle oivalluksen kokemuksia ja avartunutta ymmärrystä seksibileiden ja seksuaalisesti vapaamielisen yhteisön maailmasta. Myös jokainen haastateltava sanoi haastattelun jälkeen, että heille jäi haastattelusta hyvä mieli. Kysymyksiin vastaaminen sai monia heistä pohtimaan asioita, joita he eivät olleet aiemmin miettineet syvällisesti, mikä auttoi tekemään itsetutkiskelua ja jäsentelemään kokemuksiaan. Monet myös ilmaisivat olevansa iloisia siitä, että seksuaalisesti vapaamielisestä yhteisöstä ja tapahtumista tehdään tieteellistä tutkimusta, ja tämä oli heille hyvä väylä päästä sanoittamaan ja tuomaan esiin ajatuksiaan ja kokemuksiaan.

8.4 Vahvuudet ja rajoitukset

Seuraavaksi pohdin ja arvioin tutkimukseni aineiston edustavuutta, metodologisia valintoja sekä analyysin pätevyyttä. Edustavuuden osalta on syytä huomioida, että tutkimukseeni osallistuneet ovat valkoisia, suomea puhuvia ja uskoakseni vammattomia (aiheesta ei keskusteltu haastatteluissa). Kokemukset ja näkemykset saattaisivatkin olla hyvin erilaisia tai vähintäänkin sisältää toisenlaisia vivahteita, mikäli haastateltaisiin esimerkiksi eri etnisistä, kulttuurisista ja uskonnollisista taustoista tulevia, ei-suomenkielisiä tai vammaisia seksibilekävijöitä. Lisäksi on huomioitava tutkittavien ikä. Tutkimukseen ei osallistunut alkuperäisen suunnitelmani mukaan lähempänä kahtakymmentä ikävuotta olevia nuoria aikuisia. Jos nyt voisin päättää toisin, saattaisin rajata tutkittavien iän vieläkin alemmas, jolloin tutkimukseni olisi kartoittanut vieläkin nuorempien seksibilekävijöiden kokemuksia. Nyt nuorin osallistuja oli 29-vuotias, joten vastaajien keski-ikä oli pitkälti samaa luokkaa kuin monissa muissa seksibileitä käsittelevissä tutkimuksissa. Toisaalta tämä lisää analyysin vertailukelpoisuutta.

Seksibileitä käsittelevän tutkimuksen kohdalla on tärkeää pohtia, ketkä ylipäätään kokevat turvalliseksi kertoa kokemuksistaan stigmatisoidusta aiheesta. Miten yhteiskunnan vallitsevat normit ja asenteet vaikuttavat siihen, ketkä ovat valmiita osallistumaan marginalisoitua seksuaalisuutta käsitteleviin tutkimuksiin? Voi olla, että jotkut eivät halunneet osallistua tähän tutkimukseen, koska he pelkäsivät tulevansa tunnistetuiksi. Lisäksi tutkimuskutsun levittäminen sosiaalisessa mediassa ei kyennyt tavoittamaan kaikkia potentiaalisia tutkittavia.

Myös aineistonkeruutavalla on merkitystä tiedontuotantoon. Sen ohella, että hain tutkimukseen vähintään vuoden verran seksibileissä käyneitä henkilöitä, myös haastattelumenetelmä on voinut vaikuttaa siihen, että tutkimukseen hakeutui pääasiassa heitä, jotka kokevat seksibileet ja vapaamielisen elämäntyylin itselleen tärkeäksi. Tämä saattaa selittää myönteisten kokemusten ja yhteisöllisyyden korostumista aineistossa. Haastattelua ei myöskään

voi tehdä täysin anonymisti, mikä on voinut rajata osallistujia. Mikäli aineistoa olisi kerätty esimerkiksi anonymilla kyselyllä, yhä moninaisemmat näkemykset ja kokemukset olisivat saattaneet tulla kuuluviin. Koin kuitenkin haastattelun mielekkäimmäksi aineistonkeruutavaksi, koska se mahdollisti useiden avointen kysymysten ja lisäkysymysten esittämisen sekä laajojen vastausten saamisen, mikä tuotti rikkaan tutkimusaineiston myös myöhempää käyttöä varten. Toisaalta on huomioitava, että kysymysten muotoilu on vaikuttanut tutkimusaineiston muotoutumiseen, kuten myös se, mitä olen osannut tai en ole osannut kysyä.

Kuten lähes mikä tahansa tutkimusaineisto, myös haastattelut ovat kontekstuaalisia, eli ne vangitsevat niiden tapahtumishetkellä mieleen tulleet ajatukset, havainnot ja kokemukset. Tähän vaikuttavat muun muassa haastateltavan senhetkinen olotila sekä haastateltavan ja haastattelijan välinen vuorovaikutus. Haastattelutilanne voi itsessään olla jännittävä ja uusi, eikä se välttämättä mahdollista kaikkien kokemusten esiintuomista. Moni haastattelukysymykseni vaati kokemusten muistelua ja reflektointia. Tutkittavat eivät välttämättä olleet aiemmin pohtineet joitakin kysyttäviä asioita, joten vastausten tuottaminen tuntui heistä paikka paikoin haastavalta. Voikin olla, että haastattelun jälkeen heille on tullut mieleen lisää asioita, kun niitä on päässyt pidempään työstämään omassa rauhassa.

Haastattelut eivät perustu vain siihen, millaista puhetta haastateltavat osaavat tuottaa tietyssä hetkessä, vaan myös siihen, mitä he haluavat ja valitsevat nostaa esiin. Tutkittavalla on käsitys siitä, millaiset oletukset sisäpiirissä vallitsevat. Tämä voi vaikuttaa siihen, miten henkilö itsestään puhuu ja uskaltaako hän paljastaa poikkeavia näkemyksiä. Tutkija voi vain yrittää tuoda esiin avarakatseisuuttaan ja tuomitsemattomuuttaan. (Juvonen 2017, 404-405.) Tämä on ollut huomioon otettava seikka tutkimuksessani, sillä vapaamielisessä yhteisössä vallitsee tietynlaisia vaatimuksia, mielipiteitä ja uskomuksia esimerkiksi ehkäisyn käyttöön, seksuaaliseen suuntautumiseen, mieltymyksiin, suostumuksellisuuteen ja soveliaaseen kanssakäymiseen liittyen. Halusin luoda hyväksyvän ja ymmärtäväisen suhtautumisen avulla haastatteluihin ilmapiirin, jossa mahdollisia yhteisön näkemyksistä poikkeavia ajatuksia pystyi esittämään turvallisesti ja avoimesti.

Braun ja Clarke (2022b, 142-145) ovat kritisoineet tapaa, jolla laadullisissa tutkimuksissa pyydellään anteeksi sitä, että tulokset eivät ole yleistettävissä pienen otoskoon vuoksi. Heidän mielestään tällaisesta toimintatavasta tulisi pyristellä irti, sillä määrällisissäkään tutkimuksissa ei pahoitella sitä, ettei aineisto tarjoa vivahteikasta, monitahoista ja syvällistä analyysia ihmisten subjektiivisista ja kontekstuaalisesti sijoittuneista merkityksenannoista. Tästä syystä tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa tulee kohdistaa huomio ensisijaisesti

laadullisen tutkimuksen kriteereihin, joihin suuri otanta harvemmin kuuluu. Yleistettävyyden sijaan laadullisia tutkimuksia voi toisinaan olla tarkoituksenmukaisempaa arvioida analyysin siirrettävyyden (engl. *transferability*) osalta. Tutkimuksen siirrettävyys edellyttää yksityiskohdasta kontekstin, osallistujien, tutkimusasetelman ja olosuhteiden kuvailua, jotta lukija voi arvioida, missä määrin analyysia voi soveltaa tämän nimenomaisen tutkimuksen ulkopuolelle muihin konteksteihin. (Em.) Kuvailin tarkasti tutkimukseni kontekstia, tutkimukseen osallistuneita henkilöitä ja haastattelutilannetta luvuissa 6 ja 7, joissa käsittelin aineistoa ja menetelmiä sekä analyysia. Lisäksi olen suhteuttanut analyysini tuloksia ja tulkintojani aiempiin tutkimuksiin, mikä on kiinnittänyt ne laajempaan kontekstiin ja tarjonnut niille tukea.

Refleksiivinen temaattinen analyysi tarjosi samaan aikaan sekä joustavuutta että raameja haastateltavien kokemusmaailmojen analyysille. Koin merkitysmallien teemoittelun joksikin keinotekoiseksi, sillä todellisuus ei jakaudu selkeästi rajattaviin, täysin toisistaan erillisiin aihealueisiin, jotka voidaan pakottaa omiin lokeroihinsa. Vaikka temaattinen analyysi ei täysin poissulje teemojen limittäisyyttä, todellisuus on tätäkin monimukaisempi. Tämä tuli varsin konkreettisesti esille analyysin kirjoittamisprosessin aikana, kun havaitsin teemojen välillä samankaltaisuuksia. Tämä edellytti teemojen rajojen selkiyttämistä entistäkin tarkemmin, mutta en tavoitellut teemojen täydellistä erillisyyttä. Luomissani teemoissa esiintyy jonkin verran päällekkäisyyttä, sillä erilaiset ilmapiirin piirteet sekä seksuaalisuuden ilmaisemisen ja toteuttamisen tavat ovat moniulotteisesti vuorovaikutuksessa keskenään.

Todellisuuden keinotekoisesta jaottelusta huolimatta koen, että refleksiivinen temaattinen analyysi soveltui hyvin tutkimusongelmaan vastaamiseen. Tätä menetelmää soveltamalla pystyin jäsentämään aineistosta keskenään erottuvia ilmapiirin piirteitä, seksuaalisuuden ilmaisemisen ja toteuttamisen muotoja sekä näiden keskinäisiä suhteita. Reflektiota painottava analyysimenetelmä soveltui erityisen hyvin sisäpiiritutkimukseen, jossa minun oli tutkijana tiedostettava oma roolini ja asemani suhteessa tutkimusaiheeseen ja tutkittaviin. Lisäksi se antoi tilaa tulkita ja reflektoida aineiston sekä omien havaintojeni ja aiempien tutkimusten välisiä yhteyksiä jo analyysiluvussa, jolloin johtopäätöksissä sain keskittyä laajempiin yhteyksiin ja pohdintoihin, mikä sujuvoitti kirjoittamisprosessia.

Tulkintani ja tapani jäsenellä tutkimusaineistoa ja havaita sen sisältämiä merkitysmalleja ovat syntyneet tutkimusprosessin aikaisten tietojeni ja kokemusteni, sosiaalipsykologisen ja seksologisen näkökulmani sekä käyttämäni analyysimenetelmän pohjalta. Olen pyrkinyt vahvistamaan tulkintojeni pätevyyttä huolellisella paneutumisella aineistoon sekä perustelemalla tekemäni valinnat ja tulkinnat. Niistä ei kuitenkaan tarvitse olla samaa mieltä, sillä

tulkitseminen on aina subjektiivista ja siten haastettavissa. Tiedostan, että jotkut analyysin osat resonoivat yksittäisten lukijoiden näkemysten ja kokemusten kanssa ja toiset eivät, ja juuri näin on hyvä – tutkijan tulkintoja täytyykin pystyä arvioimaan kriittisesti. Sanoisinkin, että tämä tutkimus kattaa määrittelemättömän kokoisen osan seksibileissä tehdyistä havainnoista ja saaduista kokemuksista. Todellisuutta ei onneksi tarvitse kirjoittaa ja luoda yksin, vaan se luodaan yhdessä muiden tutkijoiden ja toimijoiden kanssa.

8.5 Jatkotutkimusaiheita

Seksibileet ansaitsevat tulla tutkituiksi, sillä kyseessä ei ole mikään aivan pieni tai merkityksetön ilmiö. Seksibileyhteisö on havaintojeni mukaan ottanut Suomessa viime vuosina pienen harppauksen eteenpäin aktiivisuutensa puolesta. Helsinkiin perustettiin vuonna 2023 seksiklubi, joka järjestää viikoittain tapahtumia, joiden kävijämäärät vaihtelevat muutamasta kymmenestä noin kolmeensataan. Lisäksi seksibileitä järjestetään ympäri Suomea pitkin vuotta lukuisten eri järjestäjien toimesta. Toisinaan kaikki halukkaat eivät edes pääse mukaan tapahtumiin, sillä kiinnostuneita osallistujia olisi enemmän kuin tilakapasiteetit antavat myöten. Keväisin ja syksyisin Himoksella järjestettävään seksuaalisesti vapaamielisten ihmisten mökkitapahtumaan on koronapandemian jälkeen vuodesta 2022 eteenpäin osallistunut joka kerta yli tuhat henkilöä. (Xperience United 2024.) Seksibileet houkuttelevat jatkuvasti paikalle uusia kävijöitä, joista osalle riittää yksi tai kaksi käyntikertaa, kun taas osasta tulee bileiden vakiokasvoja, ja seksibileistä muodostuu heille elämäntapa. Kaiken kaikkiaan seksibileiden järjestäminen ja niissä käyminen on varsin elinvoimainen ilmiö Suomessa, minkä vuoksi seksibileiden ja seksuaalisesti vapaamielisen yhteisön ja elämäntyylin tutkimuksessa on valtavasti potentiaalia.

Mieleeni on tullut lukuisia aiheita ja näkökulmia, joista olisi kiinnostavaa ja tarpeellista jatkaa aiheen tarkastelua. Tässä tutkimuksessa keskityin seksibileiden ilmapiirin piirteisiin yleisesti, mutta tosiasiaa ilmapiiri vaihtelee tapahtumasta toiseen. Tästä syystä voisi olla mielekästä vertailla esimerkiksi etnografisesti erilaisten seksibileiden ilmapiirejä keskenään. Myös ajallinen tutkimusote voisi tarjota kiinnostavaa tietoa seksibilepiirien ja tapahtumien ilmapiirin kehittämisestä Suomessa vuosien varrella. Tietoa voisi kerätä heiltä, jotka ovat käyneet seksibileissä vuosia tai olleet itse järjestämässä tapahtumia.

Seksibiletutkimus tarvitsee myös intersektionaalista otetta. Tutkimusaiheena voisi esimerkiksi olla, miten sukupuoli, ihonväri, etnisyys, toimintakyky, ikä, kehon koko ja/tai seksuaaliset mieltymykset ovat yhteydessä siihen, miten yksilö kohdataan seksibileissä, miten yksilö

asemoi itseensä suhteessa muihin osallistujiin ja miten hän kokee voivansa toteuttaa seksuaalisuuttaan seksibileissä. Esimerkiksi BDSM-tapahtumissa ei-valkoiset, rodullistetut ihmiset ovat kokeneet kohtaavansa huomattavasti valkoisia enemmän syrjintää ja fetisointia (Erickson ym. 2022, 1070). Vaikka tutkimuksessani painottui seksibileiden moninaisuutta arvostava ja ymmärtävä ilmapiiri, tätä on mahdollista kyseenalaistaa ja sukeltaa aiheeseen syvemmälle: Miten erilaisiin seksin, seksuaalisuuden ja sukupuolen ilmaisun ja toteuttamisen tapoihin suhtaudutaan seksibileissä ja arvotetaanko niitä mahdollisesti keskenään? Entä kuinka suhtautumistavat vaihtelevat eri seksibileissä? Lisäksi voidaan kysyä, miten esimerkiksi sukupuoliroolit ja ihmisten väliset valtdynamiikat ilmenevät seksuaalisesti vapaamielisen yhteisön sisällä, ja kuinka nämä ilmenemistavat vertautuvat valtakulttuuriin.

Tutkimusten mukaan monet eivät kerro läheisilleen käyvänsä seksibileissä (Bentzen & Træen 2013, 137–138; Kimberly & Hans 2017, 796; Vaynman & Harviainen 2022, 144.) Olisi kiinnostavaa tutkia, missä määrin seksibileikävijät toivovat elämäntapansa tai harrastuksensa pysyvän salassa tai olevan näkyvää. Joistakin voi tuntua harmittavalta ja jopa kuormittavalta, jos itselle merkitykselliseksi koettua elämänosaa ei pääse jakamaan muille. Toisaalta piilekö seksibileiden yksi viehätys niiden tabuluonteessa? Jotkut kokevat kutkuttavana ajatuksena, että kollegat, kaverit ja sukulaiset eivät tiedä, millaisten eroottisten viettelysten parissa seksibileikävijät vapaa-aikaansa viettävät (Vaynman & Harviainen 2022, 144). Salaisena pidettävään ja iloa tuovaan seksibileiyhteisöön kuulumisen voi lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja lojaaliutta yhteisöä kohtaan. Seksibileet ovat ikään kuin muusta elämästä irrallinen taikamaailma, jonne voi karata arkea ja päästää seksuaalisuutensa valloilleen.

Lähteet

- Ahtola, Anni & Forsström, Tiia & Paalanen, Tommi (2019) *Nautinnon aika*. Helsinki: Into Kustannus Oy.
- Barker, Meg & Langdrige Darren (2010) Introduction. Teoksessa Meg Barker & Darren Langdrige (toim.) *Understanding non-monogamies*. New York: Routledge, 1-11.
- Barker, Meg-John & Gill, Rosalind & Harvey, Laura (2018) *Mediated Intimacy: Sex Advice in Media Culture*. Polity.
- Bauer, Robin (2010) Non-Monogamy in Queer BDSM Communities: Putting the Sex Back into Alternative Relationship Practices and Discourse. Teoksessa Meg Barker & Darren Langdrige (toim.) *Understanding non-monogamies*. New York: Routledge, 142-153.
- Bentzen, Anne-Sofie & Træen, Bente (2013) Swinging in Norway in the Context of Sexual Health. *Sexuality & Culture* 18(1), 132-148.
- Bille, Mikkel & Bjerregaard, Peter & Sørensen, Tim Flohr (2015) Staging Atmospheres: Materiality, Culture, and the Texture of the in-Between. *Emotion, Space and Society* 15, 31-38.
- Braun, Virginia & Clarke, Victoria (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3(2), 77-101.
- Braun, Virginia & Clarke, Victoria (2022a) Conceptual and Design Thinking for Thematic Analysis. *Qualitative Psychology* 9(1), 3-26.
- Braun, Virginia & Clarke, Victoria (2022b) *Thematic Analysis: a Practical Guide*. Los Angeles: Sage.
- Coleman, Rebecca & Ringrose, Jessica (2013) Introduction: Deleuze and research methodologies. Teoksessa Rebecca Coleman & Jessica Ringrose (toim.) *Deleuze and research methodologies*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 1-22.
- Conley, Terri & Piemonte, Jennifer & Gusakova, Staci & Rubin, Jennifer (2018) Sexual Satisfaction among Individuals in Monogamous and Consensually Non-Monogamous Relationships. *Journal of Social and Personal Relationships* 35(4), 509-531.

Downing, Martin & Hirshfield, Sabina (2015) Physical and social influences of sex venue behavior: An ecological psychology approach to studying HIV risk among sexual minority men. *North American Journal of Psychology* 17(2), 323-341.

Endendijk, Joyce & van Baar, Anneloes & Deković, Maja (2020) He Is a Stud, She Is a Slut! A Meta-Analysis on the Continued Existence of Sexual Double Standards. *Personality and Social Psychology Review* 24(2), 163-190.

Erickson, Jennifer & Slayton, Anna & Petersen, Joseph & Hyams, Hannah & Howard, Lori & Sharp, Shane & Sagarin Brad (2022) Challenge at the Intersection of Race and Kink: Racial Discrimination, Fetishization, and Inclusivity Within the BDSM (Bondage-Discipline, Dominance-Submission, and Sadism-Masochism) Community. *Archives of Sexual Behavior* 51(2), 1063-1074.

Farvid, Panteá, and Braun, Virginia (2013a) The "Sassy Woman" and the "Performing Man": Heterosexual Casual Sex Advice and the (re)constitution of Gendered Subjectivities. *Feminist media studies* 14(1), 118-134.

Farvid, Panteá & Braun, Virginia (2013b) Casual sex as 'not a natural act' and other regimes of truth about heterosexuality. *Feminism & Psychology* 23(3), 359-378.

Farvid, Panteá & Braun, Virginia & Roney, Casey (2016) 'No Girl Wants to Be Called a Slut!': Women, Heterosexual Casual Sex and the Sexual Double Standard. *Journal of Gender Studies* 26(5), 544-560.

Fournier, Anabelle Bernard & Fulcher, Karyn & Shumka, Leah & Lachowsky, Nathan J. (2021) Group sex in the time of COVID: Intimacy, learning, and community-building in sexual communities during a pandemic. *The Canadian Journal of Human Sexuality* 30(2), 278-285.

Frank, Katherine (2013) *Plays well in groups: A journey through the world of group sex*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.

Frank, Katherine (2018) Rethinking Risk, Culture, and Intervention in Collective Sex Environments. *Archives of sexual behavior* 48(1), 3-30.

Gagnon, John & Simon, William (2017) *Sexual conduct: The social sources of human sexuality*. 2. painos (alkuperäinen teos julkaistu 1973). New York: Routledge.

Graff, Agnieszka & Korolczuk, Elzbieta (2022) *Anti-Gender Politics in the Populist Moment*. Oxon: Taylor & Francis.

Green, Adam Isaiah & Follert, Mike & Osterlund, Kathy & Paquin, Jamie (2010) Space, Place and Sexual Sociality: Towards an 'Atmospheric Analysis.' *Gender, work, and organization* 17(1), 7-27.

Grov, Christian & Hirshfield, Sabina & Remien, Robert & Humberstone, Mike & Chiasson, Mary Ann (2013) Exploring the Venue's Role in Risky Sexual Behavior Among Gay and Bisexual Men: An Event-Level Analysis from a National Online Survey in the U.S. *Archives of Sexual Behavior* 42(2), 291-302.

Hammers, Corie (2009) An Examination of Lesbian/Queer Bathhouse Culture and the Social Organization of (Im)Personal Sex. *Journal of contemporary ethnography* 38(3), 308-335.

Harviainen, J. Tuomas & Frank, Katherine (2018) Group Sex as Play: Rules and Transgression in Shared Non-monogamy. *Games and culture* 13(3), 220-239.

Haywood, Chris (2022a) Sex Clubs in the UK: Recreational Sex, Erotic Diversity and Geographies of Desire. *International Journal of the Sociology of Leisure* 5(3), 297-320.

Haywood, Chris (2022b) *Sex Clubs: Recreational Sex, Fantasies and Cultures of Desire*. Cham: Springer International Publishing AG.

Herbenick, Debby & Bowling, Jessamyn & Fu, Tsung-Chieh & Dodge, Brian & Guerra-Reyes, Lucia & Sanders, Stephanie (2017) Sexual diversity in the United States: Results from a nationally representative probability sample of adult women and men. *PLoS ONE* 12(7), e0181198-e0181198.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena (2008) *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus.

Hämäläinen, Mirja (2020) *Avoimet suhteet*. Helsinki: Kosmos.

Jackson, Stevi & Scott, Sue (2010) *Theorizing Sexuality*. Berkshire: McGraw-Hill.

Jozifkova, Eva (2013) Consensual Sadomasochistic Sex (BDSM): The Roots, the Risks, and the Distinctions Between BDSM and Violence. *Current psychiatry reports* 15(9), 392-392.

Juvonen, Tuula (2017) Sisäpiirihaastattelu. Teoksessa Matti Hyvärinen, Pirjo Nikander & Johanna Ruusuvuori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 398-410.

Kean, Jessica Joan (2018) Sex/love Skirmishes: 'swinging,' 'polyamory,' and the Politics of Naming. *Feminist media studies* 18(3), 458-474.

Kimberly, Claire (2016) Permission To Cheat: Ethnography of a Swingers' Convention. *Sexuality & culture* 20(1), 56-68.

Kimberly, Claire & Hans, Janson (2017) From fantasy to reality: A grounded theory of experiences in the swinging lifestyle. *Archives of Sexual Behavior* 46(3), 789-799.

Kuokkanen, Susanna (2021) "Miks mä oon näin helppo ja miks mä haluan seksiä?": Useita seksikumppaneita omaavien naisten seksuaalinen toimijuus ja kohtaamat asenteet. Kandidaatintutkielma. Tampereen yliopisto.

Liski, Taru (2014) "Pieni palanen utopiamaailmaa" - kinkykulttuuri yhteisöllisyyden tarpeesta muodostuneena ja kehittyneenä seksuaalisena alakulttuurina. *Seksologinen Aikakauskirja* 1(1), 44-56.

Longoria, Nini & Gormezano, Aki & Shumka, Leah & Lachowsky, Nathan (2023) 'It's a Lot More like Family Sunday Dinner than People Think': Community, Pleasure, and Other Motivations for Group Sex. *The Canadian journal of human sexuality* 32(2), 242-250.

Ludwig, Julia & Brunner, Franziska & Wiessner, Christian & Briken, Peer & Gerlich, Miriam & von dem Knesebeck, Olaf (2023) Public Attitudes towards Sexual Behavior-Results of the German Health and Sexuality Survey (GeSiD). *PloS ONE* 18(3), e0282187-e0282187.

Luomanen, Jari & Nikander, Pirjo (2017) Haavoittuvat haastateltavat? Teoksessa Matti Hyvärinen, Pirjo Nikander & Johanna Ruusuvuori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 287-296.

McDonald, Dee (2010) Swinging: Pushing the Boundaries of Monogamy? Teoksessa Meg Barker & Darren Langdrige (toim.) *Understanding non-monogamies*. New York: Routledge, 70-81.

Meunier, Étienne (2018) Social Interaction and Safer Sex at Sex Parties: Collective and Individual Norms at Gay Group Sex Venues in NYC. *Sexuality Research & Social Policy* 15(3), 329-341.

Montemurro, Beth (2022) *Having It: Proficiency, Pressure, and Performance*. Teoksessa Beth Montemurro (toim.) *Getting It, Having It, Keeping It up: Straight Men's Sexuality in Public and Private*. New Brunswick: Rutgers University Press, 85-116.

O'Byrne, Patrick & Haines, Marlene (2021) A qualitative exploratory study of consensual non-monogamy: sexual scripts, stratifications and charmed circles. *Social theory & health* 19(2), 137-154.

Paalanen, Tommi (2021) Seksuaalisuuden merkityksiä. Luento seksuaalikasvatuskoulutuksessa 20.1.2021. Sexpo.

Paasonen, Susanna (2018) *Many Splendored Things. Thinking Sex and Play*. London: Goldsmiths Press.

Pohtinen, Johanna (2014) Kinky seksuaalisuus arkisena ja arjesta irrottavana ilmiönä. *Seksologinen Aikakauskirja* 1(1), 3-14.

Pohtinen, Johanna (2016) Creating a Feeling of Belonging: Solidarity in Finnish Kink Communities. *SQS - Suomen Queer-tutkimuksen Seuran Lehti* 10(1-2), 21-34.

Richardson, Diane (2000) *Rethinking Sexuality*. London: SAGE.

Ritchie, Ani (2010) Discursive Constructions of Polyamory in Mono-Normative Media Culture. Teoksessa Meg Barker & Darren Langdrige (toim.) *Understanding non-monogamies*. New York: Routledge, 46-51.

Rolin, Kristina (2005) Tutkimuksen näkökulmasidonnaisuuden paradoksi. Teoksessa Liisa Husu & Kristina Rolin (toim.) *Tiede, tieto ja sukupuoli*. Helsinki: Gaudeamus, 97-111.

Rubin, Gayle (2011) *Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality*. Teoksessa Gayle Rubin (toim.) *A Gayle Rubin Reader: Deviations*. Durham: Duke University Press, 137-181.

Ruzansky, Amanda & Harrison, Marissa (2019) Swinging high or low? Measuring self-esteem in swingers. *The Social Science Journal* 56(1), 30-37.

Sanchez, Diana & Fetterolf, Janell & Rudman, Laurie (2012) Eroticizing Inequality in the United States: The Consequences and Determinants of Traditional Gender Role Adherence in Intimate Relationships. *The Journal of sex research* 49(2-3), 168-183.

Schori, Anouk & Jackowski, Christian & Schön, Corinna (2022) How Safe Is BDSM? A Literature Review on Fatal Outcome in BDSM Play. *International journal of legal medicine* 136(1), 287-295.

Simon, William & Gagnon, John (2003) Sexual Scripts: Origins, Influences and Changes. *Qualitative sociology* 26(4), 491-497.

Sumartojo, Shanti & Pink, Sarah (2019) *Atmospheres and the Experiential World: Theory and Methods*. London: Routledge.

Thompson, Ashley & Hart, Jocelyn & Stefaniak, Sarah & Harvey, Carissa (2018) Exploring Heterosexual Adults' Endorsement of the Sexual Double Standard among Initiators of Consensually Nonmonogamous Relationship Behaviors. *Sex roles* 79(3-4), 228-238.

Tiessalo, Paula & Karhumäki, Aune (2020) *Parisuhdepäivitys: Uudet säädöt rakkaudelle*. Jyväskylä: Atena.

Vaillancourt, Kourtney & Few-Demo, April (2014) Relational Dynamics of Swinging Relationships: An Exploratory Study. *The Family Journal* 22(3), 311-320.

Vaynman, Margaret & Harviainen, J. Tuomas (2022) Speaking with Swingers in Spain and France: Strategies from the Swinger World. *Sexuality & Culture* 27(1), 131-147.

Weeks, Jeffrey (2003) *Sexuality*. Toinen painos (alkuperäinen teos julkaistu 1986). Florence: Routledge.

WHO (2006) *Defining sexual health: Report of a technical consultation on sexual health, 28-31 January 2002, Geneva*. World Health Organization.

Wiederman, Michael (2005) The Gendered Nature of Sexual Scripts. *The Family journal* (Alexandria, Va.) 13(4), 496-502.

Wilkinson, Eleanor (2010) What's Queer about Non-Monogamy Now? Teoksessa Meg Barker & Darren Langdrige (toim.) *Understanding non-monogamies*. New York: Routledge, 243-254.

Wilt, Justin & Harrison, Marissa & Michael, Cobi (2018) Attitudes and Experiences of Swinging Couples. *Psychology and sexuality* 9(1), 38-53.

Digitaaliset lähteet

Forsström, Tiia & Forsström, Jouni (2021) Kitty Suoranta. Podcast-tallenne. H-sana. Julkaistu 7.7.2021. <https://hsana.fi/kitti-suoranta/>. Viitattu 4.5.2022.

Helsingin Sanomat (2023) Harrastamme seksiä. <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000010038140.html>. Viitattu 27.1.2024.

Helsinki Pride -yhteisö ry. (2023) Sateenkaarisanasto. <https://pride.fi/tietoa-tukea/sateenkaarisanasto/>. Viitattu 20.1.2024.

Hämeen Sanomat (2022) Eroottisiin bileisiin ajaa Hämeenlinnasta reilussa tunnissa - Kävimme tutustumassa Kirkkonummen niin pappeja kuin lakimiehiäkin houkuttelevaan aikuisviihdekeskukseen. <https://www.hameensanomat.fi/paikalliset/5504884>. Viitattu 3.2.2024.

Iltalehti (2023) Tunnussanalla sisään. <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/892d390b-e565-4a99-8d8e-57fff58165d6>. Viitattu 27.1.2024.

Iltalehti (2021) Parinvaihtajat puuhaavat koronasta huolimatta seksibileitä Himokselle - kokeneet swingerit ripittävät osallistujia: "Välinpitämättömyyttä". <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/d04ff559-31e8-43db-bfcc-3fb4abe5b213>. Viitattu 27.1.2024.

Ilta-Sanomat (2024) Parinvaihtajat kokoontuivat salaa Silja Symphonylla - kanssa-matkustaja järkyttyi. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000010207050.html>. Viitattu 6.2.2024.

Ilta-Sanomat (2023) K-18-tapahtuma valtaa Himoksen - Laura paljastaa, mitä siellä todella tapahtuu. <https://www.is.fi/seksi-parisuhde/art-2000009901186.html>. Viitattu 27.1.2024.

Ilta-Sanomat (2022) Aikuisten juhlat. <https://www.is.fi/seksi-parisuhde/art-2000009276858.html>. Viitattu 27.1.2024.

Ilta-Sanomat (2020a) Himoksen parinvaihtobileet: Avin tarkastaja saapui kello 23.35 - tämä on "seikkaperäisen raportin" sisältö. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000006674834.html>. Viitattu 27.1.2024.

Ilta-Sanomat (2020b) Pariskunta järkyttyi: Himoksella järjestetään parin-vaihto-bileitä keskellä pahinta korona-aikaa - "Ahkerimmat aloittavat jo torstaina". <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000007863983.html>. Viitattu 27.1.2024.

Jokinen, Arja (2024) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-nakokulmat/>. Viitattu 9.2.2024.

Kontula, Osmo (2017) FINSEX: Seksuaaliasenteet. Väestöliitto. <https://www.vaestoliitto.fi/artikkelit/finsex-seksuaaliasenteet/>. Viitattu 20.1.2024.

Seura (2021) Seksifantasiat voi toteuttaa seksibileissä - "Orgialäjät ovat tavallisia ja isompiakin porukoita on harrastamassa seksiä". <https://seura.fi/terveys/hyvinvointi/seksifantasiat-voi-toteuttaa-seksibileissa/>. Viitattu 3.2.2024.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2019) Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 3/2019. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf. Viitattu 1.3.2024.

Väestöliitto (2024) Seksi. <https://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/seksuaaliterveys/nuori-ja-seksuaaliterveys/seksi/> Viitattu 2.2.2024.

World Association for Sexual Health (2014) Declaration of Sexual Rights. <https://worldsexualhealth.net/wp-content/uploads/2013/08/Declaration-of-Sexual-Rights-2014-plain-text.pdf>. Viitattu 28.2.2024.

Xperience United (2024) Verkkosivu. <https://xperienceunited.com/>. Viitattu 2.4.2024

YLE (2023) Toisilla on lupa koskea. <https://yle.fi/a/74-20014416>. Viitattu 27.1.2024.

Liitteet

LIITE 1: TUTKIMUSKUTSU

Hei,

Teen sosiaalipsykologian pro gradu -tutkielmaa Tampereen yliopistossa. Tutkimukseni käsittelee seksibileissä ja muissa seksuaalisesti vapaamielisissä tapahtumissa käyvien ihmisten seksuaalisuuden toteuttamista ja ilmentämistä bilekontekstissa. Lisäksi kartoitan muun muassa vapaamielisen yhteisön ja ilmapiirin merkitystä yksilön käsitykselle omasta ja muiden seksuaalisuudesta.

Etsin haastateltaviksi 20-45-vuotiaita henkilöitä, jotka käyvät tai ovat käyneet seksibileissä joko sinkkuna tai ainakin toisinaan ilman kumppaniaan vuosien 2010-2022 aikana. Haastateltavalla olisi toivottavaa olla kokemusta vähintään vuoden verran seksibileissä käymisestä ja vähintään kolmista seksibileistä, joita ei ole suunnattu vain yhdelle sukupuolelle.

Haastattelut toteutetaan touko-kesäkuussa 2022 videoneuvottelusovellus Zoomissa. Aikaa haastatteluun kannattaa varata 1,5-2 tuntia. Haastattelut ovat täysin luottamuksellisia, eikä niissä kysytä yksilöiviä henkilötietoja. Haastattelut tallennetaan ja kirjataan tekstitiedostoksi, minkä jälkeen video-/äänitallenteet tuhoetaan. Aineisto jää vain omaan käyttööni, ja siitä tullessaan poistamaan haastateltavan tunnistamisen mahdollistavat tiedot. Osallistumalla tutkimukseen annat luvan hyödyntää aineistoa myös väitöskirjassani, minkä jälkeen aineisto tuhoetaan (lue tietosuojailmoitus).

Jos olet kiinnostunut tulemaan haastateltavaksi tai haluat saada lisätietoja, voit ottaa minuun yhteyttä sähköpostilla susanna.kuokkanen@tuni.fi tai Instagramissa yksityisviestillä [@suskielf](https://www.instagram.com/suskielf). Yhteydenotto ei velvoita sinua osallistumaan tutkimukseen. Lisäksi tutkimukseen osallistumisen voi peruuttaa missä vaiheessa tahansa.

Ystävällisin terveisin,

Susanna Kuokkanen

susanna.kuokkanen@tuni.fi

Tampereen yliopisto

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Pro gradun ohjaajana toimii professori Nelli Hankonen, nelly.hankonen@tuni.fi

LIITE 2: HAASTATTELURUNKO

Taustatiedot

1. Sukupuoli
2. Ikä
3. Miten määrittelet seksuaalisen suuntautumisesi?
4. Miten kauan olet ollut mukana vapaamielisessä elämäntyyliissä?

Seksuaalisesti vapaamieliseen yhteisöön liittyminen ja siihen kuuluminen

5. Kuvaile vapaasti, kuinka lähdit mukaan vapaamieliseen elämäntyyliin ja seksuaalisesti vapaamielisiin tapahtumiin. Voit kertoa esimerkiksi siitä, mikä sai sinut lähtemään mukaan tapahtumiin/bileisiin ja millaisia ensimmäiset kokemuksesi olivat.
 - Millaisissa tapahtumissa olet käynyt?
 - Millaisia havaintoja teit ensimmäisten kertojen aikana itsestäsi ja tapahtumissa käyvistä ihmisistä?
 - Millaisia ennako-oletuksia tai -käsityksiä sinulla oli ennen tapahtumiin menemistä? Muuttuivatko ne jotenkin vai pysyivätkö ennallaan?
6. Miten koit pääseväsi mukaan vapaamieliseen toimintaan tapahtumissa? Entä yhteisöön?
 - Oletko kokenut yhteenkuuluvuuden tai ulkopuolisuuden tunnetta? Millaisissa tilanteissa tai millaisten ihmisten seurassa nämä tuntemukset ovat ilmenneet?
 - Miten mahdolliset yhteenkuuluvuuden tai ulkopuolisuuden tunteet ovat vaikuttaneet käsityksiin itsestäsi ja seksuaalisesti vapaamielisistä ihmisistä?
 - Millaisia haasteita olet mahdollisesti kohdannut? Mistä uskot näiden haasteiden johtuvan? Miten olet toiminut näiden haasteiden kanssa?

Kokemukset ja havainnot seksuaalisesti vapaamielisestä elämäntyylistä ja yhteisöstä

7. Mieti seksuaalisesti vapaamielisissä tapahtumissa kohtaamiasi ihmisiä. Miten kuvailisit heitä?
 - Millaisia ihmisiä bileissä käy? Millaiset piirteet heitä yhdistävät vai onko mitään yhdistävää tekijää?
 - Onko tietynlaisten ihmisten helpompi päästä sisään vapaamieliseen maailmaan? Jäävätkö jotkut ihmiset yhteisön ulkopuolelle ja onko joidenkin vaikeampi päästä sisään?

- Onko erilaisia ihmisiä varten erilaisia miittejä ja tapahtumia?
 - Millaiset asiat ovat mahdollisesti yllättäneet vapaamielisessä elämäntyyliissä, tapahtumissa tai niissä käyvissä ihmisissä?
8. Millaisena seksi ja seksuaalisuus näyttävät seksibileissä ja muissa vapaamielisissä tapahtumissa ja kuinka tämä vertautuu bileiden ulkopuoliseen maailmaan?
- Millainen seksi/seksuaalisuus on sallittua/toivottua/hyvää tai kiellettyä/epätoivottua/pahaa seksibileissä verrattuna muuhun yhteiskuntaan?
 - Esiintyykö bileissä paineita olla seksuaalisesti tietynlainen tai toimia tietyllä tavalla?
 - Koetko bileiden tuovan jonkinlaisia mahdollisuuksia tai vapauksia seksin ja seksuaalisuuden ilmentämiseen ja toteuttamiseen?
9. Millaisia sukupuoleen liittyviä odotuksia ja toimintatapoja olet havainnut seksibileissä? Miten ne eroavat kulttuurisesti opituista sukupuolirooleista ja sukupuoliin kohdistuvista odotuksista?
- Toimivatko eri sukupuolet bileissä eri tavoin kuin muualla elämässä?
 - Kohdistuuko eri sukupuoliin erilaisia odotuksia? Poistuvatko tai muuttuvatko tietyt odotukset?

Oma toimijuus ja paikka vapaamielisessä maailmassa ja sen merkitys minäkäsitykselle

10. Millainen merkitys ja rooli vapaamieliseen elämäntyyliin osallistumisella tai yhteisöön kuulumisella on elämässäsi?
11. Mieti itseäsi seksibileissä/miitissä/tapahtumassa. Miten olemuksesi ja käyttäytymisesi siellä vertautuu bileiden ulkopuoliseen minääsi?
- Mitä puolia itsestäsi tuot esiin?
 - Mitä mahdollisesti piilotat?
12. Pohdi itseäsi seksuaalisesti vapaamielisessä yhteisössä ja muita siihen kuuluvia ihmisiä. Miten vertaudut suhteessa muihin yhteisön jäseniin?
- Oletko havainnut, että yhteisössä olisi erilaisia ryhmittymiä esim. mieltymysten, toimintatapojen tai asenteiden suhteen?
 - Millaisten ihmisten seuraan itse hakeudut/millaisten ihmisten seurassa viihdyt?
 - Millaisiin tapahtumiin et halua osallistua tai millaisten vapaamielisten ihmisen elämäntyyliissä et halua olla mukana?
13. Koetko, että seksibileisiin ja vapaamielisiin tapahtumiin osallistuminen on jollakin tapaa muovannut ymmärrystäsi omasta ja muiden ihmisten seksuaalisuudesta? Jos on, niin millä tavalla?

- Kun mietit omaa seksuaalisuuttasi nyt ja ennen, miten koet sen kehittyneen tai muovautuneen astuttuasi vapaamieliseen maailmaan?
- Millaisia arvoja ja asenteita seksuaalisuutta koskien sinulla on nykyään?
- Onko seksuaalisesti vapaamielinen elämäntyyli tuonut sinusta esiin joitain uusia puolia? Miten ne tulevat elämässäsi ilmi?

14. Tuleeko mieleesi vielä jotain, mitä haluaisit sanoa tähän haastatteluun tai tutkimukseen liittyen?

LIITE 3: YHTEENVETO SEKSIBILEIDEN ILMAPIIRIN HEIJASTUMISESTA SEKSUAALISUUDEN ILMAISEMISEEN JA TOTEUTTAMISEEN SEKSIBILEKONTEKSTISSA

TEEMA	ILMAPIIRIN PIIRTEET	ILMAPIIRIN MERKITYKSET JA FUNKTIOT SEKSUAALISUUDEN ILMAISEMISELLE JA TOTEUTTAMISELLE	SEKSUAALISUUDEN ILMAISEMISEN JA TOTEUTTAMISEN MUODOT
1. Yksilölliseen itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri	Seksuaalisuuden, sukupuolen, kehojen ja suhteiden moninaisuuden esiintuominen, hyväksyminen ja kunnioittaminen Tuomitsemisen ja paheksumisen puuttuminen Valveutuneisuus ja ymmärrys seksuaalisuuden ja sukupuolen teemoista	Luo hyväksytyksi tulemisen tunnetta omana itsenään Luo turvallisuuden tunnetta itsensä ilmaisulle Rohkaisee ja antaa luvan seksuaalisuuden yksilölliseen itseilmaisuun Aiheuttaa epävarmuutta, kuinka sukupuolesta ja seksuaalisuudesta voi puhua loukkaamatta ketään	Pukeutuminen ja laittautuminen seksikkäästi, paljastavasti, seksuaalisia mieltymyksiään esiin tuoden, sukupuoltaan ilmaisten ja/tai sukupuolirooleja rikkoen Oman monisuhteisuuden esiintuominen
2. Omien halujen ja tarpeiden mukaiseen seksiin kannustava ilmapiiri <u>Alateemat</u> a. Turvallisuuden tunne taustalla b. Yksilöllisten halujen ja tarpeiden kuuntelu	Turvallisuuden tunteeseen panostaminen kollektiivisesti (suostumuksellisuus, kehollinen itse-määrääminen) Yhteiskunnallisten, rajoittaviksi koettujen seksuaalinormien rikkominen Yksilöllisten halujen, mieltymysten, toiveiden ja tarpeiden kuuntelun salliminen ja siihen kannustaminen Seksuaalisen aktiivisuuden salliminen kaikille sukupuolille	Luo turvallisen ja rennon olotilan Poistaa tai vähentää seksuaalisuuteen ja seksiin liittyvää häpeää Sallii naisille seksuaalisesti aktiivisen käyttäytymisen Olettaa miehiltä aloitteellisuutta	Seksuaalisten halujen ja tarpeiden tyydyttäminen Seksin erilaisten muotojen harrastaminen Seksifantasioiden toteuttaminen Kokemusten kerryttäminen Omien halujen mukainen seksin harrastaminen
3. Avoimen ja kokeilevan seksuaalisuuden normalisoiva ilmapiiri <u>Alateemat</u> a. Seksuaalisesti vapaamielinen asenneilmapiiri ja toiminta b. Seksuaalinen kokeilu ja itsetutkiskelu	Seksuaalisesti vapaamielinen ja avoin ajatusmaailma Seksiin ja seksuaalisuuteen suhtautuminen tärkeänä ja myönteisenä elämän osa-alueena Seksiin ja seksuaalisuuteen suhtautuminen tavallisena ja arkisena elämän osa-alueena Alastomuuden ja paljastavan pukeutumisen normalisoituminen Avoin suhtautuminen saman sukupuolen väliseen seksiin (naisen kohdalla voimakkaampi)	Saa erilaiset seksin toteuttamisen tavat tuntumaan normaaleilta ja luonnollisilta Luo hyväksytyksi tulemisen tunnetta omalle seksuaalisuudelle Sallii useat samanaikaiset ja/tai peräkkäiset seksikumppanit Seksi sulautuu osaksi muuta arkista toimintaa Mahdollistaa alasti tai vähissä vaatteissa olemisen muiden seurassa Saa kohtaamaan oman kehosuhteensa Väljentää läheisyyteen liittyviä rajanvetoja Helpottaa seksistä, seksuaalisuudesta ja omista mieltymyksistä kommunikointia Sallii seksin ehdottamisen suoraan Ruokkii uteliaisuutta ja kokeilunhalua Sallii bihenkisyden	Seksin harrastaminen useiden kumppaneiden kanssa yhden tapahtuman aikana Seksin ehdottaminen avoimesti Seksin harrastaminen muiden nähden Muiden seksin harrastamisen katselu Alasti oleminen tai paljastavasti pukeutuminen Silittely, hieronta ja muu läheisyys eri ihmisten kanssa suhdetatuksista riippumatta Omien mieltymysten, nautinnon ja rajojen tutkominen Uusien asioiden kokeileminen seksissä Saman sukupuolen välinen seksi

TEEMA	ILMAPIIRIN PIIRTEET	ILMAPIIRIN MERKITYKSET JA FUNKTIOT SEKSUAALISUUDEN ILMAISEMISELLE JA TOTEUTTAMISELLE	SEKSUAALISUUDEN ILMAISEMISEN JA TOTEUTTAMISEN MUODOT
4. Intensiivistä seksuaalikäytännön täyttymistä voimistava ilmapiiri	Seksuaalisen aktiivisuuden ja eroottisen latauksen huokuminen Avoimuus seksin harrastamiselle Hektisyys ja nopeatempoisuus	Luo seksuaalista latausta ja kiihottuneisuutta Lisää seksiseuraa etsimistä Lisää suorien ja toisinaan liian intiimien seksiehdotusten esittämistä Mahdollistaa vaihtuvat seksikumppanit Lisää spontaania seksin harrastamista Voimistaa seksin harrastamisen rytmiä Luo paineita löytää seksiseuraa Aiheuttaa etenkin miehille paineita olla aina valmiina seksiin Aiheuttaa suorituspainetta seksissä	Nopeakestoiset seksuaaliset kohtaamiset Spontaani seksi Suorasukainen seksin ehdottaminen Nopeatempoinen seksi ja yhdyntä
5. Yhteenkuuluvuuden tunnetta rakentava ilmapiiri	Lämminhenkisyys Vastaanottavaisuus uusille ihmisille Yhteisöllisyys Sosiaalisen tuen tarjoaminen	Luo yhteenkuuluvuuden tunnetta Lieventää jännitystä Parantaa kokemusta itsestä Luo turvallisuuden tunnetta Luo nähdyksi, hyväksytyksi ja ymmärretyksi tuleminen tunnetta Auttaa heittäytymään uusien kokemusten äärelle	Uusien seksuaalisten asioiden kokeileminen Seksuaalisen haavoittuvuutensa paljastaminen Seksuaalisten halujen ja fantasioiden toteuttaminen